

národní
protidrogová
centrála

BULLETIN

ročník IX
čtvrtletník
1/2003

BULLETIN 1/2003

Bulletin
Národní protidrogové centrály

Vydavatel :
Policie České republiky
Národní protidrogová centrála
Služby kriminální policie a vyšetřování

Vedoucí redakční rady:

Miloš Vaněček
Tel.: 974835617

Adresa :
Policejní prezidium
České republiky
Poštovní příhrádka 62/NPC
170 89 PRAHA 7

Vydává :
oddělení vydavatelství obchodního
odboru Tiskárny MV, Hyberská ul.č.2,
112 19 Praha 1,
tel: 224212671 fax :224217313

Tiskne:
Tiskárna MV, p.o.Bartůňkova 4,
149 01 Praha 4
tel.27957011 fax 27952603
Vychází 4x ročně, cena 63,- Kč
Roční předplatné 252,-Kč

Objednávky přijímá a vyřizuje
Obchodní odbor Tiskárny MV,
Hyberská 2, 112 19 Praha 1
tel: 224212671 fax :224217313

Za věcnou správnost příspěvků ručí autoři

Přetisk povolen
pouze se souhlasem redakční rady

Podávání novinových zásilek
povolila Česká pošta s.p.,
Odštěpný závod Praha,
čj.6119/96 ze dne 15.10.1996

Určeno pro služební potřebu
policie ČR, obecní policie, SZ,
soudů a vybraných institucí
Povoleno MK ČR - 7834
ISSN 1211 – 8834

Titulní strana:
Karel ZEMAN
NÁRODNÍ PROTIDROGOVÁ
CENTRÁLA

Obsah:

1. **METHAMPHETAMIN - PERVITIN**
IV. oddělení NPC
strana
2. **DROGY A LEGISLATIVA V ČR**
kpt. Mgr. Tomáš MARTINEC
strana
3. **CO MÁM DĚLAT KDYŽ SE DOZVÍM, ŽE
NĚKDO DROGY BERE.....**
kpt. Mgr. Tomáš MARTINEC
strana
4. **INFORMOVANOST RODIČŮ O DROGOVÉ
PROBLEMATICE**
Iveta VOCHALOVÁ
strana
5. **141. ZASEDÁNÍ PRACOVNÍ SKUPINY
„JIHOVÝCHOD“
98. ZASEDÁNÍ PRACOVNÍ SKUPINY
„STAR“**
zdroj NPC
strana
6. **DROGOVÁ PROBLEMATIKA VE VELKÉ
BRITANII**
kpt. Mgr. Tomáš MARTINEC
strana
7. **75. LET BOJE ČESKÉ POLICIE PROTI
DROGOVÉMU PODSVĚTÍ**
Miloš VANĚČEK
strana
8. **ČESKOSLOVENSKÁ SOUPRAVA PRO
DETEKCI OMAMNÝCH LÁTEK**
Ing. Jaroslav SUCHÁNEK
strana
9. **MALÁ POLICEJNÍ AKADEMIE**
mpor. Mgr. Lucie PTÁČKOVÁ
strana
10. **MEDAILE NÁRODNÍ PROTIDROGOVÉ
CENTRÁLY**
Miloš VANĚČEK
strana
11. **KNIHOVNIČKA BULLETINU**
Miloš VANĚČEK
strana
12. **REAKCE SCIENTOLOGICKÉ CÍRKVE**
Jiří VORÁČEK, mluvčí Scientologické církve
strana

METHAMPHETAMIN – PERVITIN

IV. oddělení národní protidrogové centrály

Nejčastěji užívané slangové názvy pro methamphetamin: pervitin, perník, péčko, piko, čeko

Prekursor pro výrobu : ephedrin, BMK (1-phenyl-2-propanon)

Účinky: účinky na centrální nervovou soustavu, zvýšení bdělosti, potřeba překotné činnosti, euforie, neklid, zrychlený tep, rozšířené zornice, nespavost

Aplikace: nitrožilně, šňupáním, kouřením, perorálně

Po odeznění účinku : hlad, vyčerpání, deprese, spánek, neschopnost soustředit se, neklid

Rizika : vznik výrazné psychické závislosti, vznik toxické psychózy (stíhy), pocity pronásledování, agresivita, halucinace, poruchy paměti, třes, pocení, hubnutí způsobené nechutenstvím, poškození plic, jater, vysoký krevní tlak. Droga je užívána častěji, dávky jsou zvyšovány pouze ve výjimečných případech

METHAMPHETAMIN (PERVITIN) A JEHO VÝROBA.

Methamphetamin (pervitin) je v České republice neužívanější stimulační drogou. Methamphetamin je uveden v příloze č. 5 zákona č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů, jako psychotropní látka zařazená do seznamu II, podle Úmluvy o psychotropních látkách (vyhláška č. 62/1989 Sb.).

Způsoby výroby methamphetaminu (pervitinu) v závislosti na použití prekursoru pro jeho výrobu :

1. výroba methamphetaminu reakcí vycházející z 1-phenyl-2-propanon (BMK, P-2-P)
2. výroba methamphetaminu reakcí vycházející z benzylchloridu
3. výroba methamphetaminu reakcí vycházející z ephedrinu nebo pseudoephedrinu

V nelegálních laboratořích v České republice je nejčastěji methamphetamin vyráběn z ephedrinu, nebo pseudoephedrinu a to :

1. redukcí ephedrinu kyselinou jódovodíkovou - tzv. Nagaiho metoda
2. redukcí ephedrinu pomocí jódu a červeného fosforu ve vodě – tzv. Moskevská metoda
3. dehydroxylací ephedrinu za použití jódu a fosforu v přítomnosti kyseliny fosforečné – tzv. česká metoda

Nejznámější a nejčastěji používaná metoda při výrobě methamphetaminu v nelegálních laboratořích v České republice je metoda dehydroxylací ephedrinu za použití jódu a fosforu v přítomnosti kyseliny fosforečné

V současné době eviduje Národní protidrogová centrála poznatky o tom, že by mohlo v České republice docházet k výrobě methamphetaminu z BMK (1-phenyl-2-propanon), který k nám má být údajně dovážen z Číny. Tyto poznatky však dosud nebyly hodnověrně potvrzeny a jsou PCR NPC SKPV prověřovány.

Historie methamphetaminu se datuje k roku 1888, kdy byla poprvé provedena jeho syntetizace v Japonsku. V Evropě se methamphetamin objevil až kolem roku 1929, kdy byl využíván např. ve II. světové válce německými parašutisty. Výroba methamphetaminu je patentována v SRN. Českým toxikomanům se následně podařilo přizpůsobit technologii výroby methamphetaminu domácím podmínkám. Methamphetamin je u nás dosud vyráběn v „domácích“ laboratořích zejména osobami z řad toxikomanů, kteří k úspěšnému zvládnutí výroby nemusí nutně disponovat znalostmi z oboru průmyslové chemie. Pokud je methamphetamin vyroben „kvalitně“ jedná se o bílý krystalický prášek.

Na černém trhu se lze však setkat i s methamphetaminem žluté, růžové, či hnědé barvy, což je zpravidla důsledek nekvalitní výroby, nebo špatnou kvalitou prekursoru pro jeho výrobu.

V současné době a to zejména i vzhledem k tomu, že získat kvalitní ephedrin na výrobu methamphetaminu je složité a finančně velmi nákladné, je u široké vrstvy toxikomanů zneužívajících methamphetamin tento vyráběn v malých množstvích z volně prodejných léků obsahujících ephedrin, nebo pseudoephedrin. Jedná se zejména o PARALEN PLUS, MODAFEN, NUROFEN, SOLUTAN a některé další volně prodejné léky, nebo léky prodávané na lékařský předpis. Methamphetamin vyrobený z léků je však zpravidla nekvalitní a množství methamphetaminu vyrobeného z léků je velmi malé. Například z 1 kg tablet léku MODAFEN, lze vyrobit přibližně 20 g methamphetaminu.

Ve větších množstvích je methamphetamin vyráběn z prekursoru ephedrin. Dostupnost ephedrinu na černém trhu je značně kolísavá a s ní i prodejní cena tohoto prekursoru. Tato se pohybuje v současné době kolem 160-200.000 Kč za jeden kilogram. Výťažnost z 1 kg ephedrinu při výrobě methamphetaminu je oproti shora uvedenému (při výrobě z léku MODAFEN) cca 750 g této drogy. Prodejní cena 750 g methamphetaminu se pohybuje na černém trhu kolem 450.000 Kč (1 Kg za cca 600.000,- Kč) pokud bude prodán najedou. Zde je pro další distribuci pravděpodobné tzv. naředění methamphetaminu až v poměru 1:1. I v tomto poměru bude tento methamphetamin toxikomany považován za vysoce kvalitní vzhledem k tomu, že pervitin distribuovaný „na ulici“ konečným uživatelům je mnohdy naředěn i několikrát.

Jen velice okrajově zmiňujeme dostupnost laboratorních prostředků a chemikálií, které je možné zakoupit ve specializovaných prodejnách s laboratorními přístroji a v drogeriích. V případě těchto chemikálií, které jsou k výrobě methamphetaminu potřebné (kyselina fosforečná, jod, červený fosfor, hydroxid sodný,

kyselina jodovodíková, toluen, aceton a další) uvádíme, že se jedná o chemikálie, jejichž prodej není v ČR žádným způsobem omezen.

Pro nelegální vývoz methamphetaminu do zahraničí je žádán methamphetamin bílé barvy ve formě krystalické látky, velikost krystalů se mnohdy pohybuje kolem 0,3-0,5 cm. V zahraničí se cena jednoho kilogramu methamphetaminu pohybuje kolem 18.000 - 20.000 EURo. Methamphetamin zde dále může být distribuován pro svou nízkou cenu a své obdobné účinky jako Kokain.

Národní protidrogová centrála zaznamenala v roce 2001 a 2002 velký nárůst zachycených zásilek methamphetaminu, a to zejména ve větších množstvích, kdy tento methamphetamin byl „naředěn“ látkou piracetam. Piracetam je obsažen v lécích KALICOR užívaných např. při léčbě demence Alzheimerova typu. Tato látka je využívána organizovanými skupinami pachatelů zejména proto, že ji nelze běžným způsobem mezi toxikomany rozpoznat. K „naředění“ methamphetaminu je však používána celá řada dalších látek např. Glukopur, nebo Kreatin, který je volně prodejný a je používán jako podpůrný prostředek při záťažových sportech.

V této souvislosti je třeba při řešení drogové trestné činnosti u zajištěné drogy brát v potaz možnost jejího „naředění“. V souvislosti s tímto uvádíme, že zadržení byt' napohled většího množství tzv. psaníček s drogou nemusí nutně naplňovat skutkovou podstatu trestného činu, neboť methamphetaminu v celkovém množství může být pouze minimum a množství této látky bude menší než malé ve smyslu ustanovení § 187a trestního zákona.

VÝVOJOVÉ TRENDY A PŘÍKLADY REALIZOVANÝCH PŘÍPADŮ.

V roce 1998 – 2001 byl zaznamenán nárůst případů, kdy se na výrobu a distribuci methamphetaminu etablovali skupiny osob ze zemí bývalého Sovětského svazu. K výrobě tyto skupiny využívaly a využívají osoby známé v podsvětí pro své schopnosti vyrobit kvalitní methamphetaminu. Tyto osoby jsou poté drženy na vybraném místě, kde pro tuto skupinu pachatelů vyrábějí methamphetamin nepřetržitě, nebo jsou za účelem výroby pouze najímáni a při výrobě jsou přísně střeženi. V souvislosti s tímto trendem začala v organizovaném obchodu s methamphetaminem narůstat i brutalita pachatelů. Koncem roku 2000 byl při předání více než 1,5 kg methamphetaminu zastřelen 55 letý občan ČR. Za jeho smrt byla odpovědná skupina pachatelů ukrajinské národnosti. Všichni členové této skupiny pocházeli z oblasti kolem Mukačeva. Tato skupina se ve středočeském, západočeském a východočeském kraji etablovala na výrobu a distribuci methamphetaminu. Tato skupina byla napojena na další rusky hovořící osoby zejména v SRN, kam byl methamphetamin také nelegálně vyvážen. K výrobě methamphetaminu používala tato organizovaná skupina pachatelů krátkodobě osoby známé v podsvětí jako výrobce methamphetaminu. Byli odvezeni na odlehlé místo, kam jim členové této skupiny přivezli předměty potřebné k výrobě (laboratorní sklo, a chemikálie) a po celou dobu výroby je zde přísně střežili. Po dokončení výroby byla tato osoba propuštěna a za „práci“ jí bylo zapláceno. V průběhu rozpracování bylo zjištěno, že tato skupina si „vyškolila“ svého vlastního výrobce methamphetaminu, který pro ně až do zadržení výrobu prováděl.

V souvislosti s výrobou methamphetaminu ve větších množstvích je možné v posledních letech sledovat trend, kdy je při výrobě většího množství methamphetaminu užíváno pouze minimálního laboratorního zařízení. K výrobě dochází pokaždé na jiném pečlivě vybraném místě, zpravidla však s přístupem ke zdroji vody, aby ji bylo možné použít při výrobě k chlazení. Po ukončení výroby je pachatelem veškeré laboratorní zařízení zničeno včetně zbylých chemikálií. Z tohoto

místa si pachatel odváží již zpravidla methamphetaminovou bázi, nebo již hotový finální produkt.

Zákroky v nelegálních laboratořích.

V případech kdy je v pracovníky policejních složek prováděno zadržení pachatelů nedovolené výroby a držení psychotropní látky methamphetaminu přímo v laboratoru je třeba vždy zvážit dále uvedené aspekty zákroku zejména:

1. nebezpečí výbuchu a to zejména pokud dochází bezprostředně k výrobě
2. přítomnost nebezpečných chemikálií (kyselin, hořlavých látek, apod.)

Nelze podcenit ani možnost zabezpečení laboratoře signálním zabezpečením. Nelze však vyloučit ani možnost zajištění objektu, kde je nelegální laboratoř umístěna, výbušninami.

V souvislosti s uvedeným je vhodné si při takovém typu zákroku vyžádat, pokud se nejedná o nebezpečí z prodlení, součinnost se specialisty z oboru chemie, aby bezprostředně po zákroku bylo možné zajistit bezpečně laboratorní zařízení pro výrobu methamphetaminu proti výbuchu a zároveň jako důkazních prostředků v dané trestní věci a jejich následné předání na expertní zkoumání.

Zároveň považujeme za vhodné poučit všechny policisty zúčastňující se zákroku o nebezpečí, která při zákroku v takovém prostoru hrozí. Zejména o tom, že nemají v žádném případě zasahovat do probíhajících chemických reakcí a pokud něco takového zjistí, budou okamžitě vyžadovat přítomnost specialisty z oboru chemie. Vzhledem k tomu, že v laboratoři je možné se setkat s nebezpečnými výparry je nutné ihned po provedení zákroku zabezpečit odvětrání místnosti. Dále je nutné poučit zakročující policisty v tom smyslu, že v takovémto objektu lze předpokládat větší množství kyselin a hořlavých látek. Taktéž lze předpokládat, že zákrok bude veden proti osobám závislým na psychotropních látkách u nichž je třeba předpokládat zkratové jednání při jejich zadržení. O těchto skutečnostech je třeba poučit i policisty zásahové jednotky pokud je zákrok prováděn jejich prostřednictvím.

V tomto případě je vhodné vždy zvážit, jestli je takový typ zákroku vhodný z hlediska operativní situace, eventuálně, zda by nebylo z hlediska bezpečnosti zakročujících policistů, ale i osob vůči kterým je takový zákrok veden a dalším nezúčastněným osobám, provést zadržení podezřelých osob mimo objekt, kde je umístěna laboratoř, až po skončení výroby methamphetaminu. V objektu po zadržení těchto osob provést domovní prohlídku, kde budou zpravidla zajištěny předměty sloužící k výrobě, pomocné chemické látky a další stopy. Zákrok v laboratoři při výrobě je však mnohdy nutné provést bezprostředně, např. při dekonspiraci, kdy je pravděpodobné, že by pachatelé zničili všechny stopy a mohlo by dojít i k důkazní nouzi v případě.

Methamphetamin je zejména v posledních letech drogou jejíž obliba ve světě neustále stoupá, a to zejména pro jeho nízkou cenu a dlouhotrvající účinek podobný kokainu. Například v Thajsku je vyráběn methamphetamin v tabletách, který je následně distribuován pod názvem YABA. V roce 2000 bylo ve světě zajištěno 100,000,000 tablet YABA. V USA je vyráběn a distribuován methamphetamin pod názvem AIS (není z USA vyvážen). V Číně, Japonsku a na Filipínách je velmi rozšířeno zneužívání methamphetaminu. V SRN, kam je methamphetamin z ČR nelegálně vyvážen, je považován za vážné nebezpečí zejména v souvislosti s velkým nárůstem konzumentů methamphetaminu zejména v příhraničních spolkových zemích.

Závěrem lze konstatovat, že methamphetamin již několik let není jen „českou“ záležitostí, ale že je zejména na Evropských nelegálních trzích žádan a pro své účinky v mnoha případech i preferován před tabletami MDMA, MDA a dalšími.

Použitá literatura :

Odborná sdělení Kriminalistického ústavu Praha č. 1/2000 – Profilování methamphetaminu - pplk. RNDr. Pavel Tomíček

DROGY A LEGISLATIVA V ČR

kpt.Mgr. Tomáš MARTINEC

Česká republika je v boji proti drogám signatářem všech hlavních protidrogových úmluv OSN (1961,1971,1988 a Protokolu 1972.) K 1. listopadu 1993 byla Úmluva OSN proti nedovolenému obchodu s omamnými a psychotropními látkami ratifikována 89 státy. V souladu s článkem 3 Úmluvy jsou státy povinny trestně stíhat a potlačovat nelegální obchod s drogami ve všech jeho formách. Česká republika (tehdy ještě ČSFR), která se v roce 1991 stala smluvní stranou výše uvedené úmluvy, musela velmi rychle přistoupit ke změnám zákonů v oblasti nelegálního obchodu s omamnými a psychotropními látkami.

Právní řád České republiky reaguje pružně v oblasti právních norem na dodržování mezinárodních úmluv v boji proti drogové kriminalitě. Současným problémem v mezinárodním právu ve vztahu k boji proti drogám je to, že každý stát si mezinárodní úmluvy implementuje do svého právního řádu rozdílně a tak se objevují zejména v Evropě rozdílné přístupy k drogovým deliktům i přes to, že mezinárodní úmluvy k jejich plnění smluvní státy zavazují.

Trestní zákon 140/1961 Sb., ve znění novel a doplňků v Hlavě IV obsahuje ustanovení paragrafů, týkajících se drogových deliktů. Nedovolená výroba a držení omamných a psychotropních látek a jedů je řešena v § 187 a 187a, výroba, opatrování nebo přechovávání pro jiného předmětů určených k nedovolené výrobě omamné a psychotropní látky nebo jedu je zakotveno v § 188, a paragraf 188a řeší oblast šíření toxikomanie. Tento paragraf byl kromě jiného s účinností od 1.7.2002 novelizován zákonem č. 134/2002 Sb. Druhý odstavec tohoto paragrafu byl rozšířen o písmeno b). Hlavním účelem této novelizace je účinný boj proti drogám a týká se prevence a boje proti nezákonnému obchodu s drogami. Vedle šíření toxikomanie prostřednictvím veřejně přístupné počítačové sítě, jakou je Internet, byly demonstrativním výčtem (tiskem, filmem, televizí nebo jiným obdobným způsobem) doplněny obdobné účinné formy svádění, podporování, podněcování a šíření toxikomanie. Odstavec 2 písm. b) představuje právě implementaci závazku vyplývajícího z čl. 9 Společného postupu odsouhlaseného Radou Evropské unie. Objektem tohoto trestného činu je zájem na ochraně společnosti a lidí proti možnému ohrožení, které vyplývá ze zneužívání návykových látek jiných, než je alkohol.

V souvislosti se změnami v trestním zákoně a trestním řádu je nejčastěji poukazováno na ustanovení § 187a TZ a kvantifikaci nedovoleného držení OPL v množství větším než malém. Mnoho odpůrců toho paragrafu poukazovalo na kriminalizaci prostých uživatelů, varovali před kordony policistů u léčebně kontaktních centrech. Praxe ukázala, že tomu tak není a že počet realizovaných skutků v roce 2000 (211) dle tohoto paragrafu hovoří jasně. Skutečností je ale i to, že nešťastné stanovení „množství větší než malé“ a dále, že tento paragraf je určen jen pro uživatele drog, znemožnil původní záměr postihovat dealery, pokud se jim neprokázal prodej dle §187 trestního zákona. A tak se stalo, že vlivem tohoto paragrafového ustanovení se přestalo prodávat na ulici ve velkém, došlo k roztříštění zásilek na malé množství, zvýšila se intenzita prodeje, pouliční distribuce se snížila a dochází k prodeji drog v uzavřených místech. Pokud odpůrci tohoto paragrafu poukazují na přísné tresty například pro uživatele marihuany dle tohoto paragrafu, je nutné konstatovat, že náš zákon nepostihuje uživatele. Vysoké trestní sazby jsou důsledkem porušení jiného paragrafu souvislosti s drogovou kriminalitou.

Méně závažné porušení právních norem v souvislosti s drogovou kriminalitou je řešeno zákonem o přestupcích č. 200/90 sb. v § 30.

Legislativní změny v souvislosti s bojem proti drogové kriminalitě však není jenom ustanovení § 187a.

V trestním zákonu došlo k mnoha významným úpravám, které mají velmi pozitivní vliv ze strany represe, ale i prevence na potírání drogové kriminality, zejména té nejzávažnější. V novelizaci z roku 1990 se objevil v § 89 odst. 13 pojem „návyková látka“, kterou je alkohol, omamné látky, psychotropní látky a ostatní látky způsobí nepříznivě ovlivnit psychiku člověka nebo jeho ovládací nebo rozpoznávací schopnosti nebo sociální chování. Nově byl upraven § 187, který reagoval na tranzit drog přes naše území, a zavedl u tohoto paragrafu pojem proveze, dále pojmy nabízí, zprostředkuje, prodá, jinak opatří přípravek obsahující OPL, prekursor nebo jed, přísněji je trestána způsobená těžká újma, pokud je spáchán trestný čin vůči osobě ml. 18 let je taktéž přísněji posuzováno. Nově bylo zakotveno ustanovení, kdy obětí trestného činu je osoba mladší 15 let, došlo ke zpřísnění trestních sazeb u drogových deliktů, kde jsou však ještě rezervy, zejména ve vztahu k organizovanému a mezinárodnímu zločinu, neboť nejprísňější trest v těchto případech odsuzuje pachatele maximálně na 15 let trestu odnětí svobody. Ke změně došlo v § 201 -ohrožení pod vlivem návykové látky a § 201a-opilství, kde již nefiguruje jenom alkohol, ale pojem návykové látky. Není trestně postižitelné samotné užívání drog, což zejména u mladistvých je na škodu. Nešlo by zde o kriminalizaci mladistvých. Další zákonné úpravy, jako např. podmíněné upuštění od potrestání, podmíněčné upuštění od potrestání s dohledem dle § 26 trestního zákona jasně dává signál, že v odůvodněných případech je kladen důraz na výchovný moment ve vývoji člověka, nikoli na jeho kriminalizaci. A to v případě mládeže je prvořadý cíl.

Další novelizace zákonů přinesla možnost policii sledovat zásilku pro případ odhalení pašerácké sítě. Významné bylo taktéž možnost zavedení krycích dokladů, využití tajných agentů a možnosti provádění kontrolovaných nákupů. Nově byl zaveden i institut utajeného svědka. V říjnu 1997 vláda schválila návrh zákona o návykových látkách č. 167/97 Sb. , kterým umožnila Ministerstvu zdravotnictví ČR kontrolovat dovoz a vývoz návykových látek a prekursorů a sledovat jejich domácí produkci. Ve finanční oblasti novelizace přinesla možnost zajištění finančních prostředků pocházejících z trestné činnosti na účtech bank. Zákon proti nezákonné legalizaci zisků z trestné činnosti vytvořil v roce 1996 povinnost pro finanční instituce identifikovat ostatní strany obchodu, jehož objem přesáhne 500 000,-Kč.

Nový celní zákon, existence operativních a jiných celních orgánů, osamostatnění národní protidrogové centrály, jako vrcholného policejního orgánu v boji proti drogám, a zejména výsledky těchto a dalších policejních složek v poslední době ukazují, že náš stát má v rukou silnou zbraň proti drogové kriminalitě.

Boj proti drogám bude trvat neustále, drogy byly, jsou a budou. Můžeme však společně s nerepresivními složkami neulehčovat drogovou cestu uživatelům (např. šlehárnami-místa aplikace heroinu, nekontrolovanou výměnou injekčních jehel a stříkaček, legalizací některých drog apd). Musíme vytvářet nepříznivé prostředí zejména pro distributory drog všemi zákonnými prostředky, byť těmi nejprísňějšími.

CO DĚLAT, KDYŽ SE DOZVÍM, ŽE NĚKDO DROGY BERE NEBO ŽE SE SVÝM JEDNÁNÍM DOPOUŠTÍ NĚKTERÉHO Z TRESTNÝCH ČINŮ DROGOVÉHO CHARAKTERU?

kpt.Mgr. Tomáš MARTINEC

Při našich kontaktech s odbornou i laickou veřejností se často setkáváme s dotazem, co máme dělat s tím, když někdo bere drogy, co dělat, když se dozvím, že se někdo dopouští drogového trestného činu, mám oznamovací povinnost, mohu odborně pracovat s dítětem, když o tom nejsou srozuměni jeho zákonní zástupci, co s 18 letým studentem, když bere drogy atd. V následujícím textu se pokusíme o odpověď.

Nejdříve tedy k tomu, zda má občan oznamovací povinnost nebo nemá, pokud se týká páchaní drogového deliktu.

Za významnou změnu v Trestním zákoně 140/1961 Sb. lze považovat to, že do § 167 trestního zákona-nepřekážení trestného činu, byl kromě stávajících trestných činů zahrnut i trestný čin dle § 187 a 188 tr. zákona, tedy nedovolená výroba a držení omamných a psychotropních látek a jedů a výroba opatřování nebo přechovávání předmětů určených k výrobě omamné a psychotropní látky, přípravku obsahujícího omamnou nebo psychotropní látku nebo jedu. V § 167 je zakotveno, že kdo se hodnověrným způsobem doví, že jiný připravuje nebo páchá vyjmenovaný trestný čin (v tomto případě §§ 187 a 188) a spáchání nebo dokončení takového trestného činu nepřekazí, bude potrestán trestem zákonem stanoveným. Překazit trestný čin lze i jeho oznámením státnímu zástupci nebo policejnímu orgánu. Pokud se týká § 168 – neoznámení trestného činu, tam již žádný z drogových deliktů nenajdeme. Oznamovací povinnost ve vztahu k drogovým deliktům nám tedy nevyplývá. Je nutné však říci, že v §§ 167 a 168 jsou uvedeny i jiné trestné činy, který se nepřekážení nebo neoznámení týká. Subjektem - pachatelem neoznámení nebo nepřekážení může být kdokoli, tedy ten, kdo je trestně odpovědný. Trestní odpovědnost nastává věkem 15 let, při splnění všech dalších zákonných podmínek. Tímto je deklarováno, že drogové delikty bere Česká republika za velmi závažný společensky patologický jev.

Zákon č. 141/1961 Sb. – trestní řád v § 8 odst. 1 hovoří o tom, že státní orgány, právnické a fyzické osoby jsou povinny bez zbytečného odkladu, a nestanoví-li zvláštní předpis jinak, i bez úplaty vyhotovovat dožádáním orgánů činných v trestním řízení při plnění jejich úkolů. Státní orgány jsou dále povinny neprodleně oznamovat státnímu zástupci nebo policejním orgánům skutečnosti nasvědčující tomu, že byl spáchán trestný čin. V dalších odstavcích tohoto paragrafu jsou uvedeny výjimky, a to ve vztahu zejména k utajovaným skutečnostem, což se konkrétně drogových trestných činů netýká. Trestním řád zužuje oznamovací povinnost pokud se týká subjektů (pachatelů), ale naopak oznamovací povinnost uvedených subjektů se týká téměř všech trestných činů

V souvislosti s dětmi a mládeží je důležité zmínit na tomto místě i další významnou právní normu, a tou je zákon o sociálně právní ochraně dětí a mládeže č. 359/1999 Sb. v platném znění. Nejen že tento zákon vymezuje práva dětí a mládeže, ale stanoví těmto i ostatním subjektům, podílejícím se na výchově dětí a mládeže, povinnosti. Je nutné uvést, že dle § 7 tohoto zákona je každý oprávněn upozornit na závažné chování dětí jejich rodiče a každý je oprávněn upozornit orgán sociálně právní ochrany na porušení povinností nebo zneužití práv vyplývajících z rodičovské

odpovědnosti. Orgán sociálně právní ochrany může každý upozornit na děti, které zanedbávají školní docházku, požívají alkohol nebo návykové látky, páchají činy, který by jinak byly trestným činem atd. Orgány sociálně právní ochrany nemusí při své práci uvádět zdroj informace. Dítě dle § 8 tohoto zákona má taktéž právo požádat orgány sociálně právní ochrany, státní orgány, školy, školská zařízení, pověřené osoby, zdravotnická zařízení o pomoc při ochraně svého života a dalších práv. Uvedené orgány jsou povinny pomoc poskytnout a to i na žádost dítěte bez vědomí rodičů. Dle § 10 uvedeného zákona státní orgány, pověřené osoby, školy, školská zařízení a zdravotnická zařízení, popřípadě další zařízení určená pro děti, jsou povinny oznámit orgánu sociálně právní ochrany na obci nebo kraji skutečnosti, které nasvědčují tomu, že jde o děti, které zanedbávají školní docházku, požívají alkohol nebo jiné návykové látky, páchají trestnou činností..., a to bez zbytečného odkladu. V závěru nutno podotknout, že uvedený zákon, pokud hovoří o dítěti, jedná se o dítě do 18-ti let věku. Dle § 5 je předním hlediskem sociálně právní ochrany blaho a zájem dítěte.

Pokud se týká závadového chování (zneužívání drog, alkoholismus apod.) studentů starších 18 let, může zpracovávání těchto údajů upravovat zákon č. 101/2000 Sb. o ochraně osobních údajů v platném znění. Tento zákon se dle § 3 vztahuje na veškeré zpracovávání osobních údajů, ať k němu dochází automatizovaně nebo jinými prostředky. Nevztahuje se mimo jiné na nahodilé shromažďování osobních údajů, pokud nejsou tyto údaje dále zpracovávány.

Je sice pravdou, že zpracovávání údajů (písemně, počítačově) a případné nakládání s nimi směrem ke třetímu subjektu podléhá souhlasu osoby, které se zpracovávají údaje týkají. V § 9 uvedeného zákona, který se týká zpracovávání citlivých údajů, je uvedeno, že tyto údaje je možné zpracovávat jen se souhlasem osoby, které se údaje týkají a dále je možné tyto údaje zpracovávat bez souhlasu, pokud je to nezbytné v zájmu zachování života nebo zdraví subjektu nebo jiné osoby nebo odvrácení bezprostředního závažného nebezpečí hrozícího jejich majetku, pokud není možno jeho souhlas získat zejména z důvodů fyzické, duševní či právní nezpůsobilosti, v případě, že je nezvěstný nebo z jiných podobných důvodů. Ten, kdo tyto údaje zpracovává, musí zpracovávání ukončit, jakmile pominou uvedené důvody. Je tedy zřejmé, že neužívání drog nebo alkoholismus je zdraví ohrožující jednání a veškeré potřebné kroky k jeho nápravě i bez vědomí subjektu jsou nezbytné v zájmu zachování života nebo zdraví. Pokud však pedagog nebo vychovatel jenom rodiče případně jinou osobu, která v době studia subjektu má vyživovací povinnost upozorní na negativní jednání studenta, údaj dále nezpracovává a neukládá a je to nahodilý údaj, není jeho jednání porušením zákona č. 101/2001 sb. o ochraně osobních údajů v platném znění.

INFORMOVANOST RODIČŮ O DROGOVÉ PROBLEMATICE

Iveta VOCHALOVÁ

Rodina je hlavním místem, kde by se měla odehrávat prevence. Prevencí v rodině nemám na mysli pouze předávání informací, ale především správnou výchovu a adekvátní chování k dítěti. Právě zde může rodič snížit některá rizika např. tím, že ukáže dítěti, jak lze určité situace řešit svobodně, bez drog. Je-li tedy rodina hlavním článkem společnosti, měla by prevence začít právě v ní. Prostředí jedince však netvoří pouze rodina. Velkou část života tráví dítě ve škole a se svými kamarády – vrstevníky, ale i sledováním televize. I zde považuji za velmi důležitou účast rodiny. Propojenost, spolupráce rodičů se školou může ovlivnit i samotný vztah dítěte ke škole. Např. pořádání víkendových výletů pro rodiče i děti může napomoci k vytváření nových pozitivních vztahů (především ze strany dítěte ke škole), aktivnímu trávení volného času a především propojenosti mezi jednotlivými složkami prostředí jako je škola, rodina a vrstevníci.

Informovanost o drogové problematice je tedy prvním krokem ke změně. Chceme-li snížit množství experimentů a drogami, musíme si uvědomit, že rizikovým faktorem není pouze droga samotná, ale i sám jedinec a prostředí, ve kterém žije.

Nabízí se nám otázka, kde začít? Jestliže chceme začít u rodiny, respektive u rodičů dítěte, kde se jedinec od samého počátku vyvíjí, pak je nutno položit si otázku: **„Jsou schopni rodiče poučit své dítě o problematice, která s nimi souvisí?“**

Jak již bylo řečeno, rodina je místem, kde se jedinec vyvíjí od samého narození. Zde se poprvé setkává s lidským úsměvem a slovem, zde se učí mluvit, chodit či pečovat o sebe. Právě zde si především díky rodičům vytváří postoj k sobě samému, vytváří si hodnoty a učí se řešit jednotlivé situace. Některé znalosti, dovednosti, způsoby chování atd. by měli rodiče předávat dítěti záměrně, jiné se dítě učí nápodobou. Rodič, který chce připravit dítě do života, by neměl zapomenout také na drogovou prevenci. Prevence znamená předcházení např. sociálně patologickým jevům, v našem případě tedy drogové experimentaci a závislosti. Chce-li tedy rodič dítě před negativními jevy společnosti uchránit, nesmí očekávat, že to za něj učiní někdo jiný – např. škola či stát. Chce-li něco změnit, musí začít u sebe.

Rodina jako prvotní místo primární drogové prevence

Předtím než se pustím do samotného studia vědomostí rodičů, bych se ráda zmínila o tom, jak si rodič může získat důvěru dítěte. Důvěra je základní věc nezbytná pro intimní komunikaci. Nebude-li dítě důvěřovat svým rodičům, nebude ani věřit, že to, co mu právě oni říkají, je pravda. Nedůvěra snadno povede k upřednostnění slov svých vrstevníků. Lépe se bude poslouchat a snáze věřit, že marihuana je skvělá, naprosto neškodná droga, se kterou se všichni mohou pobavit. A strašidelné hrozby, jimiž rodiče tak často argumentují, se stanou pouhými řečmi dospělých.

První věc, na kterou by si měl dát rodič při komunikaci pozor, je sledování televize. Ve chvíli, kdy za ním přijde dítě s prosbou, žádostí o radu nebo jen se zajímavým příběhem, rodič často odpoví, že nemá čas, popř. dítěti vynadá, že ho ruší v naprosto nevhodnou chvíli, „právě“, když se zrovna „on“ dívá na televizi. Opakuje-li se tato situace častěji, dítě má pocit, že televize je cennější než ono samo, o proto si půjde popovídat raději s někým jiným.

Dalším nepříjemným způsobem chování může být jakási ignorace toho, co dítě právě říká. Nedívá-li se rodič dítěti do očí, nebo jen prostě odpovídá mdlé „hm“, dítě

má opět pocit, že rodiče vůbec nezajímá, co si myslí či co prožívá. Naopak, uslyší-li otázky, povzbuzování nebo jen slova jako: „fakt?“ nebo „hm“ s důrazem na intonaci, ucítí, že tátovi či mámě na něm záleží. Rodič by také neměl zapomenout, že dítě při vyprávění nemluví pouze slovy samotnými, ale že tím, jak stojí, tváří se, či gestikuluje, vyjadřuje to, co prožívá uvnitř. Slova mnohdy nic neznamenají v porovnání s výrazem. Snad každý si vzpomene na situace, kdy mu bylo do pláče, ale ve svých slovech nedal nic najevo.. Jeho pokleslá ramena, vráska mezi obočím či jen smutný výraz ve tváři však mohly jeho pocity snadno prozradit.

Dítě může v afektu vyprávět rychle, přeskakovat z jedné myšlenky na druhou, a proto mu nemusí rodič porozumět. Zjistí-li pak dítě na konci rozhovoru, že rodič vlastně celou dobu „nevěděl“, o čem mluví, může to opět vyústit v nedůvěru v rodiče. Uvědomí-li si tedy rodič, že si není příliš jistý tím, co má dítě na mysli, je lepší, zeptá-li se ho, zda-li pochopil myšlenku správně. Dítě se jistě zlobit nebude, naopak, bude mít dobrý pocit, že ho rodič poslouchá.

Jak na určité věci zareagovat, může být pro rodiče dalším problémem. V pubertě, kdy prožívají děti své první „lásky“, dochází často k zklamání. Dítě, které se přijde svěřit rodiči, že právě ztratilo „lásku svého života“, jistě nechce slyšet odpověď: „Takových ještě bude! Z toho si nic nedělej.“ Neví-li rodič, jak má v určité situaci odpovědět, může dceru či syna raději pohladit, obejmout nebo jen podpořit svým úsměvem a navrhnout, zda-li s ním nechce jít třeba na zmrzlinu, kde by mohli situaci ještě probrat.

Někdy je velmi těžké vyjádřit své pocity, vyslovit myšlenky, omluvit se či přiznat svou nevědomost. Dítě je od malička k těmto věcem vychováváno. Za vše musí děkovat, omlouvat se, nesmí lhát atd. Někteří rodiče i přesto, že k těmto věcem své děti vedou, tak sami nečiní. Kolikrát dítě čeká na omluvu, ale dočká se jen nepříjemného pohledu, kterému nerozumí. Jak se má zachovat otec či matka v situaci, přijde-li za ním dítě s otázkou týkající se některé drogy, a oni nedokáží odpovědět? Je těžké říci „nevím“ a je snadné odseknout, že nás to prostě nezajímá. Dítě chápe, že lidé nejsou vševědoucí, a proto neumí-li rodič na otázku odpovědět, může navrhnout, že se podívají do nějaké knihy o drogách a pokusí se nalézt odpověď společně.

Informovanost rodičů o drogách

Stanovení hypotézy

První krok, který by měl rodič učinit, aby mohl se svým dítětem o drogách mluvit, je, sehnat si dostupné informace a začít se zajímat o to, s jakými drogami může přijít dítě do kontaktu. (Rozhodně by neměl opomenout i legální drogy.) Účinky drog, jejich projevy a způsob aplikace mohou rodiči pomoci poznat i to, že dítě s drogou experimentuje, popř., že je již závislé.

Jaká je ale informovanost rodičů?

„Jsou schopni rodiče poučit své dítě o drogách a problematice, která s nimi souvisí?“

Dle mého názoru, ne? Snad všichni chtějí žít v demokratické zemi, ale jen málokdo si uvědomuje, že to také znamená aktivně se podílet na činnosti, kterou měl dříve v rukou stát. Nelze očekávat, že za nás vše učiní někdo jiný. Nikdo jiný, než rodič, není pro dítě tak důležitý. Bohužel mám pocit, že většina rodičů nečinně přihlíží „zlu

dnešní doby“, nadává na politickou situaci a vzpomíná, jak by se „něco takového“ dříve stát nemohlo. Jen málokdo si je vědom toho, že začít musí právě on sám, ne stát.

Můj názor se však od samotné reality může lišit, a proto jsem se rozhodla skutečnost prozkoumat hlouběji. Pro výzkum jsem si tedy stanovila hypotézu:

„Většina (více než polovina rodičů) není schopna poučit své dítě o drogách (z důvodu, že není o drogách potřebně informována)“

Výzkum informovanosti rodičů

Pro studium informovanosti rodičů o drogách jsem zvolila metodu dotazníku. Výzkumu, který jsem učinila v únoru 2002, se zúčastnilo 50 respondentů – rodičů z Prahy (ve věku přibližně od 25 let do více než 60 let). Výsledky je nutno brát pouze jako orientační, neboť díky nízkému počtu respondentů mohou být zkresleny (veškeré údaje uvedené v procentech jsou pro snazší představivost zaokrouhleny). Pro větší přesnost je nezbytné provést nový výzkum, který bude zahrnovat více respondentů. Toto bohužel nebylo v mé finanční moci, neboť návratnost dotazníků byla zhruba třetinová. Při výzkumu se velice dobře osvědčil Internet, jako jedna z možností komunikace s respondenty, a tedy i vyplňování dotazníku. Návratnost v tomto případě byla téměř stoprocentní.

V dotazníku byly použity uzavřené, polootevřené i otevřené otázky. Šetření zahrnovalo nejen otázky, které zjišťovaly znalosti rodičů jednotlivých drog a příslušných skupin, ale otázky týkající se jejich názorů na drogovou prevenci či způsobu řešení drogové závislosti dítěte.

Jednotlivé položky výzkumu

První otázku výzkumu jsem zaměřila na prevenci. Mým cílem bylo zjistit, kde by se podle rodičů měla odehrávat největší část drogové prevence. Každý si mohl vybrat z uvedené nabídky – doma, ve škole či v masmédiích, popř. mohl uvést svou vlastní odpověď.

Svou vlastní odpověď neuvedl žádný respondent. Největší část prevence by se měla téměř dle poloviny rodičů (49%) odehrávat doma, zhruba jedna třetina (30%) by přenechala největší část do rukou školy, ostatní (21%) si myslí, že by se prevence měla odehrávat především prostřednictvím masmédií.

Z uvedených odpovědí plyne, že zhruba polovina respondentů by přenechala největší část drogové prevence někomu jinému. Můžeme tak usuzovat, že v případě, budou-li se rodiče myslet, že za ně prevenci vyřeší z větší části někdo jiný, lze usuzovat, že nebudou mít snahu s o této problematice dozvědět více informací, a tudíž nebudou ani moci své dítě o drogách poučit.

Zda-li si rodiče myslí, že by byli schopni poučit své dítě o drogách a problematice, která s nimi souvisí, jsem zjišťovala v otázce druhé. Velice mě překvapilo sebevědomí rodičů, neboť, jak jsem se již zmínila v úvodu, jejich znalosti jsem předem zpochybnila. Nicméně dvě třetiny respondentů (68%) věří, že by své dítě dokázalo poučit o drogách, necelá třetina (26%) si není jistá a celých (6%) ví jistě, že by své dítě rádně nepoučilo.

Následující otázku jsem přesměrovala od názorů rodičů k jejich znalostem. První dotaz tohoto typu, směřoval k droze samotné. Rodičů jsem se tedy ptala, co je to droga, a žádala je, aby se ji pokusily definovat. Tato otázka byla otevřená, a proto každý dostal šanci, definovat ji právě podle sebe samotného. Při vyhodnocování jsem kladla důraz na

dva požadavky, které by měla definice drogy splňovat, tj. psychotropní účinek (čili vliv na člověka) a schopnost vyvolat závislost.

Správně dokázalo drogu definovat pouze 24% respondentů, stejné množství ji definovat nedokázalo. Zhruba polovina respondentů (52%) uvedla pouze jeden požadavek, který droga splňuje, přičemž častěji (v 77%) se v odpovědi vyskytovala schopnost drogy vytvořit závislost. V odpovědích, které nesplnily zmíněný požadavek, a tudíž nebyly započítány do správných, se velmi často objevoval fakt poškození zdraví člověka, popř. i smrt.

Zda-li jsou rodiče jsou rodiče schopni zařadit jednotlivé drogy do patřičných skupin, prověřoval další dotaz. Úkolem rodičů bylo uvést alespoň jeden příklad měkké nelegální drogy (jako správnou odpověď mohli rodiče uvést např. marihuanu či hašiš), tvrdé nelegální drogy s povzbuzujícím účinkem (např. pervitin, extázi, kokain), tvrdé nelegální drogy s tlumícím účinkem (heroin, opium) a konečně tvrdé nelegální drogy s halucinogenním účinkem (LSD, Lysohlávky atd.).

Vysoké sebevědomí, které měli rodiče u druhé otázky (zda-li jsou schopni poučit své děti o drogách), pravděpodobně poněkud pokleslo. Při vyhodnocování průzkumu jsem zalitovala, že jsem tuto otázku neuvedla ještě jednou na konci dotazníku, neboť věřím, jak i jedna respondentka sama uvedla, odpovědi by se pravděpodobně značně lišily.

Do všech čtyř kategorií dokázalo zařadit jednotlivé drogy 20% respondentů. Alespoň ke třem skupinám napsalo správnou odpověď 30% dotazovaných, zbývajících množství (50%) nedokázalo bezchybně jednotlivé drogy zařadit do více než dvou skupin. Při podrobnějším průzkumu jsem zjistila, že ze skupiny zmíněných sebevědomých rodičů dokázalo na tuto otázku odpovědět bezchybně pouze 26% dotazovaných, což představuje zhruba jednu čtvrtinu!

Nejlépe si vedli rodiče v přiřazování do skupiny měkkých nelegálních drog. Do této kategorie zařadilo tři čtvrtě dotazovaných (74%) nejčastěji marihuanu. Tvrdou stimulační drogu dokázalo zařadit zhruba dvě třetiny dotazovaných (66%), při tom nejčastěji uvedená droga byla kokain. Více než polovina dotazovaných (52%) bezchybně zařadila drogu do skupiny halucinogenů. Nejčastějšími drogami s halucinogenními účinky byly uvedeny LSD a Lysohlávka. Velký problém činilo rodičům řazení do kategorie tvrdých tlumících látek, což dokázalo pouze 40% dotazovaných. V této kategorii bylo nejčastější drogou morfium.

Další otázky jsem zaměřila na nejzneužívanější nelegální drogu, marihuanu. Všichni respondenti správně odpověděli na otázku, jakým způsobem bývá tato droga nejčastěji zneužívána. Odpovědi se však lišily u otázky, jaký je hlavní účinek marihuany.

Projev marihuany je každého jedince jiný, je ovlivněn nejen samotnou osobností, ale i celkovou náladou jedince či prostředím. Dnešní mládež však tuto drogu zneužívá zejména kvůli její schopnosti vyvolat dobrou náladu a smích, která se projevuje velmi často. Tento účinek považuje rovněž za hlavní víc než polovina respondentů (55%). Povzbuzení (podotkla bych jen, že se jedná spíše o psychické) považuje 30% dotazovaných. Dříve byla marihuana známá převážně pro svůj halucinogenní účinek, kterého lze dosáhnout při užití velkého množství. Tento efekt označilo 11% rodičů. Útlum, který zaškrtnula 3% dotazovaných, stejně i jako posmutnělost či deprese (1%) mohou u jedince nastat zejména v situaci, když není v příliš „dobré psychické pohodě“, ale v tomto případě bych je nepovažovala za hlavní účinek této drogy.

Hlavním účinkem jsem zde měla namysli (což by bylo vhodnější specifikovat podrobněji) především efekt, kvůli kterému je tato droga v dnešní době tak často

zneužívána. Možná by se zde mohl každý na moment zastavit a položit si otázku, proč tak velké množství mladistvých musí používat drogy k vyvolání dobré nálady a smíchu?

O něco silnější látka, s větším obsahem THC, která se získává z pryskyřice rostliny konopí, se nazývá hašiš. Mnoho rodičů má však pod tímto názvem vytvořenou představu hromádky bílého prášku, tedy podobu např. heroinu. Velké množství respondentů ve čtvrté otázce zařazovalo právě hašiš do tvrdých nelegálních drog, často do skupiny tlumících či povzbuzujících látek, ne do skupiny halucinogenů, kam se tato droga také řadí.

Z čeho se tedy získává hašiš, byla má další otázka. Odpovědi, že hašiš je derivát pervitinu, se nenechal nikdo zmást. Na otázku o jakou se jedná rostlinu, nebylo pro respondenty příliš jednoduché odpovědět. Troufám si říci, že mnoho rodičů tuto odpověď pouze tipovalo. (Usuzuji tak podle několika respondentů, které jsem nechávala vyplnit dotazník ústně. Po neúspěšném vymáhání nápovědy, označili odpověď náhodně). Správnou odpověď – z rostliny konopí – zaškrtnulo celých 60%, zbývajících 40% označilo mák setý.

Další část dotazníku jsem zaměřila na tvrdou nelegální drogu heroin. Že tato droga patří do skupiny opiátů, věděla více než polovina respondentů (58%), 24% dotazovaných této droze přiřadilo stimulační účinek a 18% se domnívalo, že se heroin řadí do skupiny halucinogenů.

Jak se však tato droga užívá, bylo pro některé větším „oříškem“. Přesněji po rodičích jsem požadovala, aby označili tři možnosti, jakým způsobem je možné tuto drogu zneužít. Všechny tři správné možnosti, že se heroin nejčastěji šnupe, kouří (či inhaluje) a vpichuje do žíly označila pouze necelá třetina respondentů (32%), alespoň dvě správné odpovědi uvedlo 24% (přičemž z této skupiny 42% dotazovaných uvedlo dvě správné odpovědi a jednu chybnou – nejčastěji, že se heroin vkládá pod jazyk). Pouze jednu odpověď uvedlo 44%. Z tohoto množství bylo 5% odpovědí chybných, stejné množství označilo odpověď, že se heroin šnupe. 90% z těch, kteří uvedli pouze jedinou odpověď, se domnívá, že se heroin „pouze“ vpichuje do žíly. Tento výsledek je poněkud šokující, neboť neví-li rodič, že heroin lze např. kouřit, nepřipustí si ani, že by jeho dítě mohlo být na této tak nebezpečné droze závislé.

Informovanost o stimulačních drogách jsem zjišťovala v další části dotazníku. Jaký je hlavní účinek drogy pervitin vědělo celých 72% dotazovaných. Ze zbylé části (28%) jsou podle rodičů hlavním účinkem halucinace (12%), smích (8%) a posmutnělost 2%. Zbývajících 6% na tuto otázku neodpovědělo.

Stimulační drogu extázi znají díky medializaci téměř všichni rodiče. Otázka, která droga v podobě tablet se stala módním hitem diskoték a párty zaskočila pouze 6% dotazovaných, kteří v této otevřené otázce uvedli jinou stimulační drogu – pervitin, v jednom případě nebyla uvedena droga žádná. Zbylých 94% odpovědělo správně.

Další, opět otevřená otázka přinutila respondenty zapřemýšlet nad tím, proč jsou drogy vlastně nebezpečné. Odpovědi se zde objevilo opravdu velké množství, ale většina z nich se velmi často opakovala.

Riziko vzniku závislosti spolu s poškozením zdraví a rozpadem osobnosti, patřilo k hlavním důvodům, které signalizují nebezpečí drog. Hrozbu pro rodiče představuje také riziko úmrtí, či přenos chorob nebo ublížení nejen sobě samému, ale také okolí.

Rodiče si též uvědomují, že riziko s sebou přináší drogy zejména proto, že nám dávají příjemné pocity bez námahy a vynaložené činnosti. Zvykne-li si jedinec přijímat příjemné pocity zadarmo, ostatní činnosti se stanou zbytečnými a namáhavými.

S užíváním drog může také souviset změna osobnosti, která opět představuje pro uživatele další nebezpečí. Jako další odpovědi uvedli rodiče např. ničení rodinných vztahů, změny jednání, únik z reality atd.

A konečně, objevil se zde i opačný názor. Že drogy nejsou nebezpečné, uvedl pouze jeden dotazovaný. Jistě ne, pokud nejsou zneužívány, ale promyšleně a opatrně užity například k léčbě, ne pouze pro vlastní potěšení. Nicméně, mám pocit, že zde bylo řečeno již tolik argumentů a proto již není třeba tento názor dále komentovat.

Ví-li rodič, proč jsou drogy nebezpečné, zná-li jednotlivé druhy drog, měl by také vědět, jakým způsobem se může užívání psychotropních látek na dítěti projevit.

Změna chování (44%), zvýšená potřeba peněz (19%), která se může projevit například krádežemi, či změna vzhledu (8%) patřily k nejčastějším odpovědím. Častá únava, poflakování, zanedbávání školy, nesoustředěnost by neměly rodiče nechat bez povšimnutí. A nakonec vpichy, které jen těžko dítě obhájí, mohou být pro rodiče opravdovým ukazatelem, že dítě užívá drogu nitrožilně. Ne vždy se však všechny drogy užívají právě tímto způsobem, a proto by rodič při podezření neměl vyčkávat, zda-li se stopy po jehle objeví.

Pro upřesnění, jaké mohou být příznaky drogové závislosti, shrnu tuto otázku ještě jednou. To že dítě experimentuje s drogami, či je bere již pravidelněji nemusí být zpočátku vůbec nápadné. Přesto se mohou objevit určité signály, které mohou (ale i nemusí) naznačovat, že není něco v pořádku.

Porovnejme tedy, nakolik se názory rodičů shodují s ukazateli, které odborníci vyzorovali.

Jeden z příznaků, který může značit, že si dítě zahrává s drogami, může být častá absence ve škole, neomluvené hodiny či zhoršený prospěch.

Ztráta původních zájmů, zejména náročnějšího charakteru (sport, aktivní umělecká činnost) naznačuje přehodnocování a uspořádání nových hodnot. Na první místo se dostává droga, která svou silou staré zájmy vytlačí a jedince začne vyčerpávat.

Rodiče by si měli rovněž všimnout způsobu trávení volného času. Časté navštěvování klubů, diskoték či párty, které se stává jedinou zábavou, taktéž zvyšuje riziko drogového experimentu.

Jak mnoho rodičů uvedlo, je třeba si všimnout především změny chování dítěte. Nápadné mohou být ničím neodůvodněné stavy náhlé veselosti či aktivity nebo naopak stavy skleslosti či depresivní rozlady.

Častá únava, nebo pro změnu nespavost, klesající výkonnost, zhoršená koncentrace (zejména změnou životního stylu) jsou rovněž možné příznaky zneužívání drog.

Jeden z velmi nápadných příznaků zneužívání stimulačních drog je ztráta chuti k jídlu a hubnutí. Ztráta tělesné hmotnosti nemusí být však hlavním příznakem. Dalším signálem, který společně s ostatními, může tvořit obraz užívání stimulačních drog jsou kožní defekty. Jedná se o stopy po škrábnutích a jiných drobných sebepoškozeních, zejména na obličeji a rukou.

Neustálý nedostatek peněz na drogy může dítě dovést nejprve k prodávání cennějších věcí, později i ke krádežím či jiným trestným činům. Droga se stává hlavní hodnotou, a proto je dítě schopné obětovat i věci, které pro něj měly dříve velkou cenu. Jejich ztrátu se může pokoušet odůvodnit lhaním, že mu je někdo ukradl.

Další lhaní se může i objevit i při nálezů injekčních stříkaček. Dítě většinou tvrdí, že stříkačky patří kamarádovi, který si je u něj schoval. Stopy po injekčním vpichu například na končetinách se bohužel asi dítěti odůvodnit nepodaří.

A co tedy poté, povšimne-li si rodič některých znaků, které by ho měly uvést do „pohotovosti“. Jak zareagovat, máme-li „opravdové“ podezření?

Objeví-li rodič v nestřežené situaci vpichy na ruku dítěte, je pravděpodobné, že jeho reakce (díky šoku) nemusí být vždy adekvátní. Dle mého názoru, je důležité, aby nad tímto možným rizikem každý rodič zapřemýšlel, neboť jen tak se může vyhnout pozdějším ukvapeným reakcím, kterých by mohl v budoucnu litovat. Jasnost toho, co rodič od dítěte v této oblasti očekává, spolu s připraveností, že se jeho představa nemusí v budoucnu naplnit, může pomoci nejen jemu samotnému překonat nepříjemné chvíle, ale i dítěti.

Na otázku jak byste se zachoval v situaci očividného podezření, že dítě bere drogy, odpověděli rodiče následujícím způsobem. Téměř polovina respondentů (48%) by si o drogách promluvila s dítětem. Během konverzace by se rodiče měli vyvarovat unáhlených výčitek, citových projevů a křiku. Toto citlivé téma vyžaduje především klid a přemýšlení. Aby rodiče předešli prudkým hádkám, může být vhodné zajít s dítětem na neutrální místo, např. do restaurace na dobré jídlo. Příjemná atmosféra o okolní společnost mohou zabránit zbytečnému křiku a nekontrolovatelnému výlevu emocí.

Víc než jedna třetina (39%) rodičů by hledala pomoc u drogové poradny. Tento způsob řešení může být dobrý zejména pro rodiče, kteří potřebují odbornou radu, a zároveň psychickou podporu. Je však nutné říci, že pokud se jedná o závislost na tvrdých drogách, pouhý telefonát nebude stačit.

Menší množství respondentů (9%) by s nejprve poradilo se svým manželem či manželkou. Tato odpověď se může zdát pro někoho samozřejmost, a proto ji neoznačil. Osobně bych ji však řadila na první místo. Je dobré si vždy ujasnit naše cíle a požadavky. Ne vždy, zejména pokud řešíme stresovou situaci, jsme schopni podívat se na problém ze všech stran, a proto by své názory měl přednést i druhý rodič dítěte. Je důležité si uvědomit, že partner není někým, koho za závislosti dítěte obviníme, nýbrž náš spojenec, který by měl být pro nás oporou.

V případě, že je rodina rozvedená či názor nemá ujasněný, může být vhodné poradit se známým, kterému plně důvěřujeme. Tuto odpověď uvedlo 1% dotazovaných. Stejně množství respondentů označilo, že by se v této situaci poradilo se školou. Radit se se školou nepovažuji za příliš vhodné, neboť se může stát, že reakcí školy může být spíše snaha žáka vyhodit. Ne vždy však nastává právě takováto situace. Na školách se vyskytují poradci, kteří by mohli rodičům v této situaci poradit, například kam se mají obrátit. Vše by mělo zůstat a anonymně.

Čekat, jak se situace vyvine (2%) nemusí být vždy tím správným řešením, ale v některých případech jsou rodiče přímo posedlí strachem, a proto často vidí za pouhou únavou či vyčerpáním drogovou závislost. Únava, hubnutí, vyčerpanost či jiné příznaky mohou, především u dívek, poukazovat na poruchy příjmu potravy (bulimie, anorexie).

SHRNUTÍ JEDNOTLIVÝCH POLOŽEK

Nyní se podívejme na to, jak si respondenti vedli při zpracování jednotlivých otázek. Největší znalost rodičů se projevila u otázky, která se týkala marihuany. Všichni respondenti (100%) věděli, že se marihuana nejčastěji kouří a více než polovina (resp. 55%) správně odpověděla, že nejčastějším účinkem je dobrá nálada a smích. Jak již bylo řečeno, účinky marihuany jsou u většiny jedinců různé, a proto je nutné brát tuto otázku lehce s nadsázkou.

Téměř všichni (94%) také správně odpověděli, že stimulační droga v podobě tablet, která je často užívána na diskotékách, se nazývá extáze. Jaký je hlavní účinek další stimulační drogy, pervitinu, vědělo zhruba tři čtvrtě respondentů (72%).

První nejistoty se začínaly objevovat při otázce, z jaké rostliny se získává droga hašiš. Na tuto otázku odpovědělo 60% respondentů správně.

Příliš dobře si rodiče nevedli v zařazení heroinu do příslušné kategorie (58%), natožpak v označení, jakým způsobem lze tuto drogu užívat (32%).

Nejvíce neznalostí projevili rodiče u otázky stanovení definice drogy (24%) a dále pak, dle mého názoru, v hlavní otázce dotazníku, začlenění jednotlivých drog do příslušných kategorií. Do náležitých skupin zařadilo správně všechny drogy pouhých 20% rodičů. Neznalost této otázky naznačuje, že většina respondentů neví, jaké účinky mají jednotlivé drogy, a tudíž jakým způsobem mohou ovlivnit jejich děti.

Správnost odpovědí jste mohli vidět výše. Není možné přesně stanovit hranici oné schopnosti poučit své dítě. Jsou rodiče, kteří nemusí mít znalosti příliš vysoké, ale způsob komunikace může dát dítěti mnohem více než nastudované odborné termíny. Pojem znalosti je tedy velmi relativní. Nicméně rodič by měl o drogách dostatek základních informací, a proto jsem jako hranici stanovila 3 chybné odpovědi. Přesněji, aby rodič prokázal svoji vzdělanost, měl by umět odpovědět na 80% otázek, které byly uvedeny v dotazníku. Pro zjištění, zda-li opravdu dokáže rodič poučit své dítě, by bylo vhodnější použít metodu rozhovoru. Tato metoda by mohla prověřit rodiče do hloubky na rozdíl od dotazníku, kterým můžeme prověřit pouze povrchní znalosti.

Můj názor byl vyřčen v hypotéze, tedy že:

většina rodičů není schopná poučit své dítě o drogách

Ze všech respondentů dokázal na všechny otázky odpovědět pouze jediný dotazovaný (2%). S jedinou chybou odpovědělo 12% rodičů, se dvěma chybami 6% a na limitovaných 80% splnilo požadavek 10% respondentů-

Základní znalosti v drogové problematice se podařilo tedy prokázat pouze 30% respondentů. Toto množství nepředstavuje ani třetinu dotazovaných.

Bohužel tedy musím potvrdit hypotézu a konstatovat, že dle mého výzkumu o znalosti omamných látek

většina rodičů není schopná poučit své dítě o drogách.

Závěr.

Podstatnou složku primární drogové prevence tvoří především základní znalosti rodičů, které jak jsme díky tomuto výzkumu zjistili, jsou nedostačující.

141. ZASEDÁNÍ PRACOVNÍ SKUPINY “JIHOVÝCHOD“

98. ZASEDÁNÍ PRACOVNÍ SKUPINY “STAR”

zdroj NPC

27. září 2002 se uskutečnilo v Mnichově/SRN 141. pravidelné zasedání stálé pracovní skupiny pro boj proti obchodování s omamnými a psychotropními látkami "JIHOVÝCHOD", která soustřeďuje zástupce států, přes které v současné době vede tzv. "Balkánská cesta" - trasa pašování OPL z jihovýchodní do severozápadní Evropy. Jednání se zúčastnili zástupci policejních sborů a celních orgánů některých spolkových zemí SRN, Spolkového kriminálního úřadu Wiesbaden (BKA), Celního kriminálního úřadu Kolín nad Rýnem (ZKA) a zástupci Rakouska, Švýcarska, Itálie, Slovenské republiky, České republiky, USA a zástupce IP Lyon. Jednání se uskutečnilo pod patronací Bavorského zemského kriminálního úřadu Mnichov.

Z příspěvků zástupců zúčastněných zemí lze zmínit :

ke zlepšení vzájemné spolupráce a informovanosti jednotlivých zemí se zakládá společná poznatková databáze "Balkánské a Hedvábné cesty". Výstupem budou společné zprávy, pokrývající problematiku z hlediska policejních a celních orgánů. To koresponduje rovněž s rozhodnutím o vyslání styčných důstojníků ZKA do jednotlivých zemí, včetně Afghánistánu. V tomto smyslu bude rovněž aktualizován tz. rozpoznávací pátrací rastr, jehož budování zahájil bývalý celní vedoucí Společné vyšetřovací skupiny drogy Norimberk/SRN. Tento rastr se při typování podezřelých zásilek při hraničních kontrolách velmi osvědčil a bude využíván i dalším obdobím. Bylo rovněž konstatováno, že k transportům zásilek OPL jsou v poslední době využívány především chladírenské vozy, jako krycí náklady ovoce a zelenina, z jiných druhů nábytek, textil a tzv. "koncentrované náklady", ve kterých je přepravováno více druhů zboží pohromadě.

Kromě "Balkánské trasy", po které je do SRN pašován heroin, se pro SRN stále více stává problematickou hranice s Holandskem. Z Holandska a Francie je do SRN pašována především extáze a cannabisové produkty. Kokain je převážen letecky a lodní dopravou z Karibiku. Jako specifikum letecké cesty bylo zmíněno stále častější zapojení bývalých státních příslušníků Rumunska, kteří organizují dovoz heroinu z Turecka přes letiště v Mnichově a Düsselldorfu.

V řadě případů jsou registrovány poznatky o zaměření drogového podsvětí na překladatele, kteří jsou vydíráni, je jim vyhrožováno osobní likvidací, případně likvidací rodinných příslušníků.

Rakousko – v situaci zneužívání OPL a nelegálního obchodu s OPL k podstatným změnám nedošlo. Rakouské orgány přebírají některé zkušenosti SRN, především při budování obdobných represivních struktur.

Švýcarsko - stoupá obliba metamfetaminu a tablet s obsahem účinné látky PMA. Ve Švýcarsku již prakticky neexistují otevřené drogové scény, příležitostně pouze tzv. "polootvřené", které se ale neprodleně stávají cílem policejních akcí. Došlo k hluboké reorganizaci policie Švýcarska – této informaci byl věnován samostatný blok. Policejní struktury Švýcarska jsou vzhledem k vysokému počtu kantonů velmi komplikované a seznámení s nimi zapracováno do protokolu ze zasedání.

Slovensko - v r. 2002 bylo řešeno asi 30 případů, kdy dominantní roli hraje heroinu, následován metamfetaminem.

USA - DEA - Struktury DEA působí v Evropě od r. 1960. Vzhledem k rostoucímu významu střední Asie byly vytvořeny nové služebny v Afghánistánu a Uzbekistánu, kde byla zavázána úzká spolupráce se styčnými důstojníky BKA. Na základě vládních smluv se zakládají speciální vyšetřovací skupiny. Oproti minulým letům je v USA velkým problémem zneužívání extazy, která je také - na druhém místě za marihuanou - zneužívána v americké armádě. Pomalý nárůst byl zaznamenán u metamfetaminu.

Itálie - na prvním místě zájmu italských orgánů jsou Slovinsko a Chorvatsko. Jako příklad bylo uvedeno zadržení 1,1 t heroinu a 15,5 t canabisu původem z těchto zemí, ke kterým došlo v r. 2002. Italské podsvětí velmi úzce spolupracuje s Albánci, Makedonci a Turky, velmi často jsou k pašování využívány rybářské čluny. Proto se Itálie rovněž zaměřila na Albánii, kam bylo vysláno 30 pracovníků represivních složek. Probíhá plánovací fáze zahájení výcviku drogových specialistů v Kosovu a Prištině. Ve Slovinsku byly ve vzájemné spolupráci odhaleny 3 laboratoře na výrobu extazy, v dubnu 2002 byla zajištěno celkem 10 t PMK, který byl určen pro Hercegovinu.

Další zasedání pracovní skupiny "JIHOVÝCHOD" se uskuteční v květnu 2003 v Maďarsku.

Ve dnech 22. - 23. října 2002 se zúčastnil pracovník NPC 98. pravidelného jednání stálé pracovní skupiny o pašování a obchodu s OPL (dále jen PS „StAR“), které se konalo v Lucemburku/Lucembursko pod patronací velkovévodské policie Lucembursko a BKA.

Jednání se zúčastnili zástupci policejních sborů většiny spolkových zemí SRN, BKA, DEA USA, Belgie, Švýcarské konfederace, Holandska a zástupce mezinárodních policejních organizací „EUROPOL“ a „INTERPOL“. Jednání nebyli přítomni zástupce Rakouska, Francie, Slovenské republiky a Celního kriminálního úřadu Kolín nad Rýnem/SRN.

Program jednání byl zaměřen především na následující okruhy otázek a problémů :

- 1) stav drogové kriminality – zvláštní poznatky, trendy – příspěvky BKA, jednotlivých spolkových zemí SRN a dalších účastníků,
- 2) prezentace výsledků jednání expertní skupiny "StAR", které se konalo 25.06.2002 ve Wiesbadenu a kterého se zúčastnil zástupce Policie ČR jako jeden ze dvou zahraničních zástupců účastníků "StAR",
- 3) představení strategií boje proti drogám v jednotlivých členských státech "StAR",
- 4) problematika asijských struktur, které jsou zapojeny do drogové trestné činnosti (toto téma bylo do programu jednání "StAR" zařazeno na podnět ČR),
- 5) informace k proběhlým zasedáním mezinárodních a regionálních pracovních skupin,
- 6) výměna informací a poznatků k problémům mezinárodní spolupráce.

Zástupce Lucemburska seznámil přítomné stručně se strukturou lucemburské policie a kompetencemi jednotlivých složek. Policejní zákon je ve stávající podobě v praxi využíván od 01.01.2002, kdy také došlo ke spojení četnictva a policie.

V současné době má lucemburský policejní sbor 1 308 policistů (na 445 000 obyvatel Lucemburska) a je řízen generálním ředitelem, který je přímo podřízen ministrovi vnitra. Území Lucemburska je pokryto sítí 12 regionálních úřadoven a 49 lokálních komisariátů, na centrální úrovni jsou zřízeny kriminální policie, zásahová a sledovací jednotka, národní dopravní policie a pohotovostní jednotka.

Z nejdůležitějších informací :

Poznatky ze SRN.

Heroin – oproti roku 2001 je registrován pokles počtu případů zabavení dodávek této drogy o 26 %, stejně tak počet registrovaných provokonzumentů (- 23 %) – tyto informace potvrzují trvalý pokles akceptace konzumu opiátů v SRN. Do obchodu s heroinem jsou zapojeni především Turci, Kurdové, Albánci a v poslední době Vietnamci. “Vietnamský fenomén” je pozorován především v “nových” spolkových zemích, jsou registrovány časté vazby podezřelých osob do ČR a Polska. V SRN nebyl podchycen výskyt heroínu z jihovýchodní Asie. Ve spolkových zemích Bádensko - Wurttembersko a Bavorsko jsou často zachycováni tzv. “litevští cestující dealeri” – jedná se o litevské občany, kteří prodávají především heroin (jako doplněk ale i kokain a XTC), zvláště osobám z bývalého SSSR. Vyznačují se velmi konspirativním chováním, častou změnou místa pobytu a jejich skupiny i pevnou organizací.

Kokain – situace je stabilizovaná, do obchodu se zapojují převážně nigerijské zločinecké skupiny. Při BKA byl zahájen analytický projekt “INWESTOR”, který má za úkol shromáždění a vyhodnocení dostupných informací právě k nigerijským strukturám.

Crack – jako další místa zvýšeného výskytu a konzumu byla identifikována města Kassel (Hessensko) a Hannover (Dolní Sasko). Poprvé byla zabavena dodávka množství většího než 1 kg, která byla do SRN pašována z Holandska. Celkové množství zabaveného cracku výrazně stoupl, dominantní roli v obchodu s ním mají západo- a severoafrické zločinecké skupiny.

XTC – množství zabavené XTC meziročně narostlo o takřka 57 % při současném poklesu počtu případů, ve kterých jako droga figurovala XTC. S XTC obchodují velmi flexibilní organizace, které mají takřka ve všech případech přímé napojení na producenty v Holandsku. BKA zahájil analytický projekt “NECS”, zaměřený na vyhodnocení shromažďovaných informací k výrobě, obchodu s a distribuci XTC.

GHB – mezi konzumenty stoupá obliba této drogy, adekvátně tomu stoupají i zabavená množství. Poprvé se v SRN (Bavorsko) podařilo odhalit ilegální laboratoř na výrobu GHB.

Zástupce Bavorska informoval o situaci na vnitrozemských dálničních tazích směr Itálie – stále roste počet kurýrů, zadržovaných dálničními hlídkami, kteří pašují zásilky kokainu, hašiše a XTC z Německa do Itálie. Do současné doby bylo zabaveno u 88mi kurýrů cca 160 kg kokainu, 180 kg konopných produktů a větší množství XTC. Kurýři se rekrutují především z Maroka, Albánie a Itálie. Na základě podnětu německých orgánů bylo v Itálii zahájeno rozsáhlé šetření k možným organizátorům této trestné činnosti.

V celoněmeckém měřítku je registrován pokles počtu úmrtí osob v souvislosti s konzumem drog. Jednu z mála výjimek tvoří Svobodný stát Sasko, kde je registrován poměrně rasantní nárůst úmrtí v Lipsku – tento fenomén nebyl prozatím uspokojivě vysvětlen. V této souvislosti byl zmíněn “start” projektu kontrolovaného výdeje heroínu. Projekt byl zahájen v 7mi německých městech a je do něj zařazeno cca 1 100 drogově těžce závislých. Již se objevily první spekulace o tom, že pokles počtu úmrtí v souvislosti s drogami je i důsledkem tohoto projektu.

Informace k situaci Afgánistánu – UNDCP registruje stoupající produkci opia, odhad pro rok 2002 je cca 1 900 – 2 700 t při oseté ploše cca 45 – 60 000 ha. Účinkem se

prozatím miji substituční programy afgánské vlády, podporované ze zahraničí, které ztroskotávají především na nízké ceně, nabízené afgánskou vládou jako kupní cenu za produkty, pěstované místo opiového máku. Pro pěstitele máku činí roční zisk cca 10 000,- USD/ha, při akceptaci vládní nabídka maximálně 1 750,-USD/ha. Cena surového opia je v současné době 300 – 380,- USD/kg. V Afgánistánu působí styčný důstojník BKA a 4 specialisté BKA (2 na drogovou problematiku a 2 jako poradci pro budování afgánských policejních sil jako celku).

Holandsko – holandský zástupce se ve svém příspěvku zaměřil na globalizující se výrobu XTC, která byla zjištěna již i v netradičních produkčních oblastech jako např. Jižní Americe. Prekurzory a technologie pro výrobu XTC jsou velmi lehce dostupné, především ze zemí východní Asie (Čína, Indie). PMK, který byl jen v Holandsku zabaveno v průběhu roku 2001, by postačoval k výrobě cca 137 000 000 tablet XTC. Jako pokračující trend byly prezentovány záchyty “koktejlů”, tj. dodávek, ve kterých bylo společně převáženo více druhů drog – markantním příkladem byl náhodný záchyt kamionu, kde bylo nalezeno 600 000 tablet léku “TEMAZEPAM”, 600 000 tablet XTC, 34 kg heroinu, 250 kg hašiše a několik kg amfetaminu. Místo určení zásilky byla Velká Británie.

Severské země – podle poznatků dánských policejních složek ztratili kosovští Albánci takřka veškerý vliv na obchod s heroinem, který postupně převzali Srbové. Dánská policie si tento stav vysvětluje dlouhodobým cíleným působením na skupiny kosovských Albánců, které byly tímto způsobem v podstatě eliminovány a na jejich místo nastoupily poměrně neznámé struktury Srbů. V obchodu s hašišem se silně angažují osoby původem z Maroka, jako “vedlejší obchod” se věnují pašování kokainu. Tyto skupiny mají velmi silné vazby do okolních států na obdobná seskupení Maročanů. V nelegálních obchodech s kokainem a XTC jsou aktivní motorkářské gangy – nejedná se již přímo o “Hells Angels” nebo “Bandidos” jako v minulosti, ale o skupiny s těmito spřízněné.

Švýcarsko – ve značný problém, který již ovlivňuje i situaci v okolních státech, se vyvinula situace v oblasti konopných produktů. Pěstování a distribuce konopí je převážně v rukách Švýcarů, velmi oblíbené a často využívané je pěstování konopí ve speciálně zařízených a vybavených pěstírnách. Díky švýcarskému zákonodárství může dojít až k paradoxní situaci, kdy policie, pokud neprokáže úmysl využívat vypěstované konopí k výrobě drog, by mohla být nucena rostliny dále pěstovat (“protože budou využity na výrobu tkanin !!”). Výsledky jednání regionální pracovní skupiny “JIHOZÁPAD” jednoznačně dokazují, že Švýcarsko se stává stále oblíbenějším cílem “drogových turistů” z okolních zemí. Skupiny osob původem ze západní Afriky se v široké míře věnují drobnému pouličnímu prodeji kokainu. Dealáři ukrývají jednotlivé dávky drog v ústech, balené v drobných kuličkách. Švýcarská policie nemůže ze zákonných důvodů používat při získávání důkazů prostředky vyvolávající zvracení (jako je tomu např. v SRN). V roce 2001 bylo zatčeno více než 3 000 dealerů, z tohoto množství se podařilo díky absenci jakýchkoli dokladů vyhostit pouze 70 (!) z nich.

“EUROPOL” – je registrován masivní nárůst zabavených množství XTC a dalších amfetaminových derivátů. Obdobná situace je zaznamenána i u kokainu – jeho obliba mezi konzumenty evidentně roste. Po 11.09.2001 byly pozorně sledovány ceny heroinu – s výjimkou Velké Británie a některých severských států k žádným výrazným výkyvům nedošlo. Pozoruhodné bylo, že se jednalo o země, které nepřešly na jednotný měnový systém euro – podle domněnky “EUROPOLU” se i obchodníci s drogami velmi flexibilně přeorientovali na nové platidlo. Na základě vyhodnocení situace v Evropě je do následujícího období připraveno značné množství aktivit a programů v oblasti syntetických drog a prekurzorů – ve fázi přípravy jsou např. projekty na vybudování společné evropské databáze prekurzorů, společných standardů pro registraci

a sběr informací o zabavených drogách nebo odhalených ilegálních laboratořích, plánuje se vytvoření databáze chemiků, kteří jsou zapojeni do ilegální výroby drog, která by kromě jejich identifikačních dat obsahovala informace k jejich výrobním procedurám, zvláštnostem, apod. - (souhrnná informace byla předána příslušnému oddělení NPC). Jako jeden z prvních byl k datu 04.10.2002 zahájen projekt "GENESIS", v rámci kterého bude 5ti člený team pod vedením Velké Británie soustřeďovat a vyhodnocovat veškeré dostupné informace k chemikáliím, nalezeným v odhalených ilegálních laboratořích na výrobu syntetických drog.

Plénu PS byly prezentovány výsledky jednání expertní skupiny "StAR" ze dne 25.06.2002 a následně vyhotovený dokument. Byl akceptován pozměňovací návrh zástupce ČR, aby pro zpracování konečného protokolu z každého jednání byla pro pracovníky BKA stanovena pevná lhůta 2 měsíců. Dokument byl rozeslán všem účastníkům jednání a po soustředění jejich případných požadavků na změny bude na 99. zasedání "StAR" schválena konečná verze jako základní dokument pro činnost "StAR" v dalším období.

K bodu 3 programu jednání (strategie v boji proti drogám jednotlivých účastnických států) byl za ČR představen dokument "Národní strategie protidrogové politiky na období 2001 –2004".

Problematika asijských zločineckých struktur – za ČR byla prezentována souhrnná zpráva, zpracovaná pracovníky 6. odd. NPC. Výsledky diskuse ukazují, že do obchodů s OPL jsou v zemích "StAR" nejvíce zapojeni Vietnamci a Číňané. Vietnamci jsou aktivní především v nových spolkových zemích (Sasko, Braniborsko, Berlín), udržují široké kontakty do ČR a Polska a věnují se zvláště drobnějšímu – i přeshraničnímu – obchodu s menšími množstvími drog. Vietnamci ve velké míře využívají infrastrukturu, kontakty a další znalosti, získané v rámci ilegálního obchodu s cigaretami. Dále byly prezentovány 2 konkrétní případy, ve kterých jako organizátoři mezinárodního obchodu s XTC vystupovali Číňané. Skupiny z jiných asijských států hrají zanedbatelnou roli – výjimku tvoří prozatím lokálně omezený obchod s "thajskými pilulkami" (amfetamin v tabletové formě), organizovaný na trase Thajsko - Švýcarsko osobami z Thajska. V budoucím období bude zváženo svolání užšího pracovního jednání nejvíce "postižených" zemí.

Zástupce BKA informoval přítomné o intenzivních jednáních s Íránem, které postupně směřují k vytvoření úzkých kontaktů s touto jinak spolupráci uzavřenou zemí a které by měly vyvrcholit podepsáním "Memoranda o porozumění" a vysazením styčného důstojníka BKA. O významu spolupráce svědčí i to, že jen v letošním roce se íránským orgánům bez podpory jiných států podařilo zabavit cca 300 t opia a 15 t heroinu.

DROGOVÁ PROBLEMATIKA VE VELKÉ BRITÁNII

kpt. Mgr. Tomáš MARTINEC, NPC

Dne 19. února 2002 navštívil, v rámci návštěvy ČR, odbor prevence kriminality MV britský zmocněnec pro protidrogovou politiku pan Keith Hellawell. Při této návštěvě nabídnul pomoc britské strany při přípravě protidrogové strategie Ministerstva vnitra. Následně vzniknul projektový záměr spolupráce Ministerstva vnitra Velké Británie a Ministerstva vnitra ČR, jehož cílem je vytvoření protidrogové strategie MV ČR s pomocí využití zkušeností a přístupů britských partnerů.

Britská strana v rámci výše popsané spolupráce pozvala zástupce MV ČR a Policie ČR na studijní návštěvu, která proběhla ve dnech 23.-27. září 2002 ve Velké Británii. Služební cesty se za MV ČR zúčastnila Mgr. Jitka Gjuričová, ředitelka Odboru prevence kriminality MV, pracovník Odboru prevence kriminality MV Mgr. Ferdinand Raditsch, ředitelka Odboru vzdělávání a správy policejního školství JUDr. Helena Tomková. Za Policii ČR se zúčastní mjr. PhDr. Alena Plšková, PP PČR, ÚSKPV a kpt. Mgr. Tomáš Martinec, PČR NPC SKPV.

V úvodu je nutné říci, že veškerá jednání byla na vysoké mezinárodní úrovni a naši delegaci byla věnována maximální pozornost. Je to i z toho důvodu, že ve Velké Británii je problematika drog a tedy i Strategie protidrogové prevence na léta 1998-2008 hlavním vládním programem. Za realizaci a průběh strategie odpovídá vládě Ministerstvo vnitra, jehož ministr řídí Kabinet ministrů odpovědných za realizaci strategie. Na Ministerstvu vnitra v sekci zabývající se realizací protidrogové strategie je vytvořeno celkem pět pracovních týmů s 220 zaměstnanci. Předseda vlády jedná každého čtvrt roku s ministry o postupných výsledcích a průběhu realizace strategie. To, že strategie je známou a je tedy i realizována všemi zainteresovanými součástmi se naše delegace mohla přesvědčit na každém kroku.

Podle hodnotící zprávy Home Office ve Velké Británii bere zakázané látky 3,5 milionu lidí. 30 % z nich je ve věku 16-20 let. 250 000 z celkového počtu uživatelů je problematických konzumentů. Hlavní drogou zneužívanou ve této zemi je heroin, kokain a crack, který zejména je velmi nebezpečným společenským jevem v současné Británii. Průměrně se ve Velké Británii ročně zkonsumuje 30 tun heroinu, 35 tun kokainu, 100 milionů tablet extáze, příjmy s pašováním se pohybují kolem 13,5 miliard liber. Na tuto situaci tedy vlády Velké Británie reaguje realizací již výše uvedené strategie. Ta má čtyři hlavní směry:

- Potřeby mladých lidí
- Léčba závislých
- Oblast škod způsobených uživateli drog
- Podpora rodiny osob závislých

Dle dosavadních statistických údajů 1 libra vynaložená na léčbu a prevenci ušetří 3 libry vynaložené na represii. Velmi zajímavý byl nástin drogové legislativy ve Velké Británii, zejména otázka údajné legalizace marihuany a testování tablet extáze. Anglie dělí v zákonech drogy do třech kategorií podle zdravotních rizik. V kategorii A je například heroin, kokain, crack, extáze. V současné době probíhají jednání, kdy bude vhodné přesunout marihuanu ze současné skupiny B do skupiny C, kde je nižší trest odnětí svobody v případě držení i užívání. Britská legislativa nerozlišuje užívání a držení. Kdo užívá, takéž drží. Testování tablet extáze je společensky i zákoně nemožné. Zaznělo z úst nejvyšších představitelů realizujících strategii, že rozhodně se Velká Británie nechystá legalizovat drogy.

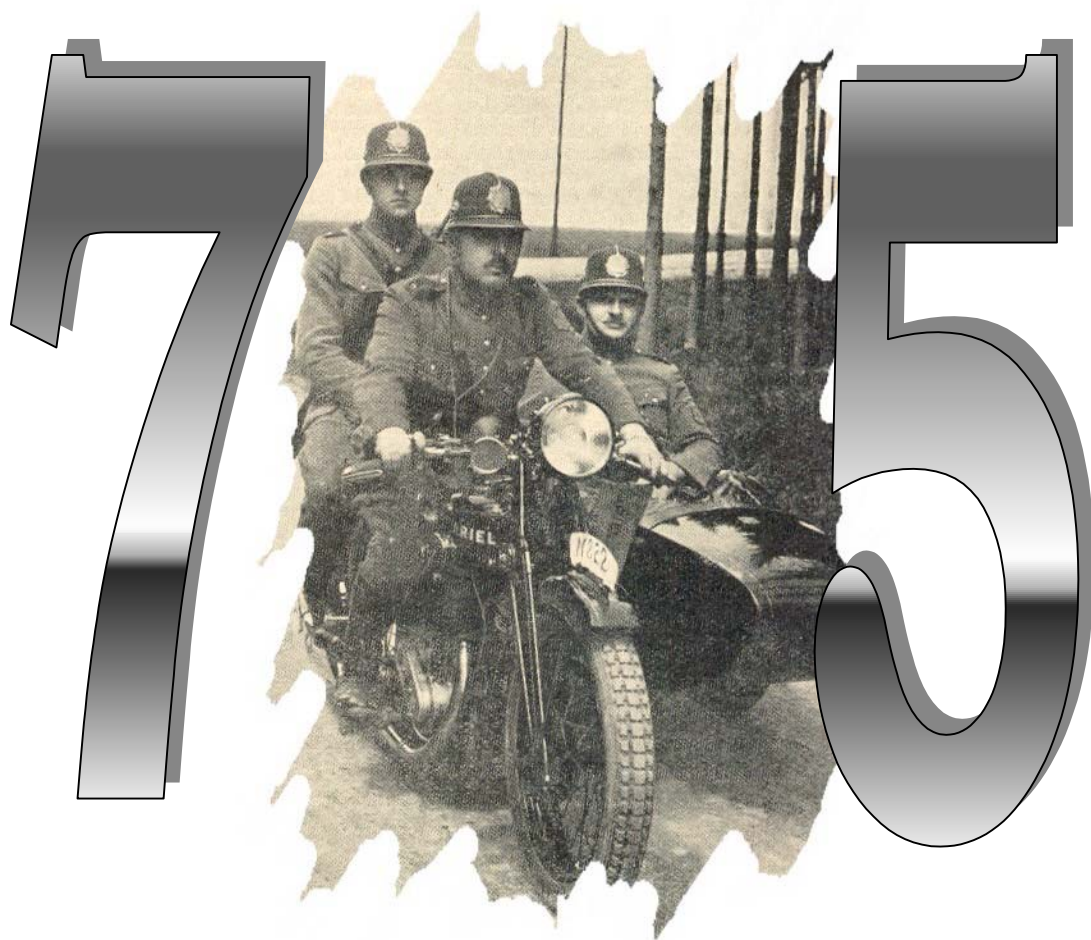
Velmi zajímavý je experiment, kdy pachatelé majetkové trestné činnosti (tzv. Startovací trestné činnosti), jsou testováni na přítomnost drog ze slin. Pokud je test

pozitivní, mají možnost jako alternativní trest navštěvovat léčebné zařízení nebo je podroben v délce 13 týdnů kontrole probačního úředníka s povinností se nechat 2x týdně testovat na drogy. Testy jsou dostupné u tzv. každého žalářníka, tedy v místě, kde jsou umístováni pachatelé do cel. Dle výsledků testování je v 60 % testovaných pozitivních na kokain nebo heroin. Jediný problém je, že nelze ze zákona testovat osoby mladší 18 let, a to ani po souhlasu rodičů. S klienty drogově závislími mladšími 18 let je prováděna jiná činnost jinými státními i nestátními zařízeními. V péči o delikventní mládež má náš stát lépe vybudovaný systém. Trestní odpovědnost je ve Velké Británii od 10 let. Odpovědnost však musí být prokázána odborníkem.

Léčbou drogově závislých se zabývají pouze státní zařízení, nestátní zařízení hrají pouze podpůrnou roli. Za realizaci správných postupů v léčbě závislých včetně metadonového programu odpovídá Státní léčebný ústav – který koordinuje léčby a stanoví standardy.

Potíráním drogové kriminality se v mezinárodní podobě zabývá Celní správa, nadregionální kriminalitu potírá Nationla Crime Squad, který má Zpravodajskou akční jednotku včetně regionálních poboček, celkem tento úřad má 1330 vyšetřovatelů, distribuci na místní úrovni řeší místní oddělení, v Londýně Scotland Yard. Zpravodajské informace zajišťuje National Criminal Intelligence Service, jehož drogový tým je složen s pracovníků Celní správy, National Crime Squad a vybranných policistů, kteří se zhruba po 6 letech vrací zpět na své původní útvary. Tímto systémem týmové práce je prolomena bariéra informovanosti a izolovanosti jednotlivých útvarů, zabývajících se potíráním drog. Filosofie předávání zpravodajských informací kompetentním součastem se odráží ve vysokém profesionálním přístupu a taktéž velmi vysokou úspěšností policie a celní správy pro odhalování drogových deliktů včetně zajištěných drog. Koordinaci celé policie, celní správy a dalších složek při potírání drogové kriminality zabezpečuje CIDA.

Ve Velké Británii neexistuje žádný závazný pokyn pro policii, který by upravoval postup policistů v oblasti potírání drog. Na tomto pokynu teprve pracují. Taktéž pokud se týká vzdělávání policistů, nemá Velká Británie jednotný systém, vzdělávání je nedostatečné ve vztahu ke specializaci. Primární prevence je realizována ze strany policie pouze na místní úrovni uniformovanou policií. Na jednotlivých útvarech je vyčleněn jeden policista, který se zabývá pouze prevencí a dále civilní zaměstnanec, manažer prevence kriminality.

let
boje České policie
proti drogovému podsvětí

připravuje Miloš VANĚČEK

ČÁST ZPRÁVY O BOJI PROTI NEDOVOLENÉMU OBCHODU OMAMNÝMI JEDY ZE 17. LISTOPADU 1931, ZPRACOVANOU POLICEJNÍM RADOU VAŇÁSKEM.

Po vypuknutí světové války i v dobách poválečných užívalo se opojných prostředků téměř po celém světě. Různými strastmi, které přináší s sebou válka, byla vyvolávána u mnohých jednotlivců duševní rozháranost, ve které lidé i inteligentní hledali prostředek, který by je alespoň na chvíli zbavil trampoty a sahali v takových stavech rozpoložení mysli k opojným prostředkům, netušíce ani, že i jediným požitím jich vydávají se nebezpečí státi se jeho otroky.

Nejrozšířenějším opojným prostředkem je za našich dob kokain, jehož se užívá šňupáním kokainového prášku, řidčeji již šňupáním koncentrovanějších roztoků. U osoby, která dosud tohoto omamného prostředku neznala, je potřebí vždy delší doby, nežli se dostaví u ní po požití opojení. U lidí již tomu navyklých, postačují již k dosažení účelu toho dávky menší. Účinky kokainu jsou velmi záluďné; po dosažení příjemných pocitů a živé obrazotvornosti dostavuje se později celková zmalátnělost a konečně i hluboký spánek. Osoba, tomuto moru propadnuvší, jest pro další svůj život ztracena, nenastane-li včas odborné léčení v sanatoři anebo i v ústavu choromyslných.

Za účelem účinného potírání nedovoleného obchodu narkotiky byly zřizeny v jednotlivých zemích zvláštní ústřední úřady - v Československu ústředna pro potírání nedovoleného obchodu omamnými prostředky u policejního ředitelství v Praze* - která vede příslušná statistická data a přijímá zprávy o všech závadných případech, které jí dodávají jsou povinni všichni úřední lékaři, pověřeni dozorem nad omamnými látkami.

Okolnost, že zneužívání omamných prostředků po světové válce rozšířilo se po celé zeměkouli, byla příčinou, že otázka ta byla předmětem porad Mezinárodní kriminálně-policejní komise a rovněž i mezinárodních kriminálně-policejních kongresů. Již první mezinárodní policejní kongres, konaný v roce 1923 ve Vídni, zabýval se otázkou potírání nezákonného obchodu omamnými jedy a také třetí mezinárodní policejní kongres, konaný ve dnech 25. - 30. září 1930 v Antverpách, zařadil tuto otázku mezi svá projednávání. Posléze zmíněný kongres, jehož se zúčastnilo celkem 139 vládních delegátů, zastupujících celkem 26 států, mezi nimi i ČSR, doporučil přítomným delegátům, aby v zájmu účinného potírání nedovoleného obchodu omamnými jedy, hleděly jejich vlády přiblížiti se mezinárodním ujednáním v těchto oborech :

- a) v sjednocení skutkových podstat a trestních ustanovení pro mezinárodní nezákonný obchod omamnými jedy a sice za tím účelem, aby byla vyloučena možnost, že skutky, jež v jedné zemi se stíhají trestem, nemohly by v jiné zemi pro nedostatek příslušných zákonných ustanovení zůstatí beztrestný anebo že výměr a způsob trestu jimiž též zločin v různých zemích se trestá, byl rozdílný /ku př. v jedné zemi též delikt jest stíhán jako zločin, v jiné, kde po případě spolupachatel jest přistižen, jest trestán toliko pro přestupek/;
- b) přijetí nezákonného mezinárodního obchodu omamných jedů do smluv extradičních
- c) dosavadní tarifování zakázaných omamných jedů má býti nahrazeno jiným systémem, ježto kongres dospěl k přesvědčení, že dosavadní systém listin o

* Oběžníkem ministerstva vnitra ze dne 22. září 1928, čís. 49860-5/1928 byla zřizena Ústředna pro potírání nedovoleného obchodu s omamnými prostředky v ČSR u policejního ředitelství v Praze.

zakázaných produktech následkem stálého chemického pokroku umožňuje dalekosáhlé obcházení předpisů těch.

Dosažení těchto mezinárodních ujednání jest možno dle náhledu kongresu jen za součinnosti Společnosti Národů.

Zmíněný kongres doporučil dále, aby v jednotlivých zemích byly zřízeny k potírání tohoto obchodu zvláštní zemské centrály u bezpečnostních úřadů se zvláštní mocí exekutivní anebo alespoň za účely evidenčními. Kongres považuje dále za nutné zřízení zvláštní mezinárodní kanceláři pro záležitosti, týkající se omamných jedů, která vede evidenci všech případů pašování těchto jedů mezinárodního významu, evidenci všech při tom používaných triků, sbírku podobizen, daktyloskopických karet a popisu osob, přicházejících v tomto směru v úvahu. Toto mezinárodní bureau bylo zřízeno již u mezinárodní kanceláře policejního ředitelství ve Vídni v červnu 1928.

Boj proti omamným jedům může býti veden jen spoluprací všech zemí, úpravou jednotného zákonodárství a ztřeštěním trestů.

Zástupcové Mezinárodní kriminální komise, kteří - jak již vpředu uvedeno - k této komisi byli přizváni, doporučovali, aby potírání neoprávněného obchodu omamnými jedy bylo upraveno s hlediska trestně-právního a policejního stíhání podobným způsobem jako se stalo při potírání penězokazectví, t.j. aby obchodu tomu bylo čeleno mezinárodní konvencí. Zástupci kriminální komise ve svém návrhu uvedli obdobně jako při penězokazectví také neoprávněný obchod omamnými jedy za delikt mezinárodní, t.j. delikt, který vyžaduje mezinárodního zákroku a proti němuž jest postupovati ve všech zemích dle jednotných trestně-právních norem.

Jak z uvedeného jest patrné, lze boj proti nedovolenému obchodu omamnými jedy úspěšně vésti tenkrát, když veškeré úřady, pověřené dozorem a stíháním případů mezinárodního významu, budou podávati zprávy o případech, v jejich okresech se vyskytnuvších, příslušným zemským centrálám a tyto pak mezinárodní kanceláři pro záležitosti, týkající se omamných jedů, zřízené u policejního ředitelství ve Vídni.

V ČSR zřízená ústředna pro potírání nedovoleného obchodu omamnými prostředky u policejního ředitelství v Praze, podává o jednotlivých případech takového obchodu mezinárodního významu, zprávy shora zmíněné kanceláři ve Vídni a kromě toho každoročně předkládá přehlednou zprávu o všech případech, týkající se podloudného obchodu omamnými jedy, ministerstvu veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy, které pak materiál ten dodává prostřednictvím ministerstva zahraničních věcí sekretariátu Společnosti Národů.

Tolik policejní rada Vaňásek. Jelikož v letošním roce uplyne 75 let od zřízení Ústředny pro potírání nedovoleného obchodu s omamnými prostředky v ČSR u policejního ředitelství v Praze budeme si toto výročí připomínat i na stránkách Bulletinu.

Rada Vaňásek zmiňuje přehledné zprávy o všech případech týkajících se podloudného obchodu omamnými jedy. Podívejme se tedy na zprávu 70 let starou, tedy z roku 1933.

Nealkoholová toxikomanie si nevybírá společenská zřízení a tak byla velikým problémem i v ČSSR, což dokládá Vyhodnocení problematiky nealkoholové toxikomanie za rok 1983.

S drogami se bohužel musela od samého počátku zabývat i samostatná Česká republika jak vyplývá ze Zprávy o činnosti odboru drog za rok 1993.

POLICEJNÍ ŘEDITELSTVÍ
V PRAZE

V Praze dne 3. ledna 1934

Podlouný obchod narkotiky.

Přísně důvěrné.

Ministerstvu vnitra republiky Československé
v P r a z e.

Během šetření v různých konkrétních případech zadržení podlouných obchodníků kokainem anebo jinými narkotiky prokázána byla skutečnost, že podlouný dovoz omamných jedů přes československé hranice děje se vesměs na hranicích říšskoněmeckých, a že také téměř kvantum podlouně sem dopravených narkotik jest původu říšskoněmeckého. Bylo dále zjištěno, že v Čechách se vyskytují jistá obchodní střediska tohoto podlouného obchodu, která leží v pohraničních krajích a že podlouný obchod omamnými jedy se centralizuje zejména ve Varnsdorfu, v Podmoklech, v Chebu, v Karlových Varech a Výprtech. V některých případech nepodařilo se zdejší výzvědným orgánům podlouné obchodníky in flagranti dopadnouti a usvědčiti, přes to však vešli s nimi do styku a získali celou řadu informací o organizaci podlounictví a obchodu. Podle získaných zpráv, které se vzájemně z různých stran doplňovaly a potvrzovaly, mají býti za československou hranicí na německé straně na území Pruska a Sasky pohraniční skladiště omamných jedů, z nichž potom za neoficiální podpory pohraniční německé stráže jsou narkotika do Československa dopravována. Podle jiných informací prý má německá vláda interest na tom, aby se do Československa podlouně dopravilo pokud možno největší množství omamných jedů a různým způsobem, zejména prý přemiemi, dovoz jich do tuzemska podporuje.

Ačkoliv tyto uvedené okolnosti nelze prozatím žádným způsobem ověřiti, jest nutno jim věnovati pozornost, ježto jejich pravdivosti nebo alespoň pravděpodobnosti nasvědčuje ta skutečnost, že se nejedná o informace jediné osoby anebo více osob jedné a téže tlupy podlounické, nýbrž že zprávy takto sebrané byly podány celou řadou různých, navzájem se neznajících informátorů, vesměs národnosti německé a státní příslušnosti říšskoněmecké anebo rakouské. Řečené informace pal doplněny byly sdělením jisté osoby, která již v několika případech zdejší ústředně pro potírání obchodu s omamnými jedy podávala zprávy, jež se vždy ukázaly pravdivými. Dle její informace podporují říšskoněmecké vládní kruhy neoficiálním způsobem podlouný obchod s narkotiky a vývoz jich do Československa přemiemi a zřídily k organizování tohoto obchodu zvláštní centrálu na československém území, patrně ve Varnsdorfu anebo okolí. Podlouný vývoz jest organizačně v rukách jediné osoby, která složila prý na nezjištěném finančním úřadě za československou hranicí kauci ve výši 1.000.000 Kč. Tento organizátor má celou řadu subagentů na německé i československé straně, kteří provozují a zprostředkují podlounou dopravu narkotik na několika místech československo-německé hranice. Účelem tohoto dovozu jest rozvrácení zdravotních poměrů v SR morálky tamtéž. Podlouný obchod jest v současné době počátečně organizován, ale očekává prý se, že jeho organizace bude dokončena v lednu tohoto roku, aby pro sezónu plesů a zábav bylo možno dopravit do Československa větší množství narkotik.

Zdejší ústředna pro potírání obchodu omamnými jedy navázala různé styky, jejichž účelem jest získání přesnějších zpráv ve věci samé, případně ověření uvedených skutečností, o věci podává se zpráva ministerstvu zdravotnictví a tělesné výchovy republiky Československé a ministerstvu vnitra se žádostí, aby uvedené informace dosud důkazy neprokázané a nedoložené byly pokládány za přísně důvěrné. Současně činí se návrh, aby za účelem úspěšnějšího vedení boje proti nebezpečí narkotikového byla učiněna tato opatření:

Finanční orgány pohraniční a okresní finanční ředitelství měly by býti vyzvány, aby věnovaly obchodu omamnými jedy největší pozornost a co nejprísněji případy konkrétní stíhaly. Při vyšetřování jednotlivých případů budiž věnována zejména také pozornost zjištění původu zboží a vyšetření styků podloudníků s jinými osobami. Z pokut, které budou řízením trestně důchodkovým anebo v řízení upouštěcím uloženy, budiž větší část vyplácena konfidentům, jimiž bylo upozorněno na dotýčný případ. Stává se totiž, že tito konfidenti a informátoři nemají nahrazeny ani vlastní výlohy a že pro nepatrnost odměny pak dávají přednost zúčastniti se podloudnictví narkotiky s několikatisícovým výdělkem. Takových případů z vlastní zkušenosti poznal zdejší úřad celou řadu. Bylo by nadále vhodné, k výkonné službě na celém území Československé republiky, ježto dosavadní způsob šetření orgány místními naprosto selhává a není s to, aby čelil organizovanému podloudnictví ze zahraničí. Současný stav vyžaduje, aby potíráním obchodu narkotiky pověření výkonné orgánové měli možnost rychle odjížděti z ústředí na místo, kde jest podloudnictví avizováno a prováděti tam šetření, zdržující se případně tamtéž delší dobu. Ježto úhrada jejich výloh a cestovného cestovním deníkem za předpokladu hrazení výloh těch předem z vlastních prostředků jest za současného stavu zcela vyloučena, bylo by nutno na zmíněné účely povolit zvláštní finanční prostředky.

Policejní prezident:

POLICEJNÍ ŘEDITELSTVÍ
V PRAZE

V Praze dne 8. ledna 1934

Podloudný obchod omamnými jedy, -
zpráva o činnosti „Ústředny pro
potírání obchodu omamnými prostředky
v ČSR u pol. ředitelství v Praze
za rok 1933.

Ministerstvu vnitra republiky Československé

v P r a z e.

K shora uvedenému výnosu dovoluji si podati celkovou zprávu o stíhání podloudného obchodu omamnými jedy za rok 1933:

1. okresní úřad v Moravské Ostravě sdělil přípisem ze dne 7.1. 1933 čj. 39.148/IV/8, František Zástěra, bytem v Moravské Ostravě, Školní ulice čp. 15, byl pro přestupek prodeje kokainu potrestán tamním úřadem pokutou 100 Kč, eventuálně vězením 3 dnů.

2. Okresní úřad v Moravské Ostravě přípisem ze dne 9.1. 1933 čj. 713/III/6/33 sdělil, že pro nedovolený obchod kokainem byli potrestáni: Arnold Hirsch, bytem ve Slezské Ostravě, Všešrdova ul. Čp. 1294 pokutou 5.000 Kč event. 30 dny vězení, Osvald Černík, bytem v Koblově pokutou 600 Kč event. 8 dnů vězení. Isidor Mehlmann a jeho snoubenka Ilsa Nosálová, bytem v Moravské Ostravě, Strassmannova ulice 16, event. 10 dnů vězení, Otto Bachrach, bytem v Moravské Ostravě, Palackého ulice čp. 10 pokutou 500 Kč, event. 10 dny vězení.

3. Policejní ředitelství ve Varšavě přípisem ze dne 27.1. 1933, čj. IV K 3 – 541 sdělilo k zdejšímu dožádání, že dne 6.VI. 1932 byl zadržen komisariátem pohraniční stráže v Těšíně Pavel Madeja, státní příslušník československý, bytem v Libici, okres Český Těšín, při podloudné dopravě 5 kelímků morfia, ve váze 0,63 kg s nápisem na etiketě: Merk. Chem. Fabrik Darmstadt. Madeja byl v době od 11.4. 1932 do 7.6. 1932 ve vyšetřovací vazbě a pak předán celnímu úřadu v Těšíně.

4. Četnická stanice v Hanšpachu přípisem čj. 80, ze dne 20.II. 1933 sdělila, že bývalý správce velkostatku Karel Neumann, bytem v Praze XVIII. – Horní Liboc 34, snaží se získati podloudnou cestou ze Saska kokain prostřednictvím tamního obyvatelstva. Kokain prý potřeboval pro jistý hotel v Praze, kde jeho syn jest zaměstnán jako číšník. Šetřením zjištěno, že jeho syn Karel Neumann, bytem v Horní Liboci 34, byl zaměstnán od 15.4. 1932 do 15.2. 1933 v hotelu „ Wilson „, ale nyní jest bez zaměstnání. Případ vede se dále v patrnosti.

5. Finanční ředitelství v Opavě přípisem ze dne 3.III. 1933 čj. 24/33 sdělilo, že byli potrestáni pro podloudný prodej kokainu: Ervín Trunczik, bytem v Kravařích čp. 36 pokutou 3.620 Kč, přeměněnou na 18 dnů vězení, Artur Nowak, bytem v Mariánských Horách, Steinerova ul. čp. 855 pokutou 4.000 Kč, Vilém Kirchner, bytem v Opavě, Těšínská ul.čp. 67 pokutou 900 Kč, Jan Platz, bytem v Hlučíně čp. 654 pokutou 2.747,75 Kč, přeměněnou na 13 dnů vězení, Karel Feikus, bytem v Hlučíně č. 639 pokutou 2.500 Kč, Josef Göbl, bytem ve Vítkovicích, Lassalova ul.č. 9, pokutou

150 Kč, Alois Walny, bytem v Hlučíně, Vinohradská ul.čp. 23 pokutou 320 Kč, Ant. Groos, bytem ve Vítkovicích čp. 446 pokutou 100 Kč.

6. Okresní finanční ředitelství v Chebu přípisem ze dne 3.III. 1933, čj. 9291/32 sdělilo, že pro podloudný dovoz kokainu ve váze 0,75 kg byli pozastaveni: Alfréd Weigl a Vilém Ratusny, oba z Eibenstocku /Sasko/ a Anna Schmiederová z Johanu Georgestadt /Sasko/. Všichni dodáni do vazby k okresnímu soudu v Nov. Blatné, kde si odpykali trest vězení v trvání 3 dnů. Trestní řízení správní s nimi provedl německý /saský/ celní úřad s výsledkem zde neznámým.

7. Okresní úřad ve Fryštátě přípisem ze dne 13.III. 1933, čj.C r – 70/9 sdělil, že Josefu Božkovi z Dětmarovic č. 1 byla udělena pokuta 500 Kč ve smyslu §u 2 zákona z roku 1913/128 Sb.z. a n.

8. Finanční ředitelství v Opavě přípisem ze dne 3.1. 1933 čj. 208/33 sdělilo, že dne 26.4.1933 byli v Petřkovicích na Hlučínsku pozastaveni Jindřich Peterek, Josef Posluschny, Josef Thiemel a Josef Melecký, všichni bytem v Kravařích s 4mi lahvičkami kokainu po 50 g. Všichni pokutováni 100Kč.

9. Policejní ředitelství ve Vídni přípisem ze dne 3.5. 1933 čj.R.g.St. 358/33 upozorňuje zdejší úřad na Josefa Raskina, polského státního, který se zabývá podloudným prodejem kokainu a má se zdržovati v Praze. Šetřením zjištěno, že podezřelému byl vydán polským konzulátem v Praze pas, ale později mu ve Vídni zabaven, protože týž není polským příslušníkem. V Praze se Raskin nezdržoval.

10. Okresní úřad v Moravské Ostravě přípisem ze dne 11.5. 1933 čj. 13.414 sdělil, že pro neoprávněný prodej omamných jedů byli potrestáni: Artur Novák, bytem v Mariánských Horách pokutou 1.500 Kč, event. 6 dny vězení, Karel feikus, bytem v Hlučíně pokutou 1.500 Kč, event. 6 dny vězení, Ervin Trunczik, bytem v Kravařích pokutou 1.000 Kč, event. 4 dny vězení, Jan Platzek, bytem Hlučín pokutou 500 Kč, event. 3 dny vězení.

11. Ústředna vyšetřovací služby ve Varšavě přípisem ze dne 15.V. 1933 čj. IV K 1512/33 oznámila, že Mojžiš Wagszal, bytem v Mukačevě, se svým bratrem Isakem z Krakova a Hendrikem Tamenbaumen z Krakova dopravili podloudně z ČSR do Polska 7 kg morfia. Příklad jest veden v patrnosti. Pozitivních výsledků dosud nebylo docíleno.

12. Policejní prezidium v Berlíně upozornilo přípisem ze dne 18.V. 1933 čj. 3885 K.18.33 Aux.22 Nr 92/93 na Morise Zeiga, podloudníka kokainem, který se má zdržovati v Karlových Varech. Šetřením zjištěno, že jmenovaný bydlil v Karlových Varech pouze 4 dny a odhlásil se do Paříže.

13. Inspektorát finanční stráže ve Skalité oznámil přípisem ze dne 7.9. 1933 čj. 955/33 zabavení balíčku kokainu německého původu ve váze 30 dkg Viktorií Vojtušové z Oščádnic. Zdejším přípisem sděleno okresnímu úřadu v Čadci k potrestání, zjištěno však, že se jedná o bílou skalici.

Policejní prezident :

VYHODNOCENÍ

problematiky nealkoholové toxikomanie v ČSSR za rok 1983

I.

Celková situace v problematice.

Nealkoholová toxikomanie se v roce 1983 v ČSSR nadále negativně vyvíjela. Současně byl zaznamenáván i vzestup společenské nebezpečnosti jednání osob pod vlivem omamných látek, zejména mladých lidí.

Nejvýrazněji se nealkoholová toxikomanie projevovala v Praze a Bratislavě a dále v Severočeském, Severomoravském a Východoslovenském kraji.

Z jednotlivých forem nealkoholové toxikomanie zůstává aktuální zneužívání prchavých syntetických látek, zneužívání návykových léčiv, nitrožilní aplikace roztoků získaných z komerčních léčiv, destilace opiátů z léčiv a získávání drog z dostupných látek a pěstování konopí k toxikomanským účelům. Stále je zaznamenáván tranzit drog přes území ČSSR.

Na území ČSR zůstává na úrovni předchozích let inhalování prchavých látek, kterého se však dopouštějí stále mladší ročníky. Podstatný vzestup byl zaznamenán u zneužívání návykových léčiv a aplikace výluhů z těchto léčiv, která je současně nejrozšířenější formou nealkoholové toxikomanie v ČSR. Na území SSR zůstává nejrozšířenější formou nealkoholové toxikomanie inhalování prchavých látek. Další rozšířenou formou nealkoholové toxikomanie je zneužívání indického konopí ke kouření.

Za současně nejnebezpečnější formu nealkoholové toxikomanie v ČSSR je možné pokládat výrobu tzv. pervitinu v bytových laboratořích a jerho následné aplikace toxikomany. Jedná se o methamfetamin (1-fenyl-2 methyl-aminopropan), který byl v minulosti veden v zák. č. 167/1955 Sb., opiovém zákoně, uváděným v Konvenci o psychotropních látkách z roku 1971. na seznamu omamných látek uvedených v příloze č. 3 k vyhl. Č. 57/1967 Sb. již methamfetamin uveden není a tato okolnost vylučuje možnosti zákonného postihu výroby a rozšiřování této nebezpečné omamné látky. Nebezpečnost zneužívání methamfetaminu je možné demonstrovat na neúspěšné léčbě toxikomanovi Miroslavu S. (nar. 1956). Toxikoman v průběhu ochranné léčby v PL Bohnicích pokračoval ve zneužívání pervitinu. Na propustce z PL spáchal v noci na 7.8. 1983 vraždu mladé ženy z Prahy 9, další vraždu spáchal 19.8. 1983 v Praze 10, 29.8. a 31.8. 1983znásilnil 2 ženy v Praze 10. podle vlastního přiznání trestnou činnost páchal pod vlivem pervitinu ve stavu podobném psychóze.

V roce 1983 byly z bezpečnostních i zdravotních pramenů zjištěny poznatky o prodeji omamných látek mezi toxikomany v následujících cenových relacích:

za 1 gram:	pervitin 1.200,-Kč	dolsin 120,- Kč	morphin 1.000,- Kč
	kokain 3.000,-Kč	kodein 80,-Kč	

1 ks marihuanové cigarety z domácí produkce 30 – 50,-Kč, za zahraničí až 150,-Kč.

Vzestupná tendence byla v tomto období zaznamenána i v páchání nejružnější trestné činnosti (mravnostní, majetkové a proti životu a zdraví) pod vlivem omamných látek. V těchto souvislostech bylo v roce 1983 odhaleno celkem 286 pachatelů, z nichž 125 bylo trestně stíháno pro trestný čin nedovolená výroba a držení omamných prostředků a jedů podle § 187 trestního zákona. (z toho bylo v ČSR 121 pachatelů, v SSR 4 pachatelé).

Na přímé následky intoxikace v důsledku nealkoholové toxikomanie zemřelo ve sledovaném období v ČSSR 16 osob. Nejvíce postiženi byli mladí lidé ve věku 15 – 25 let, kterých bylo 12 (do 15 let dvě úmrtí, nad 25 let rovněž dvě úmrtí). V souvislosti s nealkoholovou toxikomanií spáchalo sebevraždu 18 osob a dalších 150 osob se o sebevraždu pokusilo, případně jimi byla demonstrována.

Celkově tedy bylo v roce 1983 zaznamenáno 34 úmrtí v důsledku nealkoholové toxikomanie (v roce 1982 to bylo 35 úmrtí). Uváděná čísla mají pouze orientační smysl, neboť ne ve všech sebevražedných případech jsou důsledně ověřovány možné vazby na působení omamných látek.

V hodnoceném období byl zaznamenán pozitivní vývojový rys v oblasti ochrany vybraných zdravotnických zařízení proti vloupání za účelem získání omamných látek. Ještě v roce 1981 bylo zjištěno v ČSSR 65 případů vloupání do lékáren a zdravotnických zařízení. V průběhu roku 1982 bylo ve spolupráci s pracovišti služby ochrany objektů započato s elektronickou ochranou vybraných objektů. Na území Prahy se podařilo zabezpečovacím zařízením vybavit 127 lékáren, což se projevilo v roce 1983 tím, že v Praze nebylo provedeno žádné vloupání do těchto objektů. V rámci ČSSR bylo v tomto období zaznamenáno 22 případů vloupání do lékáren a zdravotnických zařízení (v roce 1982 to bylo 67 případů).

Tranzit omamných látek přes území ČSSR byl v roce 1983 čs. Celními orgány zaznamenán ve 12 případech. V 6 případech se jednalo o přepravu hašiše, ve 4 případech marihuany a ve 2 případech heroinu. Mimoto informace sdělené MV NDR uvádí, že přes území ČSSR do NDR byly hašiš, marihuana a heroin dopraveny v období říjen 1982 – červen 1983 ve 22 případech. Tento tranzit omamných látek byl podle zjištění orgánů MV NDR realizován v 19 případech přes letiště Praha – Ruzyně a ve třech případech přes hraniční železniční přechod v Děčíně. Informace o podloudné přepravě drog přes území ČSSR v roce 1983 a informace o organizaci nezákonného obchodu s omamnými látkami ve světě jsou přiloženy v příloze č. 2 a3.

II.

Činnost kriminální služby VB v boji proti nealkoholové toxikomanii.

Federální kriminální ústředna FSVB v rámci plnění závěrů z porady náměstků ministrů vnitra ČSSR, ČSR a SSR, která v červnu 1982 projednala problematiku nealkoholové toxikomanie, uskutečnila v březnu 1983 poradou se zástupci SKS VB ČSR a SKS MV SSR. Byl dohodnut společný postup v boji proti nealkoholové toxikomanii v rámci celé ČSSR, dále byla ujednocena kriteria, podle kterých bude napříště prováděna kontrolní činnost a metodická pomoc. Pracovníci FKÚ FSVB, SKS VB ČSR a SKS MV SSR musí nadále vyvíjet činnost po linii obecné i hospodářské kriminality.

V roce 1983 byl kladen důraz na plnění úkolů obsažených v „Souboru opatření orgánů činných v trestním řízení v boji proti alkoholismu a jiným toxikomaniím v letech 1982 – 1985“ přijatým na součinnostní poradě generálního prokurátora ČSSR, předsedy Nejvyššího soudu ČSSR, ministra vnitra ČSSR a ministrů spravedlnosti ČSR a SSR.

Výslednost práce proti nealkoholové toxikomanie do značné míry je negativně ovlivňována skutečností, že problematika je obhospodařována v mnohých případech méně zkušenými pracovníky a častou fluktuací na problematice. Určitým konfrontačním kritériem výslednosti práce kriminální služby VB v boji proti nealkoholové toxikomanii může být statistika vykazovaná ministerstvem zdravotnictví ČSR a SSR. Každoročně je z důvodů toxikomanie těmito zařízeními vyšetřeno cca 5.000 nových osob. V důsledku nedobré spolupráce se zdravotnickými zařízeními se stává, že pracovníci kriminální

služby nemají potřebný přehled o těchto osobách. Tento problém je aktuální především v Praze a Bratislavě.

Závěr.

Celkově se nealkoholová toxikomanie v roce 1983 negativně vyvíjela. Poznatky zjištěné útvary SNB, celními a zdravotnickými orgány i poznatky ze zahraničních pramenů odůvodňují nutnost stálého zkvalitňování boje s tímto protispolečenským jevem. V tomto smyslu je nutné, aby příslušné útvary VB vycházely ve své činnosti z celostátního vyhodnocení problematiky nealkoholové toxikomanie a daného zaměření.

Prověrkami a metodickými pomocemi, které byly provedeny pracovníky FKÚ FSVB, a to i v součinnosti se správami kriminální služby VB ČSR a MV SSR jsou nadále zjišťovány některé nedostatky, známé již z prověrek prováděných v minulých letech.

Například hloubkovou prověrkou provedenou na základě plánu IMV ČSSR v rámci SVB Ostrava bylo zjištěno, že je dobrá spolupráce mezi obecnou a hospodářskou kriminální službou, ale množství poznatků k toxikomanům a jejím stykům, zejména mim o kraj je poměrně rozsáhlé a není v silách jednoho pracovníka tyto úspěšně „dotáhnout“ až k realizaci. Určité problémy byly zjištěny i ve vzájemných vztazích mezi orgány činnými v trestním řízení a v souvislosti s tím s trestním postihem toxikomanů. Tyto otázky byly zahrnuty do celkové zprávy o průběhu hloubkové prověrky.

Lze konstatovat, že podobné problémy jsou zjišťovány u většiny kontrolovaných útvarů kriminální služby, zejména v obou hlavních městech.

Převedení gesce za nealkoholovou toxikomanií na odbory a oddělení obecné kriminality nezabavuje pracoviště hospodářské kriminality získávat a orientovat své prostředky na boj s nealkoholovou toxikomanií páchanou formou neoprávněného získávání omamných látek ze zdravotnictví, případně pašováním omamných látek do ČSSR nebo jejich tranzitem přes naše území.

Předpokládá se, že i nadále je možné vést účinný boj s nealkoholovou toxikomanií pouze v úzké součinnosti se všemi orgány činnými v trestním řízení a dále s příslušným orgány zdravotnictví, celní správy, školství na všech stupních.

P ř e h l e d

o počtech evidovaných toxikomanů u FKÚ FSVB, o úmrtí toxikomanů, pokusech sebevražd a ublížení na zdraví od počátku vedení evidencí (jedná se o každoroční nárůsty údajů)

Rok	Evidováno toxikomanů	Počet úmrtí	Ublížení na zdraví pokusy sebevražd
1973	119	9	57
1974	562	8	43
1975	612	38	61
1976	626	19	64
1977	581	33	39
1978	305	28	47
1979	460	13	38
1980	427	21	28
1981	666	26	74
1982	448	35	69
1983	509	37	150

Celkem je evidováno 5 315 osob. K 31.12. 1983 je aktivně vedeno v rámci ČSR 3 589, v rámci SSR 695 toxikomanů.

I n f o r m a c e

o podlouné přepravě drog přes území ČSSR v roce 1983. /čerpáno z pramenů Ústřední celní správy FMZO/

V průběhu roku 1983 bylo odhaleno 12 pokusů o přepravu (dle dosud dostupných poznatků se jednalo o tranzity) omamných látek. Jednalo se o 6 případů přepravy hašiše (celková váha činila 56,25g), 4 případy marihuany (váha 220,6 g) a 2 případy heroinu (váha 21,43 g).

K otázce stávajících trendů v podlouné přepravě omamných látek, národnosti a charakteristice podlouníků včetně nejpoužívanějších tras lze uvést, že nadále funguje jako hlavní středisko pro nelegální distribuci omamných látek – zejména heroinu – Západní Berlín. Vzhledem k expanzi kokainu na evropský kontinent (největší vzestup od třicátých let) dochází k částečnému oživení Amsterdamu jako střediska pro rozptýl této látky. Stále více dochází ke snaze změnit dosavadní podobu omamných látek opiového typu – dosud převážených v podobě základních surovin ze zemí produkce do tajných laboratoří na jihu Francie, Itálie a Španělska – to je provádět transformaci opia na heroin již v produkční oblasti. Až do nedávné doby bylo prováděno zpracování opia na heroin č. 1. Postupně však začíná v produkčních oblastech výroba heroinu č.2 (viz záchyt zjištěný v říjnu 1982 na celnici Děčín) a jsou již poznatky o zpracování heroinu č. 3a 4. Samotná výroba heroinu č. 1 a2 je poměrně náročná a je zpravidla prováděna samotnými producenty opia. Vzhledem k „polním laboratořím“ je i obsah heroinu v těchto třídách značně pohyblivý a samotná substance obsahuje celou řadu, často i nežádoucích, příměsí. Vzhledem k těmto okolnostem jsou i ceny heroinu č. 1a 2 poměrně nižší než č. 3 a 4. Výroba již vyžaduje určité praktické znalosti, čistotu a přesnost dávkování jednotlivých přísad, což je možné jen v dobře vybavené laboratoři obsluhované profesionálně zdatnou osobou.

Bylo ověřeno, že přes území ČSSR vedou (mimo nahodile užívaných a předpokládaných, dosud neověřených tras) dvě frekventované cesty sloužící k přepravě omamných látek ze zemí produkce převážně do Západního Berlína. Jsou to takzvané „jihozápadní cesta“ a „nová heroinová cesta“ vstupující na evropský kontinent zpravidla přes bulharsko-tureckou hranici. Mimo to je prováděna i přeprava lodmi do bulharských, rumunských a řeckých přístavů. Dále je přeprava prováděna různými prostředky (letadlo, vlak a osobní automobily).

Ve většině případů to znamená, že trasa prochází ČSSR a zde se buď dělí na větev severní (Polsko a Skandinávie – existují poznatky, ale nebylo dosud ověřeno v praxi), nebo pokračuje ve svém původním směru do Západního Berlína, případně se odkloňuje do Rakouska a NSR (pokud tak již neučinila před vstupem do ČSSR).

Na výše uvedených trasách se můžeme setkat s gangy takzvaného rodinného typu – v takovém případě se bude jednat o osoby pocházející přímo z produkčních zemí – oblastí omamných látek (mohou být sami narkomany) a mezi těmito osobami existují zpravidla příbuzenské vztahy a obvykle se jedná o podřadnější omamné látky (hašiš, heroin č. 1 nebo 2). Svoji činnost zde však provozují klasické gangy. V tomto případě kurýři budou různých národností, jsou zde zachovávána pravidla přísné konspirace a

obvykle přepravovanou látkou je heroin č. 3 „Honkong rock“ nebo heroin č. 4 známý jako „Bílý sníh“.

Kurýři rodinných gangů volí zpravidla úkryty v různých cestovních potřebách, na těle a podobně, kurýři další popsané skupiny obvykle mají úkryty vybudovány s vysokou profesionální úrovní, většinou v různých dutinách dopravních prostředků – převážně osobních automobilů. Odhalení takového úkrytu zpravidla předpokládá nasazení speciálního psa, nebo získání konkrétní informace operativní cestou.

Vzhledem k rostoucí spotřebě kokainu, zejména ve Francii, NSR a Velké Británii lze předpokládat přepravu této látky i přes území ČSSR. Konkrétní poznatky o zneužívání našeho území k její přepravě však zatím nebyly zjištěny. Podle údajů celní správy NSR je kokain do Evropy dopravován především letecky přes velká mezinárodní letiště.

ÚSTŘEDNA KRIMINÁLÍ POLICIE
ČESKÉ REPUBLIKY

ODBOR DROG

ZPRÁVA

O ČINNOSTI ODBORU DROG ZA ROK 1993

I.

ODBOR DROG ÚSTŘEDNÍ KRIMINÁLNÍ POLICIE ČR

Odbor drog ÚOZZ ÚKP PP ČR stojí na počátku roku 1994 jako vysoce produktivní a specializovaná protidrogová centrála policie České republiky. Má za sebou desítky úspěšných akcí s vysokou mezinárodní prestiží. Plní úkoly v oblasti potírání a předcházení drogové kriminality a to jak na území České republiky, tak i na poli mezinárodní spolupráce v boji proti drogám.

Stanovené úkoly na úseku boje proti drogové kriminalitě plní jako vysoce produktivní a výkonné pracoviště ÚKP PP ČR. Kromě přímého výkonu působí i jako pracoviště analyticko-informační, metodické a koordinační. Dále působí jako:

- Centrální výkonná složka Policie ČR, jež plní úkoly v oblasti potírání a předcházení drogové kriminality. Činnost odboru drog se soustřeďuje na nezákonný obchod a výrobu omamných a psychotropních látek na území České republiky a jejich nezákonný dovoz a vývoz.
- Centrální služba pro koordinaci činnosti represivních složek ve smyslu realizace Programu kontroly drog OSN vycházejícího z příslušných mezinárodních úmluv z let 1961, 1971 a 1988.
- Zajišťuje spolupráci s obdobnými mezinárodními organizacemi.

Za rok jeho činnosti se jednoznačně pozitivně osvědčila koncepce tohoto útvaru. Jako naprosto nezbytná se ukázala nutnost centralizovat boj proti drogové kriminalitě a organizovanému zločinu jako takovému, do jednoho silného výkonného centra, nepodléhajícímu jakýmkoliv místním vlivům, které je schopné garantovat policejní výkon v této oblasti a to i na poli mezinárodním, s odstraněním rizika roztříštěnosti, nekoordinovanosti a nebezpečí úniků informací v této citlivé oblasti.

Na základě pečlivé analýzy činnosti, výsledků a též i z hlediska plnění usnesení vlády ČR č. 446 ze dne 18.8. 1993 se dotváří Odbor drog ÚKP PP ČR jako silná a výkonná protidrogová centrála v České republice.

V současné době je Odbor drog ÚKP PP ČR rozdělen na čtyři základní pracovní báze.

I. Analyticko-informační.

Plní úkoly v oblasti analýzy rozpracovaných akcí, věcí ukládaných a ukončených a v oblasti vytváření nezbytných informačních toků jak uvnitř, tak i vně útvaru. Dále provádí ukládání a vyhodnocování všech informací, poznatků a případů do databáze Odboru drog ÚKP PP ČR. Obhospodařuje blokační systém, zajišťuje vnitřní a vnější informační servis, provoz počítačové sítě, vede archiv, provádí lustrace pro Interpol a ostatní součásti Policie ČR a lustrace v podnikovém rejstříku podle potřeb ostatních oddělení.

II. Koordinační a metodické.

Plní úkoly na úseku koordinace činnosti jednotlivých oddělení Odboru drog ÚKP PP ČR ve vztahu k jednotlivým expoziturám ÚKP PP ČR, ostatním službám Policie ČR a mimoresortním subjektům, podílejícím se na řešení drogové problematiky. Provádí metodickou činnost ve vztahu k expoziturám ÚKP PP ČR a ke kriminální službě zabývající se drogovou problematikou na úrovni krajů a okresů. Při realizaci konkrétních případů poskytuje pomoc a zajišťuje provedení speciálních úkonů

nebo služeb pro potřeby jednotlivých oddělení Odboru drog ÚKP PP ČR a podle potřeby i pro expozitury ÚKP PP ČR.

III. Mezinárodní oddělení.

Plní úkoly v oblasti operativního rozpracování zločineckých skupin a to zejména z hlediska jejich trestné činnosti v oblasti převozu omamných a psychotropních látek přes území České republiky. Odpovídá za úzkou koordinaci a součinnost se zahraničními speciálními protidrogovými centrály, zabezpečuje mezinárodní spolupráci, zpracovává dožádání zahraničních policejních centrál a zajišťuje výměnu aktuálních informací z oblasti drogové kriminality v rámci mezinárodní spolupráce (zajišťování, účast a organizování mezinárodních porad, školení apod.).

IV. Speciální oddělení.

Je rozděleno na 5 operativních skupin. Plní úkoly v oblasti aktivního operativního rozpracování celé takzvané vnitřní báze, to je zločineckých skupin působících a přímo ovlivňujících nelegální drogovou scénu na území České republiky z hlediska výroby, vývozu, dovozu a organizované distribuce omamných a psychotropních látek na domácím trhu. Mimo to v plném rozsahu zodpovídá za drogovou problematiku na území Středočeského kraje a hl.m. Prahy, kde nahrazuje druhá oddělení expozitur ÚKP PP ČR.

II.

DALŠÍ INSTITUTE ZAPOJENÉ DO BOJE PROTI DROGÁM

1. Meziresortní protidrogová komise.

Garantem za drogovou problematiku je MV ČR. Ministr vnitra ČR je též předsedou meziresortní protidrogové komise, v níž jsou zástupci následujících ministerstev: vnitra, financí, zdravotnictví, průmyslu a obchodu, spravedlnosti, školství, mládeže a tělovýchovy, zahraničních věcí, obrany, práce a sociálních věcí, hospodářství.

Meziresortní protidrogová komise je odpovědná za přípravu a realizaci protidrogové politiky na vládní úrovni. Hlavní zásady politiky české vlády přijaté v červnu 1993 v dokumentu "Koncepce a program protidrogové politiky" jsou následující:

- ochrana občanů před destruktivním účinkem drog a podpora jejich rozhodování pro život bez drog,
- respektování lidských a osobních práv, což zahrnuje svobodu rozhodování občanů, zda postoupit rizika spojená s užíváním drog,
- právo občanů na bezpečnost, zahrnující řešení hrozby ze strany organizovaného zločinu,
- rovnováha mezi redukcí nabídky a redukcí poptávky, jakož i úlohou represe a prevence,
- nesouhlas s legalizací drog,
- zavedení multidisciplinárního přístupu v problematice drog,
- rozvoj spolupráce s mezinárodními organizacemi.

2. Krajské expozitury KP v jednotlivých krajích ČR.

Krajské expozitury kriminální policie v jednotlivých krajích ČR plní na regionální úrovni obdobné úkoly jako odbor drog ÚKP ČR.

3. Kriminalistický ústav ÚKP.

Oddělení chemie slouží jako servisní laboratoř pro analýzu záchytů drog a spolupracuje s Forensní toxikologickou laboratoří lékařské fakulty při analýze drog v tělních tekutinách. Zároveň zpracovává a posuzuje nové výroby a postupy ilegálních výrobců drog, vypracovává nové postupy analýz omamných a psychotropních látek, plní expertizní činnost pro všechny složky zapojené do boje proti drogám a úzce spolupracuje s odborem drog Kriminální policie ČR a NDIS.

4. Národní drogová informační služba.

Provádí analýzu vybraných případů na základě požadavků ÚKP.

III.

ČESKÁ REPUBLIKA STŘEDOEVROPSKÝ MEZIČLÁNEK NA MEZINÁRODNÍCH TRANZITNÍCH TRASÁCH

Na základě vývoje v několika posledních letech lze konstatovat, že se české země staly tranzitní zemí pro drogy, a to jednak pro drogy přicházející z Ruska a obzvláště pak pro drogy původem ze zemí tzv. Zlatého trojúhelníka a Zlatého půlměsíce. Tyto drogy jsou přepravovány po tzv. Balkánské cestě, kde dochází k jejich transportu z Turecka do západoevropských zemí přes určitá území. Po této trase se přepravuje především jihozápadní asijský heroin, který se od začátku 80-tých let stal jedním z hlavních faktorů v mezinárodním obchodě s drogami. Podle zpravodajských zpráv Interpolu tvořil jihozápadní asijský heroin v posledních letech 70-80% všech záchytů heroinu v Evropě. Vzhledem k liberalizačnímu procesu ve východní Evropě a s tím spojené ztrátě restriktivních omezení pro cestování vedou nové cesty také přes Řecko, Maďarsko, Rumunsko, Slovensko a Českou republiku. Tyto země se díky přepravě drog přes svá teritoria stávají více zranitelnější, vzhledem k faktu, že žádná ze zemí sloužících původně pouze k tranzitu drogy nezůstala ušetřena nárůstu užívání, obchodu a výroby.

V poslední době se vytvořila jako velmi významná trasa obchodu s drogami severní větev Balkánské cesty, která se odklání z Bulharska a vede přes Rumunsko, Maďarsko, Slovensko a Českou republiku do Německa a ostatních zemí západní Evropy. Narůstající zprávy o obchodování po této trase svědčí o tom, tato trasa představuje kritický tranzitní koridor. Jasným důkazem tohoto trendu jsou záchyty heroinu, které uskutečnily například úřady ve Waidhausu a Furt im Waldu na německo-české hranici. Přes území bývalé ČSFR bylo v roce 1992 prokazatelně přepraveno nejméně 749,27 kg heroinu a v roce 1993 již 997 kg, který byl zadržen v zahraničí. V porovnání s lety předchozími to svědčí nejen o nárůstu množství přepravovaného heroinu, ale je také důkazem nové Balkánské trasy heroinu do Evropy. Oproti 123,3 kg heroinu zadrženého v ČSFR v roce 1992 se při stejném počtu záchytů podařilo v roce 1993 zadržet pouze 18,6 kg heroinu. Ze srovnávacích analýz však vyplývá, že množství heroinu přepravovaného přes ČR je mnohonásobně vyšší.

Z pěti hlavních směrů pašování drog po tzv. Balkánské cestě se České republiky týkají tyto:

- Istanbul (Turecko), Kapitan Andrejevo (Bulharsko), Bukurešť (Rumunsko), Budapešť (Maďarsko), PRAHA (Česká republika), Waidhaus (SRN) - západní Evropa,
- Istanbul (Turecko), Sofie (Bulharsko), Bělehrad (Jugoslávie), Budapešť (Maďarsko), PRAHA (Česká republika), Furth im Wald (SRN) - západní Evropa.

Nejčastější formou pašování drog po Balkánské cestě je používání nákladních automobilů, a to obzvláště kamionů označených značkou TIR, kde se předpokládá pašování značného množství drog s minimálním rizikem. V současné době již existují důkazy o pašování drog z jihovýchodní Asie prostřednictvím letecké přepravy, dále také za pomoci kontejnerové přepravy po moři, individuálně v osobních vozidlech a v neposlední řadě s využitím autobusové přepravy organizované cestovními kancelářemi.

Jedním z podstatných míst pro pašování drog na území České republiky je mezinárodní letiště Praha - Ruzyně, které slouží nejen k pašování drog z Asie, ale také z Jižní Ameriky a Afriky. Drogoví kurýři z těchto kontinentů používají transferové lety z hlavních evropských měst do Prahy. Z Prahy potom cestují osobními automobily nebo železniční přepravou směrem do západních zemí. Vzhledem k omezeným technickým možnostem a nedostatečné legislativě se tak mezinárodní letiště Praha - Ruzyně stává velmi výhodným místem, které je možno využít pro pašování drog.

V poslední době lze prokázat, že území Čech není využíváno pouze pro tranzit, ale i pro samotný prodej drog. V držení českých občanů byly nalezeny drogy vyrobené v zahraničí, o čemž svědčí například záchyty folií LSD vyrobené pravděpodobně v Holandsku a to druh, který je velmi podobný Purple Om, který je v současné době velice populární ve Velké Británii, kde je jednou z nejčastěji zachycovaných drog v této zemi. Na černém trhu lze v současné době získat prakticky všechny světové drogy. Jednou z příčin tohoto stavu je i absence legálních prostředků, které by mohla policie při potírání nezákonného obchodu s drogami používat (undercover operace, sledovaná zásilka, konfiskace majetku, paní peněz atd.).

Podle policejních informací lze také již předpokládat spojení mezinárodního obchodu s našimi občany, kteří jsou najímáni na výrobu, pašování, obchodování a distribuci drog. Lze též předpokládat, že metody práce budou obdobné jako v západních zemích. Podle obecně přijímané hypotézy dojde k úzké závislosti mezi zlepšující se ekonomikou a zvýšeným užíváním drog a dále pravděpodobně dojde k propojení organizovaného zločinu se státními strukturami.

IV.

ČESKÁ REPUBLIKA A JEJÍ DOMÁCÍ DROGOVÁ SCÉNA

1. Zneužívané drogy a jejich cena, věkové kategorie konzumentů drog.

Nejvíce zneužívanými drogami na území České republiky jsou: kanabisové produkty, LSD, pervitin. Kokain, ecstasy a heroin jsou méně zneužívanými drogami. Ojedinelé dochází i ke zneužívání cracku. Ceny uvádí následující tabulka.

Ceny drog dosažitelných v České republice uvádí následující tabulka (pro možnost srovnání se světovými cenami uvádíme přepočet: 1 US dolar = cca 30 Kč).

Marihuana tabák	1 cigareta	10 Kč
Marihuana čistá	1 cigareta	30 Kč
Hašiš "zlatý Afgánec"	1 g	500-600 Kč
Hašiš "černý Marokánec"	1 g	450 Kč
Pervitin	1 g	1000 - 1500Kč
Brown	0,2 ml	250 Kč
Kokain	1 g	2000 Kč
Heroin	1 g	1800 Kč
LSD	1 trip	250-500 Kč
Ecstasy	1 tableta	400-600 Kč

Heroin.

Heroin vyskytující se na českém trhu pochází z jihovýchodní Asie a je do naší země vypravován z Turecka. ČR slouží v případě heroinu jako země tranzitní, výhodná svou polohou na tzv. severní větvi Balkánské trasy. Na jeho přepravě se podílejí převážnou měrou kamiony TIR. Cílovými zeměmi jsou státy západní Evropy a severské země. Z tranzitovaných množství heroinu zůstává na území ČR pouze nepatrná část.

O heroin není prozatím na českém trhu velký zájem, patrně vzhledem k jeho značné ceně, která je pro většinu občanů nepřístupná. Podle informací ze zdravotnických zařízení konsumentů heroinu v současné době přibývá a rekrutují se z řad podnikatelů a věkově spíše střední generace. Ke konzumaci dochází převážně při soukromých večírcích a v privátních zařízeních. Oblastí největší koncentrace jsou: Praha, severní Morava a Čechy, jižní Čechy.

Kokain.

Kokain je do ČR dopravován velice rozmanitými způsoby. Početně nejrozšířenější je jeho doprava v malých zásilkách letecky pomocí kurýrů, kteří jej ukrývají ve svých zavazadlech a tělních dutinách. Výchozí země jsou státy Jižní Ameriky především Kolumbie, Peru a Bolívie. Jako kurýři jsou využíváni většinou občané těchto států. Vedle ČR jsou jako další tranzitní země využívány hlavně Holandsko (trasa: Jižní Amerika - letiště Shiphool v Amsterdamu - letiště Praha - Ruzyně), Rusko, Polsko a některé Africké státy. Do Polska je kokain přepravován též po moři pomocí kontejnerů a dále nákladními automobily do ČR, kde je příjemcem fiktivní česká firma. Zásilka je na území ČR rozdělena do množství čítajících maximálně desítky kilogramů drogy a poté přepravována přes hranice do země jižní, severní a západní Evropy. Kokain je konzumován spíše příslušníky střední generace prakticky ve všech velkých městských aglomeracích: krajská města, a dále Zlín, Olomouc, Karlovy Vary, Cheb a Teplice. Rozšířen je v hernách, luxusnějších klubech, erotických salonech a v kasinech.

Kanabisové produkty.

Marihuana pochází hlavně z domácích zdrojů a dále z jihovýchodní Asie a některých oblastí bývalého Sovětského svazu. V ČR se nejvíce pěstuje na severní a jižní Moravě, v některých oblastech severních, jižních a východních Čech a v Praze. Kvalita této marihuany je dobrá. Hašiš a další kanabisové produkty pocházejí hlavně z arabských zemí. Český trh s těmito drogami ovládají Marokánci. Ke zneužívání dochází mezi všemi věkovými kategoriemi, oblíbena je zvláště mezi mládeží. K užívání i k nákupu drogy dochází v rockových a mládežnických klubech, v některých restauracích a na ulici. V současné době se stala velmi populární myšlenka legalizace marihuany.

LSD.

Na trhu se vyskytuje převážně ve formě tripů, které se k nám dovážejí z Holandska a Polska. Nově se objevila též ve formě granulí - s tvarem válečků modrozelené barvy. Průměr válečku 2,5 mm, výška válečku 1 mm, hmotnost 6,5 mg. Droga v poslední době velice populární, se prodává a konsumuje prakticky ve všech větších aglomeracích, v rockových a mládežnických klubech, v restauracích a na ulici. Populární jsou též House party.

Pervitin.

Pervitin je domácí drogou, dříve vyráběnou pouze v domácích podmínkách v tzv. "výrobnách" a to pouze pro potřeby výrobců-uživatelů a pro potřeby úzké a uzavřené komunity konzumentů Pervitinu. Nízké náklady na jeho výrobu, snadná dostupnost používaného laboratorního skla a chemikálií, jednoduché chemické postupy a celkem dostupné výchozí látky, to vše vedlo k rozšíření výroby Pervitinu nejen pro účely vlastní konzumace, ale i pro obchodní účely. Pervitin se proto v současné době vyrábí v laboratořích podstatně lépe vybavených. O kvalitní pervitin je zájem především v Itálii, SRN, Holandsku, Švýcarsku a Rakousku. Dochází k exportu jak finálního produktu, tak i českých výrobců, tzn. že naši výrobci pracují v zahraničí. Počet zajištěných a zlikvidovaných laboratoří neustále stoupá.

Užívání Pervitinu je nejvíce rozšířeno v oblastech Prahy a jejího okolí, Mostecka, Teplicka, Ostravska, Tábořska, v oblasti Českých Budějovic a Hradce Králové. Ke konzumaci dochází v rockových a mládežnických klubech, hernách, v erotických salonech a v některých vybraných restauracích. Pervitin je zneužíván mezi všemi věkovými kategoriemi, především však mládeží a střední generací. V poslední době jako populární forma užívání pervitinu je šňupání této drogy především mezi mládeží.

2. Distribuce drog na území ČR a její napojení na mezinárodní narkomafii.

Způsoby distribuce se liší podle druhů jednotlivých drog.

Marihuana - se získává buď nákupem v zahraničí českými občany, pěstováním na našem území či odkoupením od cizinců na území republiky. Distribuce nárazová.

Hašiš - distribuce organizovaná arabskými státními příslušníky.

LSD - dovoz ze severovýchodních zemí českými a tamními občany. Prodej přes dealery.

Pervitin – se dostává ke spotřebiteli buď přímo nebo přes další mezičlánky (dealer, distributor), kdy se již jedná o organizovanou distribuci.

Kokain - je dopravován pomocí kurýrů a zásilek, dealeři tvoří skupiny jugoslávského, ruského a ukrajinského původu. Do distribuce zapojeni též čeští občané.

Distributory jsou jednak osoby závislé na drogách dostávající odměnu v "naturáliích" a jednak osoby snažící se z obchodu s drogami maximálně profitovat jako členové mezinárodních zločineckých skupin, tzv. podnikatelé, pasáci a bývalí veksláci. Z napojení na mezinárodní a organizovaný zločin byly zjištěny četné kontakty na jugoslávský, ruský a ukrajinský organizovaný zločin a je předpoklad i širšího napojení na další skupiny organizovaného zločinu (Itálie, Jižní Amerika).

V.

SOUČASNÁ DROGOVÁ SITUACE A PROGNÓZA NA ROK 1994

1. Druhy drog převážené přes naše území, zejména heroin a kokain

DRUH DROGY	VÝCHOZÍ ZEMĚ	TRANZITNÍ TRASA	CÍL
heroin	Jihovýchodní Asie bývalé země SSSR	Balkánská trasa SSSR, Polsko, SR, ČR	Záp. a Sev. Evropa
kokain	Jižní Amerika, Kolumbie, Peru, Bolívie	Holandsko, Rusko, ČR, Afrika, Polsko (zejména letišť)	Západní, Jižní a Severní Evropa

Způsob transportu.

Heroin – pozemní, vodní, železniční

Kokain – převážně letecky (tělní dutiny, zavazadla)

2. Druhy drog převážených přes území ČR, jejich původ

Na území ČR jsou dnes na nelegálním drogovém trhu distribuovány všechny známé druhy drog v následujícím poměrném zastoupením.

Druh drogy	Původ	% zastoupení, kvalitativní poměr vzhledem k jiným drogám	Vývoj oproti minulému roku	Prognóza
Pervitin	ČR, domácí laboratoře	Největší zastoupení	Nárůst	Nárůst
Braun (hydrocodon)	ČR, domácí laboratoře	Velmi malé	Pokles	Pokles
Alnagon (A)	ČR, individuální výroba	Skoro nulové	-	Další pokles až na nulu
Heroin	Jihovýchodní Asie, zejména Turecko	Stále vzrůstající procentuální poměr výskytu a uživatelů	Nárůst	Nárůst

Kokain	Jižní Amerika	Stále vzrůstající procentuální poměr výskytu a uživatelů, větší než u heroinu	Nárůst	Nárůst
Hašiš	Afrika, arabské země (Egypt, Lybie, Tunis) Asie, Afghánistán	Velice rozšířen	Masivní zastoupení	Stále vzrůstající vývoj
LSD	Zejména Holandsko	Velice rozšířeno	Nárůst	Nárůst
Marihuana	Jihovýchodní Asie, země bývalého SSSR, domácí zdroje	Velice rozšířeno	Nárůst	Nárůst
Crack	USA + VB	Pouze ojedinělé výskyty		
MDMA, extazy	Itálie	Pouze ojedinělé výskyty		

Druh drogy	Širší vymezení největší koncentrace v republice	Vymezení a specifikace míst aplikace
Pervitin	Všechny větší aglomerace včetně větších okresních měst, ale i některých vesnic. Nejvíce Praha a okolí, dále Mostecko, Teplicko, Ostravsko, Tábořsko, Českobudějovicko a Královehradecko.	Soukromé byty, rockové a mládežnické kluby, herny, výtvarné restaurační zařízení, erotické salony
Braun	Praha, severní Čechy	Soukromé byty a prostory
Heroin	Praha, Severní Čechy, Severní Morava, Jižní Čechy	Spíše soukromé byty a prostory
Kokain	Dnes již skoro všechny velké aglomerace na úrovni krajských měst, samozřejmě Praha, některá vybraná okresní města jako Zlín, Olomouc, Karlovy Vary, Cheb, Teplice	Herny, restaurace a kluby vyšších cenových skupin, casina, erotické salony, některá privátní místa shromažďování prostitutek

Hašiš	Všechny větší aglomerace včetně větších okresních měst, ale i některých vesnic. Nejvíce Praha a okolí, dále Mostecko, Teplicko, Ostravsko, Tábořsko, Českobudějovicko a Královehradecko.	Zejména rockové a mládežnické kluby, typické Hause party, restaurace nižších cenových skupin, ulice.
LSD	Všechny větší městské aglomerace	Zejména rockové a mládežnické kluby, typické Hause party, restaurace nižších cenových skupin, ulice.
Marihuana	Všude – nejvíce Severní a Jižní Morava, severní a Východní Čechy, Praha, Jižní Čechy	Rockové a mládežnické kluby, restaurační zařízení nižších cenových skupin, ulice
MDMA	Praha, Ústí nad Labem, Brno	Nelze vytipovat, ojedinělé případy
Crack	Praha, Ústí nad Labem, Brno	Nelze vytipovat, ojedinělé případy
Lysohlávky, opium, kaktusový latex	ojediněle	

3. Dosažitelnost jednotlivých druhů drog

pořadí dle dosažitelnosti + orientace věkových kategorií

1. Marihuana - všechny věkové kategorie - více mládež
2. LSD - více mládež
3. Hašiš - všechny věkové kategorie
4. Pervitin - všechny věkové kategorie - více střed. generace a mládež
5. Kokain - více střed. generace
6. Braun – ojediněle
7. Heroin – více střední generace
8. MDMA – ojedinělé
9. CRACK - nezaznamenán

4. Kdo a jak distribuuje

ad 1) MARIHUANA

1. Samopěstitelé
2. Přímí dovozci českého původu
3. Čs. občané, jež zakoupili větší množství od cizinců na našem území (má výjimečný charakter)

Má charakter nárazových prodejců přímo v místech určení.

Distributoři - nezaměstnaní, studenti, vězni, hudebníci.

ad 2) LSD

V souvislosti s poměrně rychle se rozvíjejícím se řetězem rockových a mládežnických klubů existuje dnes již tzv. drogová turistika a to zejména se Severskými zeměmi, kdy se v našich klubových zařízeních distribuuje LSD buď přímo dovozci čs. Občany ze severských zemí anebo občany těchto států, kteří na objednávku zásobují vytypované dealery v těchto zařízeních, na něž jsou již napojeni drobnější distributoři. (základní řetěz v tomto případě je – dovozce-dealer-distributor). Realizuje se přímý prodej.

ad 3) HAŠIŠ

Realizuje se pouliční a klubový prodej – má již organizovaný charakter.

a) arabskými státními příslušníky

b) českými občany, kteří odkupují větší množství od arabských státních příslušníků a ihned jej rozdrobují mezi dealery – distributory

ad 4) PERVITIN

1. Výrobce (laboratoř) - spotřebitel

2. Výrobce (laboratoř) - dealer - spotřebitel

3. Výrobce (laboratoř) - dealer - distributor - spotřebitel

4. Výrobce (laboratoř) - šéf nebo kurýr - export - příjemce v zahraničí - dealer - distributor - spotřebitel

U většiny drobných výrobců (laboratoří) má prodej finální drogy podobu směnného obchodu za suroviny a část produkce, dále se již jedná o klasický prodej za finanční hotovost. Od 2. kategorie výše se zvyšuje vysoce organizovaný charakter a zapojení lidí, kteří si drogu neaplikují.

ad 5) KOKAIN

Kokain se snaží dnes prodávat na našem území zejména cizinci.

1. jugoslávského původu

2. ruského a ukrajinského původu

3. čeští a slovenští občané:

a) z vyšších vrstev galerky

b) z vrstvy takzvaných „nových podnikatelů“

c) z některých bezpečnostních agentur

d) někteří bývalí příslušníci specializovaných policejních a vojenských útvarů bývalé ČSSR

Jednotliví prodejci se snaží získat pravidelné odbytiště na 1 – 5 kg zásilky, tedy vytvořit si síť dealerů, kteří by již přes své distributory zasílali drogu ke spotřebiteli.

V některých případech se některým začíná dařit tvořit tyto řetězce.

Zejména u skupin ad. 1 a 2.

U skupiny ad 3 se jedná spíše o hledání cest k rychlému zbohatnutí, kdy se dostávají do řetězu náhodně a zatím pouze na jednotlivé případy.

Zachycujeme stále více signály, že i ze skupiny ad. 3 se stávají z namátkových obchodů systémové záležitosti.

ad.6) BRAUN

De facto se nedistribuuje. Jako jediná droga u nás zůstala na bývalé úrovni uzavřených toxikomanských komunit.

ad 7) HEROIN

Vzhledem k malému zájmu o heroin v ČR se u nás zatím distribuční typizace nevyvinula a jedná se spíše o ojedinělé namátkové případy prodeje některých „ukápnutí“ z Balkánské cesty

ad 8) MDMA

Nedistribuuje se - ojedinělé výjimečné případy individuálních dovozů na naše území.

ad 9) CRACK

Nedistribuuje se - ojedinělé výjimečné případy individuálních dovozů na naše území.

5. Způsoby zásobení distributorů

ad.1) MARIHUANA

1. samovypěstováním
2. nákupem v zahraničí
3. odkoupením většího množství od cizinců na našem území

Má velice výjimečně organizovanější charakter rozsáhlejších skupin.

ad. 2) LSD

1. zejména dealery (čs. Občany) povětšinou lidmi z okruhu velmi blízkých majitelů klubů, rockových zařízení, heren a podobně, kteří získávají drogu od dovozců ze severských států
2. přímo individuálními dovozci, čs. Občany, kteří v rámci drogové turistiky podnikají cesty na sever a to buď na objednávku a nebo iniciativně s cílem tržby.

ad. 3) HAŠIŠ

Distributoři jsou ve valné většině:

1. arabskými státními příslušníky, kteří jsou v řadě případů i samotnými distributory
2. ve výjimečných případech čs. Dealery, kteří drogu získávají opět od arabských dovozců

ad. 4) PERVITIN

Distributoři jsou zásobováni:

1. přímo výrobci
2. mezičlánkem organizované skupiny – dealery

ad. 5) KOKAIN

Distributoři jsou zásobováni prostřednictvím dealerů. K nim se kokain dostává letecky a pozemní cestou v různých úkrytech v osobních vozidlech.

ad. 6) BRAUN

Nerealizuje se.

ad. 7) HEROIN

Distributoři heroinu jsou zásobováni:

1. osobami jugoslávského původu – členy organizovaných skupin působících na našem území
2. osobami ruského a ukrajinského původu - členy organizovaných skupin působících na našem území
3. českými a slovenskými občany – členy organizovaných skupin

ad. 8) MDMA

Neprovádí se.

ad. 9) CRACK

Neprovádí se.

6. Kdo a jak se stává distributorem

U všech u nás rozšiřovaných drog lze v podstatě rozlišit následující důvody a „modus operandi“ zařazení se do úlohy distributora:

a) ziskové – finanční důvody – jedná se v zásadě o

1. členy mezinárodních zločineckých skupin
2. čeští občané KZO tzv. "vyšší sorty", zejména bývalí veksláci a pasáci
3. lidi bližší různým klubovým a restauračním zařízením
4. osoby dříve nezapojené do trestné činnosti, hledající v obchodu s OPL rychlé zbohatnutí

b) samotné osoby závislé na omamných a psychotropních látkách, kteří za distribuci dostávají odměnu v „naturáliích“, to je části drogy, jež distribuují, pro svoji potřebu.

7. Kdo stojí v organizační struktuře nad distributory.
1. Výrobce (zejména u pervitinu).
2. Dealer (osoba podřízená v hierarchii „bossovi“, dostávající od něj větší množství drogy, kterou rozděluje mezi distributory).
3. „Boss“ (osoba, která přímo drogu opatřuje a rozděluje bez mezičlánku dealera).
4. Výjimečné případy, kdy distributor přímo drogu vyrábí nebo náhodně opatřuje nebo dováží.
5. „Super boss“ (osoba organizující a koordinující více bossů, sama se již do styku s drogou nedostává).

Prognóza na rok 1994.

Komplexně lze očekávat v roce 1994 další nárůst v následujících oblastech:

1. Počtu uživatelů drog.
2. Zájmu československých občanů o zapojení se do organizovaných drogových skupin.
3. Profesionalizace gangů a jejich organizovanost.
4. Množství zločineckých skupin zabývajících se organizovaným převozem a distribucí drog přes a na území ČR.
5. Snahy o proniknutí do vyšších společenských a politických sfér

VI.

NEJVÝZNAMNĚJŠÍ AKCE ODBORU DROG ÚKP V ROCE 1993

Jako nejvýznamnější akce roku 1993 z hlediska vnitrostátního, z hlediska paralyzování určité zločinecké skupiny, z hlediska pozitivního ohlasu mezi občany, z hlediska mezinárodního ohlasu a v neposlední řadě i z hlediska policejní efektivity lze spatřovat následující úspěšně dokončené realizace:

1. „CINDY“ – v rámci akce CINDY se dlouhodobým rozpracováním podařilo zcela paralyzovat a posléze zatknout profesně velice zdatnou organizaci bývalých veksláků a prostitutek, kteří distribuovali pervitin v dosti značném množství po pražských restauracích, klubech a erotických salónech, tedy podnikcích vyšší cenové kategorie a tomu odpovídající klientele. Jednalo se o organizovanou skupinu lidí. Trestní sazby v této skupině hrozí u většiny pachatelů 15-ti letými tresty odnětí svobody.
2. „ZÁTAH“ – akce ZÁTAH byla první vynikající ukázkou mezinárodní kooperace v konkrétní operaci, kdy se tato akce realizovala na základě úzké součinnosti protidrogových centrál České republiky a Rakouska. Celá operace, včetně zatčení, probíhala v přímém kontaktu a výsledkem bylo zatčení 4 vedoucích organizátorů jednoho z mezinárodních kanálů „Balkánské cesty“, včetně zajištění drogy v hodnotě cca 10 milionů Kč.
3. „BUMERANG I – III“ – operace BUMERA NG byla největší akcí, pokud se týče strategického záměru OD ÚKP v roce 1993. jejím cílem bylo rozrušení,

paralyzování a ve finální části zatknutí organizátorům výrobců a distributorů, tedy celé sítě produkující pervitin ve Středočeském kraji, zejména v okresním městě Kladně. akce zcela splnila plánované cíle a výsledkem bylo zatknutí pachatelů a zajištění laboratoří.

4. „SÍŤ“ – akce SÍŤ byl druhý významný úspěch protidrogové centrály ČR v oblasti vypátrání mezinárodně hledaného zločince s drogovými delikty. Jednalo se o občana Spojených států amerických Paula K.K., na kterého byl vydán mezinárodní zatykač nejvyššími úřady státu Kalifornie. Pozitivní výsledek této akce byl velice kladně kvitován i úřady USA.
5. „TIR“ – tato přísně tajná operace spočívala ve vypátrání, ustanovení a sledování dosud největší zásilky drog za rok 1993, pohybující se na našem území a směřující do Holandska. Po dohodě a kooperaci s odpovědnými orgány SRN a Holandska se podařilo přes krycí úsilí inkriminovaného vozidla TIR na našem území „odvést“ zásilku až na určené místo a tam realizovat zajištění 100 kg heroinu včetně pachatele. Tato tajná operace byla velice pozitivně ohodnocena zahraničními partnery a bylo tlumočeno poděkování Holandských policejních orgánů policistům OD ÚKP za tuto akci.

VII.

MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE

Okamžitě se vznikem odboru drog ÚKP PP ČR nastalo cílevědomé navazování a rozvíjení kontaktů odboru se zahraničními partnery. Lze konstatovat, že Odbor drog má kromě oficiálních styků cestou Interpolu Praha kontakty do valné většiny států Střední Evropy.

V současné době je policie ČR zastoupena Odborem drog ÚKP PP ČR ve dvou stálých pracovních skupinách, kde má statut stálého člena. Jedná se o skupiny JIHOVÝCHOD, která sdružuje státy ležící na takzvané „Balkánské cestě“ a STAR, jejímž členy jsou státy přímo hraničící s SRN. V těchto skupinách se na regionální bázi organizuje mezinárodní výměna informací, poznatků a zkušeností formou pracovních zasedání a to v každé skupině 2x ročně.

Přehled o celkovém množství zajištěných drog a počty záchytů na území ČR <i>/údaje z let 1991 a 1992 jsou za celou ČSFR/</i>						
Droga	1991		1992		1993	
	Množství	záchyty	množství	záchyty	množství	záchyty
HEROIN	10 284 g	6	123 268 g	11	18 597 g	11
KOKAIN	104 950 g	9	4 745 g	6	4 674 g	6
MORFIUM	1 132 g	2	0,20 g	1	3 000 g	1
MARIHUANA	3 005 g	9	9 900 g	4	1 615 g	9
HAŠIŠ	196 g	11	16 936 g	6	7 388 g	8
CANNABIS ROSTLINY	23 000 g	5	3 877 000 g	16	1 177 000 g	16
CANNABIS SUŠENÝ	1 084 g	neuvedeno	20 501 g	neuvedeno	417 g	4
KODEIN	0	0	3 750 g	1	1 000 g	3
PERVITIN	205 g	7	3 650 g	1	105 g	50
BRAUN	250 g	1	0	0	0	0
EFEDRIN	0	0	0	0	2 042 g	2
OPIUM	0	0	0	0	890 g	1
LSD – TRIPY	0	0	0	0	540 ks	1
MDA	0	0	3 097 500 g	1	0	0

ČESKOSLOVENSKÁ SOUPRAVA PRO DETEKCI OMAMNÝCH LÁTEK

**Převzatý článek nadporučíka Ing. Jaroslava Suchánka
z Kriminalistického ústavu, uveřejněný
v Kriminalistickém sborníku č.8 v roce 1974**

V posledních letech věnuje řada československých institucí zvýšenou pozornost nedovolené činnosti s omamnými látkami a dalšími látkami, které poškozují zdraví člověka. Kromě orgánů ministerstva zdravotnictví, orgánů celní služby, soudů a prokuratury se na tomto boji výrazně podílí i Bezpečnost.

S rozvojem chemie, a hlavně s rozvojem farmaceutického průmyslu, se objevuje stále větší a větší množství různých chemických sloučenin, které mají často významné místo a použití při léčbě různých onemocnění. Přes své oficiální lékařské použití mají některé z produkováných léčiv i účinky vedlejší, a to takové, že svým charakterem je zle zařadit mezi látky návykové nebo omamné. Tak lze na některé tyto látky vypěstovat návyk a užívat je, správněji však zneužívat jako drogy. K řadě klasických drog přírodního původu, které jsou známy již po několik tisíciletí, přibývají tak postupně látky, které člověkem uměle připravené, určené pro boj s nejrůznějšími nemocemi, ale toxikomany zneužívané. Celosvětově jsou všechna léčiva pečlivě sledována Světovou zdravotnickou organizací (WHO), která pak navrhuje zařazení některých z nich s jasně prokázanými návykovými vlastnostmi do seznamu mezinárodně chráněných omamných látek, který tvoří přílohu Jednotné úmluvy o omamných látkách z roku 1961. tento seznam je potom východiskem pro zákonodárné orgány jednotlivých zemí, které úmluvu podepsaly, k vypracování vlastních seznamů, platných pro území toho kterého státu. Jednotlivé státy pak mají možnost tento seznam rozšířit o další látky podle své úvahy s tím, že nově přiřazené látky jsou chráněny pouze na území státu, na kterém platí jeho vlastní zákonná úprava.

Současný farmaceutický průmysl produkuje veliké množství nejrůznějších druhů léčiv. Tak např. pouze československý podnik Spofa vyrábí v současné době kolem 650 různých druhů léků, z nichž řada je ještě vyráběna v různých modifikacích, jako jsou tablety, dražé, injekce, čípky, masti a podobně. Kromě rozsáhlého výrobního programu humánních léčiv vyrábí Spofa též velké množství veterinárních přípravků, opět laborovaných v různých lékových formách. Oficiální dovoz zahraničních léků do ČSSR prostřednictvím Zdravotnického zásobování reprezentuje kolem 450 různých léků, dále pak existuje dovoz pro specializovaná lékařská pracoviště, dovoz pro experimentální práci a podobně. Kromě toho existuje „dovoz“ v drobném, kdy si československý státní občan nebo i cizinec doveze do ČSSR léky, které získal v zahraničí. Bez nadsázky lze tedy říci, že v každé době je na území našeho státu k dispozici minimálně 2000 až 3000 různých druhů léků, ve kterých se laik nemůže v žádném případě orientovat. Je pochopitelné, že absolutní většina z nich neobsahuje zákonem chráněné látky, které je třeba sledovat. Tuto skutečnost je však třeba vždy na konkrétním případě prokázat a zajistit tak, aby nedocházelo k úniku a zneužívání zákonem chráněných látek.

Veškeré instituce, které se zabývají kontrolou, prevencí i represí na úseku činnosti se zákonem chráněnými látkami, stojí při své činnosti před problémem identifikace neznámých látek, a tím před rozhodnutím, zda se jedná o látku zákonem chráněnou nebo ne. Jak je patrné z předchozího textu, přichází v úvahu několik tisíc různých látek, které je třeba prověřit. Celosvětově je v posledních letech patrná velká snaha o to, dát pracovníkům, kteří se problematikou zákonem chráněných látek zabývají, k dispozici jednoduché identifikační prostředky, které by jim bez účasti

specializované laboratoře určily, zda zkoumaný vzorek obsahuje, či neobsahuje zákonem chráněné látky. Proto byla jak v kapitalistických státech, tak i v zemích socialistického tábora vyvinuta řada prostředků určených k detekci zákonem chráněných látek a upravených tak, aby s nimi mohli pracovat laici, pracovníci bezpečnostních služeb, celníci a další přímo na svých pracovištích v terénu. Účelem takových prostředků je zejména:

- urychlit a zkvalitnit práci jednotlivých institucí v terénu;
- zabránit úniku sledovaných látek;
- získat objektivní důvodné podezření pro zadržení osoby nebo zásilky;
- nezatěžovat specializované laboratoře zbytečnou prací.

Obecné podmínky kladené na tyto prostředky lze potom shrnout do několika bodů. Je to:

- obsáhnutí co největšího počtu sledovaných látek;
- nenáročná obsluha;
- spolehlivý provoz, a to i z hlediska časové stálosti použitých činidel;
- dostatečně masivní konstrukce, umožňující i hrubší zacházení;
- minimální nebezpečí poškození zdraví pracovníkem, který bude prostředky používat;
- rychlá a zřetelná pozitivní reakce;
- ekonomická únosnost detekčních prostředků.

V posledních letech dochází i na území ČSSR k požívání omamných a dalších látek, které sice nejsou chráněny zákonem, ale které přesto při požívání způsobují vážné újmy na zdraví. Jedním z vrcholných a základních zájmů socialistické společnosti je zájem o zdraví lidí. Vyspělá socialistická společnost si nemůže dovolit morální ani fyzický hazard se zdravím svých příslušníků a věnuje tomuto cíli maximální úsilí a značné finanční prostředky. Jednotlivé vrcholné instituce státní moci a správy věnují ve své práci velikou pozornost tělesnému a duševnímu zdraví členů socialistické společnosti. I když dochází k určitému konzumu zdraví škodlivých látek i na území ČSSR, není třeba mít z této samotné skutečnosti zatím vážnější obavy. Současný stav nemá příliš vzestupnou tendenci a státní orgány uskutečňují celou řadu preventivních opatření, která směřují k dalšímu omezení tohoto negativního jevu. Ke konzumu škodlivých látek, hlavně pak typických, klasických drog, dochází pouze v ojedinělých případech. Přes tento poměrně příznivý stav bylo rozhodnuto vyvinout a uvést od praxe prostředky, které by pomohly jednotlivým pracovníkům bezpečnosti a celní služby ČSSR orientovat se v podezřelých materiálech. Současná situace totiž neprospívá rychlému zjištění totožnosti neznámých a podezřelých látek a proces identifikace je časově zdoluhavý. Je totiž nutné zaslat vzorek ke zkoumání do specializované laboratoře a tam jej teprve vyhodnotit. Výsledek rozboru přijde v optimálním případě dožadujícímu útvaru během dvou až tří dnů a během této doby může být již pro případný postih pozdě. Význam zavedení prostředků pro předběžnou identifikaci látek v terénu se ozřejmí i skuteností, že podle přibližné statistiky KÚ VB je z každých 100 došlých dožadání jednotlivých součástí MV, kde je požadován rozbor zaměřený na zjištění přítomnosti zákonem chráněných látek, plných 95 negativních. Pokud tedy budou k dispozici pro potřeby nižších součástí identifikační prostředky, lze předpokládat, že by jejich sítím negativní vzorky neprošly a nebyly by dále zasílány k rozboru.

Principiálně lze detekční prostředky konstruovat ve dvou základních provedeních. Jednak jako detekční trubičky a jednak jako přenosné chemické laboratoře

s roztoky, indikačními papírky a dalším vybavením. Tento systém nelze považovat za vhodný, protože při použití v terénu nekvalifikovanými, pouze zaškolenými pracovníky je vždy reálné nebezpečí záměny reagentů, jejich znečištění i poškození oděvu, nebo dokonce i zdraví pracovníka. Výsledky takové práce pak nemohou být zodpovědně posuzovány a ztrácejí svou hodnotu.

Při vývoji československých detekčních prostředků byla zaměřena pozornost na splnění základních podmínek, které byly před vlastním vývojem stanoveny. Především bylo rozhodnuto vyvíjet detekční prostředky ve formě detekčních trubiček, které autoři považují za nejvhodnější. Jejich jediná nevýhoda spočívá ve vyšší ceně proti soupravě obsahující lahvičky s reagenčními roztoky, ale ve všech dalších ukazatelích je předčí.

Základním požadavkem, který je kladen na detekční trubičky, je jejich schopnost reagovat na pokud možno co největší počet chráněných látek. Československá zákonná úprava, která se této otázky dotýká (vyhl.56,57/1967Sb.), ve své příloze vyjmenovává kolem 100 různých látek, které jsou považovány za látky omamné. Nebylo by pochopitelně realizovatelné řešit identifikaci všech těchto látek prostředky, které jsou vhodné pro práci v terénu. Z tohoto důvodu museli autoři československé detekční soupravy pečlivě vybírat látky, které bude vhodné a účelné v terénu identifikovat. Pro informaci lze uvést, že ani žádná ze zahraničních souprav používaných pro podobné účely neřeší identifikaci všech chráněných látek. Z celkového počtu zákonem chráněných látek je totiž pouze asi 15 látek, které se v praxi zneužívají pro toxikomanské účely. Důvodů k tomu je několik a není účelem tohoto článku je podrobně rozebírat. Za nejzávažnější z nich lze považovat praktickou nedostupnost většiny látek uvedených v seznamu, a proto i nemožnost se s nimi sejit v ilegálním vlastnictví.

Pro československou soupravu bylo vybráno nakonec pět chemických reakcí a z nich odvozených detekčních trubiček, které pokrývají prakticky všechny v úvahu přicházející látky. Protože v trubičkách jsou použity selektivní chemické reakce, znamená případná pozitivní odezva detekčních trubiček pro pracovníka v terénu objektivní zvýšení podezření na přítomnost sledované látky. Sám však nemůže rozhodnout, zda vzorek skutečně obsahuje sledovanou látku a nebo dokonce jednoznačně rozhodnout, o které se jedná. O tom s konečnou platností rozhodne specializovaná laboratoř.

Spoluprací s n.p. Kavalier Votice, federálního ministerstva vnitra a Ústřední celní správy byla vyvinuta souprava, která bude z rozhodnutí služebního vedení FMV postupně v roce 1974 zaváděna do praxe a bude přidělena na jednotlivé nižší součásti podle požadavků HV VB MV ČSR a SSR.

Ve své konečné podobě jsou detekční trubičky konstruovány na jednotném principu pro všech pět základních typů sledovaných látek. Jsou tvořeny malou skleněnou zkumavkou, která je opatřena na svém povrchu barevným nátiskem, který označuje, o kterou trubičku jde. Tato zkumavka je uzavřena zátkou z polyetylénu. Uvnitř zkumavky jsou pak volně vloženy jedna nebo dvě skleněné zatavené tenkostěnné ampulky obsahující vlastní reagenční roztok. Samotné ampulky již nejsou nijak označeny. Celá souprava se skládá z dřevěného přenosného obalu velikosti cca 20x15x10 cm, váhy cca 1,5 kg ve kterém jsou v krabičkách po deseti kusech umístěny jednotlivé detekční trubičky. Od každého z pěti druhů trubiček jsou k dispozici 2 krabičky, tj. celkem 20 kusů. Celkový počet detekčních trubiček je tedy 100 kusů. Kromě nich jsou v dřevěném obalu umístěny polyetylenové sáčky pro případný odběr a drcení vzorků, stojánek z plastické hmoty na vlastní detekční práci s trubičkami, pět různobarevně označených rozbíjecích trnů, lžička a špachtlička pro manipulaci se vzorky. Na spodní straně víka je vlepen stručný návod s označením typu trubičky a

dalšími údaji. Nátisk je vždy barevně shodný s nátiskem na vlastní trubičce. Trubičky jsou určeny k jednorázovému použití, takže se soupravou lze uskutečnit 100 zkoušek.

Praktické provedení zkoušky s detekčními trubičkami je velmi snadné. Trubička se vyjme z krabičky, vloží do stojánu a odzátkuje. Potom se pomocí špachtličky vpraví do trubičky malé množství zkoumaného vzorku a trubička se opět zazátkuje. Rozbíjecím trnem shodné barvy, jako je nátisk na trubičce, se zátko propíchne a současně se prorazí tenkostěnná ampulka uvnitř. Tím dojde ke smíšení vzorku s reagenčním roztokem a proběhne vlastní chemická reakce. Její barevná změna se sleduje a pokud odpovídá změně uvedené v návodu, lze reakci považovat za pozitivní a vzorek sám za podezřelý z přítomnosti sledované látky.

Po proražení ampulek je možné rozbíjecí trn v trubičce ponechat nebo jej opět vytáhnout, čímž se současně průchodem zátkou očistí. Použité trubičky se potom neuschovávají, ale likvidují se.

Při teoretických úvahách o tom, na jaké druhy sledovaných látek by měly vyvíjené trubičky reagovat, se vycházelo ze skutečnosti, které látky se na území ČSSR vyskytují a které je zájem sledovat. Postupným výběrem se dospělo k pěti typům látek, které jsou alespoň pro začátek nejdůležitější. Jde o tyto typy: opium a opiové alkaloidy, kokain, halucinogeny, hašiš a barbituráty. Pro jednotlivé typy látek byly hledány vhodné chemické reakce, které by splňovaly některé základní podmínky, především aby byly pokud možno selektivní až specifické, jednoduché, reagenční roztoky dostatečně časově stálé a pozitivní barevná reakce dostatečně zřetelná. Laboratorními zkouškami prošla řada reakcí vybraných z literatury a i různě modifikovaných podle vlastních zkušeností. Na základě provedených zkoušek bylo pak vybráno pět reakcí, které nejlépe splňovaly zadané podmínky. Pro detekci opia bylo zvoleno Marquisovo činidlo, pro detekci kokainu roztok thiokyanatanu kobaltnatého, pro detekci halucinogenů dvousložková směs kyseliny chlorovodíkové a p-di-metylamino-benzaldehydu, pro detekci hašiše dvousložková směs hydroxidu sodného a nevodného roztoku Fast Blue B. a konečně pro detekci barbiturátů dvousložková směs metanolického roztoku dusičnanu kobaltnatého a amoniaku.

S navrženými reagenčními činidly byla provedena řada zkoušek, které sestávaly jednak ze zjištění, zda, kolik a které látky s jednotlivými činidly reagují, a dále pak ze zjištění časové stálosti činidel. Při těchto experimentech bylo dosaženo velmi uspokojivých výsledků, na jejichž základě byla souprava po chemické stránce doporučena k výrobě, a současně bylo doporučeno, aby jí byly vybaveny jednotlivé zainteresované složky.

Vlastními zkouškami s velkým množstvím různých chemických sloučenin bylo prokázáno, že zvolené chemické reakce jsou dostatečně selektivní a vyhovují tak určenému záměru, Marquisovo činidlo, jako reagencie na opium a opiové alkaloidy, poskytuje téměř okamžitě výrazné zabarvení s opiem, morfinem, heroinem a dalšími opiovými alkaloidy a lze jej použít i na některá důležitá léčiva. Roztok thiokyanatanu kobaltnatého určený k detekci kokainu reaguje za vzniku jasně modré sraženiny i s metadonem, což je syntetická omamná látka. Kromě toho však reaguje i s tetrakainem, prokainem a zčásti i s antipyrinem, což však vesměs nejsou omamné látky. Bylo proto uvažováno o možnosti přidání další ampulky s roztokem chloridu cínatého, s jehož pomocí lze zčásti mezi těmito látkami provést hrubé dělení. Práce s takto pozměněnou detekční trubičkou by však byla komplikovanější a podle vlastních pokusů by nepřinesla žádaný výsledek. Proto bylo od této možnosti upuštěno i za cenu toho, že může dojít k pozitivní reakci i u látek, které nepatří mezi látky sledované. Detekční trubička na důkaz barbiturátů poskytuje okamžité intenzivní fialové zbarvení a kromě barbiturátů s ní podle zkoušek reagují pouze látky chemicky velmi podobné

barbiturátům, jako např. glutetimid. Tyto látky mají však stejné nebo obdobné použití jako barbituráty a řadí se s nimi do stejné skupiny, takže i jejich význam z hlediska sledování je stejný. Detekční trubička na průkaz halucinogenů poskytuje během asi 3 minut fialové zbarvení, které dává LSD i ve velmi malých dávkách. Obdobné zbarvení dávají pouze látky chemicky blízké LSD, jako jsou alkaloidy z námele, ale s nimi se nelze běžně setkat. Poslední, pátá detekční trubička, určená k detekci hašiše a marihuany, poskytuje ihned po použití a po protřepání oranžově červené zbarvení. Mnoha zkouškami, za použití jiných rostlinných materiálů než materiálu z rostliny konopí, se nepodařilo nalézt rostlinu nebo její část či jinou látku, která by poskytovala stejné zbarvení. Lze tedy o této reakci prohlásit, že se svým charakterem blíží reakci specifické.

Kromě vyjmenovaných látek lze některé detekční trubičky, které tvoří součást československé soupravy pro detekci omamných látek, použít i k detekci dalších látek. Zejména to platí o trubičce určené k detekci opia. S její pomocí lze kromě opia a opiových alkaloidů detekovat i amfetamin, mezikalin, psilocybin, benaktyzin a některé další. Výhodou je, že zatímco alkaloidy opia poskytují zbarvení červenofialové až purpurové, většina ostatních látek poskytuje zbarvení žluté a oranžové. Obdobně lze použít trubičky určené k detekci halucinogenů, hlavně LSD, i pro detekci dimethyltryptaminu.

Jak již bylo uvedeno v předchozím textu, jsou jednotlivé trubičky, jejich krabičky a rozbíjecí trny shodně barevně označeny. Důvodem k označení trnů je snaha, aby každý typ trubičky byl rozbíjen vždy stejným trnem. Jednotlivé typy jsou označeny následovně:

trubičky č. 1	pro opium	žlutě
trubičky č. 2	pro kokain	bíle
trubičky č. 3	pro barbituráty	zeleně
trubičky č. 4	pro halucinogeny	modře
trubičky č. 5	pro hašiš	červeně

Lze předpokládat, že popsaná československá souprava pro detekci omamných látek bude platným pomocníkem pro pracovníky Bezpečnosti a možná i dalších státních institucí při jejich práci přímo v terénu a na jednotlivých nižších složkách. Její výhodu lze spatřit především v tom, že se poprvé dostanou do rukou pracovníků v terénu jednoduché a spolehlivé prostředky, které jim usnadní orientaci v neznámých materiálech. Práce se soupravou je jednoduchá a rychlá, nehrozí zde nebezpečí poranění nebo potřísnění za předpokladu dodržení minimálních bezpečnostních opatření. Soupravy bude možné průběžně doplňovat jednotlivými krabičkami s detekčními trubičkami, které bude výrobní závod dodávat podle požadavků odběratelů. Použití zatavených skleněných ampulek s množstvím reagenčního roztoku postačujícího právě k provedení jedné zkoušky, je výhodné. Roztoky v ampulkách jsou stále a dlouhodobě použitelné. V případě, že se ampulky při dopravě, manipulaci apod. před vlastním použitím poškodí, lze tento fakt zjistit, detekční trubičku vyřadit a nepoužívat.

Popsaná souprava pokryje svými jednotlivými detekčními trubičkami prakticky celou škálu všech v úvahu přicházejících omamných látek, které se mnohu na území ČSSR vyskytnout. Kromě nich lze ji též zjišťovat přítomnost barbiturátů, které sice nepatří mezi omamné látky, ale o jejichž sledování je velký zájem. Protože však nelze do budoucna vyloučit možnost návyku na další látky nebo zneužívání dalších již známých omamných látek, které však nejsou v současné době „v oblibě“, nelze současný typ detekční soupravy považovat za konečný a neměnný. V případě nutnosti

bude možné soupravu rozšířit o další typy detekčních trubiček, stejně tak jako bude možné některé typy popř. vypustit. Souprava pro detekci omamných látek v terénu dovolí pracovníkům nižších součástí jednoznačně vyloučit z podezření ty vzorky, které budou reagovat negativně, a naopak zesílit podezření proti vzorkům, které s trubičkami budou reagovat pozitivně.

Účelem celého článku je informovat širokou čtenářkou veřejnost Kriminalistického sborníku o novém technickém prostředku zaváděném do praxe MV. V žádném případě tento článek nenahrazuje instruktáž nebo návod k použití soupravy. To bude úkolem speciálního školení, které bude pro pracovníky, kteří budou soupravu používat, organizováno v průběhu roku 1974 pracovníky FS VB.

MALÁ POLICEJNÍ AKADEMIE

npor. Mgr. Lucie PTÁČKOVÁ

Malá policejní akademie, jak byl komplexní program prevence sociálně patologických jevů nazván, byl slavnostně zahájen v říjnu letošního roku na třech vybraných základních školách.

Při jeho přípravě vycházeli autoři z osnov rodinné a občanské výchovy na základních školách a ze současných problémů ve společnosti, mezi které právě sociálně patologické jevy patří především. Úkolem projektu je systematická a důsledná práce s dětmi na II. stupni základních škol. Na základě dlouhodobé spolupráce jsme účast nabídli 3 základním školám na okrese. Ty zároveň zastupují jednotlivé kategorie škol - sídlištního, městského a venkovského charakteru. Naším cílem je především preventivně přispět u dětí k osvojování si pozitivního sociálního chování a odmítání porušování zákona.

Projekt počítá se čtyřletým působením a za tuto dobu se v něm vystřídá asi 4000 dětí. Pro děti byly vytvořeny speciální výukové programy, které v sobě zahrnují otázky týkající se šikany, záškoláctví, agresivity, náboženských sekt, gamblérství, lidských práv, protispolečenských jevů, dětské kriminality, trestního práva, alkoholové a nealkoholové toxikomanie a další. Tyto výukové programy jsou přímo zařazeny do hodin občanské a rodinné výchovy a vyučují je specialisté z řad policie a další odborníci. Pedagogové na jednotlivé programy následně navazují a tak dosáhneme toho, že se s uvedenými tématy pracuje po celý školní rok.

Děti dostaly k dispozici pracovní sešity a jejich prostřednictvím se budou částečně samostatně a částečně pak v hodinách s vyučujícími seznamovat s různými problematikami sociálně patologických jevů. V návaznosti pak budou řešit různé konkrétní příklady. Úkoly vyplývají již ze samotného názvu pracovních sešitů:

Malá policejní akademie

aneb příběhy ze života

...jak bys je řešil ty?

Děti tak budou pracovat nenásilnou formou a pomocí různých didaktických metod (nejen přednáška, hraní rolí, modelové situace, brainstorming). V sešitech je zároveň řada zpětných vazeb k ověření znalostí, které děti v průběhu školního roku získají.

Vzhledem k tomu, že jsme u dětí vsadili na soutěživost, připravili jsme pro ně řadu soutěží a doprovodných akcí. V každém pololetí je uspořádána buď výtvarná nebo literární soutěž. V měsíci listopadu soutěžili děti na téma šikana a jejich úkolem bylo literárně zpracovat toto téma. Nejlepší práce byly ohodnoceny, budou zveřejněny a vystaveny na putovní výstavce, která bude postupně instalována ve školách, na okresním ředitelství policie a v dalších prostorách.

Zároveň jsme dětem nabídli i další možnosti např. sportovní odpoledne. Dvě takové akce již proběhly a žáci II. stupně měli možnost zúčastnit se Sportovního dne s Policií ČR. Úkolem bylo ověřit fyzickou zdatnost dětí a ukázat jim disciplíny, jejíž splnění je nutné k přijetí do služebního poměru policisty. Soutěžilo se v sestavě s tyčí, klicích, člunkovém běhu, střelba z laserové zbraně a paintballové střelbě na terč. Největší problém dělala dětem sestava s tyčí, ale vzájemné povzbuzování a respektování výkonu druhých provázelo celé odpoledne. Nejvíce radosti bylo samozřejmě na improvizovaných střelniciích. A tak plni dojmů odcházely nejen děti, ale i pořadatelé.

Děti mají po celou dobu trvání projektu možnost získávat body. Za své znalosti nejsou tedy známkovány, ale bodovány. S průběžnými výsledky se žáci seznamují na nástěnkách, které jsou uvedenému projektu věnovány. Děti sbírají body za účasti na

akcích, výsledky soutěží, iniciativní řešení předložených problémů a další. Na konci každého školního roku budou vybráni nejlepší, kteří se zúčastní slavnostního vyhodnocení a obdrží různé ceny. Zpětné ověření znalostí bude provedeno dotazníkem, který se stal součástí připravovaného výzkumu.

Školy samy pak zvolily pro děti i další možnosti. V návaznosti na výukové hodiny probíhají na školách besedy na různá témata, součástí projektu jsou i exkurze, návštěvy K-center, různých úřadů a institucí. Lékaři tak budou s dětmi hovořit na téma sexuální výchova, osvěta proti AIDS, zdravý životní styl, pracovníci psychologických poraden se v návaznosti na téma šikana věnují jejím následkům a projevům agresivity a záškoláctví. V devátých třídách městská policie navazuje na problematiku protispolečenských jevů a učí děti základům sebeobrany.

Děti však projevují své názory i na dalších akcích, které školy pořádají. Velké oblibě se těší tzv. "barevné dny".

Do zeleného se oblékli jeden říjnový pátek žáci ZŠ v Lišově. Mohl se ho zúčastnit každý, kdo se zapojil do sběrové akce. Výtěžek byl věnován ZŠ Kubatova v Českých Budějovicích - škole, která byla postižena povodní. Každý kdo přinesl sběr, obdržel "povodňový penízek", ten jej opravňoval k tomu, že mohl ve vyhlášený den přijít v určené barvě, tentokrát zelené. A ještě něco mimořádného se v pátek dělo. Nezkoušelo se. Všichni v zeleném byli totiž za odměnu osvobozeni od zkoušení. Děti tak vyjadřují své postoje k protispolečenským jevům a učí se humanitární pomoci. Získané finanční prostředky jsou totiž vždy zasílány na různá konta - Ostrovy života, Kapka naděje, Pomozte dětem a další.

Rodiče a široká veřejnost je s projektem a jednotlivými problematikami seznamována prostřednictvím sdělovacích prostředků v průběhu celého školního roku. Uvědomujeme si, že základním výchovným činitelem je rodina. Proto se snažíme o zapojení rodičů do celého projektu. Rodiče dětí šestých tříd, které se staly reprezentativním vzorkem, obdrželi od zástupců policie a vedení školy dopis, ve kterém se s projektem seznámili. Zároveň je zde vyjádřena prosba o jejich co největší podporu a zapojení se do tohoto programu. Rodiče dětí dalších tříd se seznámili s projektem prostřednictvím třídních učitelů na třídních schůzkách. Příkladná angažovanost rodičů v tomto programu má totiž pozitivní dopad i na děti a na jejich přístup k životu. I rodičům je nutné ukazovat správnou cestu výchovy jejich dětí.

Rodiče svým aktivním přístupem mohou své děti podpořit a pomoci jim získat potřebné body do soutěže, která je součástí celkového vyhodnocení jednotlivce. Stačí, aby své děti podpořili svou účastí na sportovní soutěží, výstavkách ve školách či různých besedách a přednáškách. Dvě besedy s rodiči se uskutečnily v měsíci listopadu na téma "drogová scéna" a rodiče tak dětem nejen přihráli nějaké body do celkového hodnocení, ale zároveň odcházeli s novými aktuálními informacemi a poznatky. Sami pak nabídli svoji pomoc při různých akcích a vyjádřili přesvědčení dalších podobných setkání.

I první výukové programy mají děti za sebou. V týdnu od 21.-25.října se uskutečnily první výukové hodiny v 9.třídách na téma náboženské sekty. Dětem se besedy velmi líbily, označily je za velmi zajímavé a záživné. Ve zpětných vazbách vyjádřili přání dalších témat. V šestých třídách proběhly hodiny s tématem "šikana". Děti měly možnost se ve třech vyučovacích hodinách seznámit se základními pojmy této problematiky, mohly vyjádřit své názory a aplikovat své poznatky do připravených příkladů ze života.

Na měsíc prosinec jsou naplánovány v osmých třídách výukové programy s tématem alkoholové toxikomanie, kouření, gamblerství a psychofarmaka. V devátých třídách je pro dívky připravena beseda s názvem "Bezpečí pro dívky", zaměřená na

trestné činy pohlavního zneužívání a znásilnění, a pro chlapce je přichystán program se zkušenými kriminalisty o majetkové trestné činnosti.

PREVENCE A RÁMCOVÉ VZDĚLÁVACÍ PROGRAMY.

Miloš VANĚČEK

V listopadovém čísle Závislosti a my MUDr. Eva Millerová z úseku prevence MŠMT představila rámcové vzdělávací programy. V podstatě jde o to u dětí trvale pokládat základy k osvojení zdravého životního stylu, pozitivních postojů, dovedností a ochranných kompetencí.

Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání (RVP ZV) bude od června roku 2003 ověřován ve vybraných 60 základních školách. Tyto školy ověřují způsoby tvorby Školních vzdělávacích programů a podílí se na přípravě manuálu, který bude pro školy vodítkem při přípravě vlastních vzdělávacích programů.

Nosným tématem RVP ZV pro oblast prevence je osobnostní a sociální výchova. Jejím smyslem není naučit identické vědomosti, či dokonce formovat osobnostní unifikované rysy, ale pomáhat každému žákovi hledat vlastní cestu životem a utvářet životní dovednosti a kompetence (tedy i preventivní a ochranné) pro život. Vzdělávání musí zajistit nejen rozvoj schopností umožňujících získat informace, kriticky je posuzovat, třídit a pracovat s nimi, ale má i formativní funkci, kdy je podněcován sociální a osobnostní rozvoj. Je tedy zřejmé, že preventivní ochranné kompetence dětí a mládeže jsou vytvářeny nejen konkrétními informacemi o jednotlivých společensky nežádoucích jevech, informacemi o zdraví a zdravém životním stylu, ale i osobnostním a sociálním rozvojem a výcvikem v sociálních dovednostech.

Porovnáním témat RVP ZV s Malou policejní akademií si myslím, že Malá policejní akademie tato témata naplňuje. Mám zato, že splňuje i další podmínky. Nejedná se o nějaký krátkodobý program, který je postaven na jednorázové účasti policisty ve třídě. Koneckonců, Malá policejní akademie je podrobněji popsána v předchozím článku.

Jaké jsou první zkušenosti? Jako první bych uvedl osobní zkušenost ze šesté třídy, kde jsem suploval šikanu. Děti měly za sebou již dvě vyučovací hodiny a já jsem byl velice příjemně překvapen, jak se dokázaly orientovat v trestných činech souvisejících se šikanou. Nejednalo se o pouhé vyjmenování jednotlivých paragrafů, ale děti dokázaly rozebrat jednotlivé trestné činy a rozdíly mezi nimi. Troufám si tvrdit, že dobře znají rozdíl mezi vydíráním a například loupeží.

Nutnost zařadit témata jako sekty a náboženská hnutí potvrdilo setkání se Satanisty. Jednak nám trochu nahrál případ vraždy kněze na Moravě, které se měl dopustit satanista, jednak to bylo setkání se Satanisty přímo v Českých Budějovicích. Při výuce jsem vycházel spíše z takzvaného pubertálního satanismu. Při následující besedě se ukázalo, že děti, alespoň některé, se zřejmě setkávají s tvrdším satanismem. Dostal jsem tak možnost okamžitě na tento zjištěný fakt zareagovat.

Dalším, citlivým tématem jsou drogy. Potvrzuje se zde názor MUDr. Presla, který v minulosti prohlásil, že když s dětmi nebudeme o drogách hovořit sami, bude s nimi hovořit někdo jiný, ale rozhodně jinak než bychom chtěli. Díky současnému liberálnějšímu přístupu k drogám vstřebávají děti některé nepřesné, ale hlavně i nebezpečné informace o drogách. Žijí ve velikém omylu, že držení drogy v množství menším než malém není trestné. Tento údaj je přinejmenším velice nepřesný. Jakékoli

držení drogy pro vlastní potřebu je protiprávním jednáním. Jedná se buď o přestupek nebo v horším případě o trestný čin. Řada dotazů se točí samozřejmě kolem marihuany, závislosti na ní, léčivých účinků, srovnávání s alkoholem a podobně.

Malá policejní akademie je sice program určený převážně dětem, ale jeho nedílnou součástí by měli být i rodiče. Vzhledem k časovému vytížení byly provedeny besedy s rodiči na téma drog zatím ve dvou školách. Jak je v předchozím článku uvedeno, motivovali jsme rodiče i děti samotné získáním bodů. Tato zkušenost převzatá od kolegů z Anglie se vyplatila a děti vědomi si možnosti získání bonusu byly schopné poslat i dědečka nebo babičku. Velká účast to bylo první vítězství. Druhé a možná daleko důležitější vítězství je v tom, že rodiče si uvědomují závažnost problému a nechtějí ho celý nechat jenom na nás a chtějí pomoc. Já osobně si tohoto zjištění cením nejvíc.

MEDAILE NÁRODNÍ PROTIDROGOVÉ CENTRÁLY

Miloš VANĚČEK

Rok 2001 byl v historii Národní protidrogové centrály služby kriminální policie a vyšetřování významný hned z několika důvodů. V tomto roce slavila Národní protidrogová centrála 10 let své existence. K tomuto jubileu dostala dva skutečně kvalitní dary. Ten první byl ryze pracovní. Národní protidrogová centrála se stala samostatným útvarem policie České republiky s celorepublikovou působností. Druhý dar je skutečným skvostem. Medailér Karel Zeman připravil medaili NÁRODNÍ PROTIDROGOVÁ CENTRÁLA.

Jsou různé typy a rozdílné typy umělců, jejichž tvorba pochopitelně odpovídá jejich naturelu. Těžko bychom si představili, že by někteří odhodili například svou postmoderní „aktuálnost“, právě tak jako by druzí opustili původní a klasické hodnoty, které na umění ctí a jež během 20. století u mnohých záměrně upadly v zapomnění.

K těm druhým patří i Karel Zeman – umělec zakotvený v historii, zejména v době od konce 16. století, přes třicetiletou válku až po napoleonské období. Je to zájem hluboký, kterým nechce konkurovat oněm moderním a postmoderním umělcům. Jeho dílo – grafické i medailérské – patří zasvěcencům do složitosti minulých dějů, do náročnosti starého uměleckého řemesla, i pochopení historických, literárních, filozofických jinotajů, symbolů, emblémů, obohacených a osvěžených osobitou představivostí a invencí.

Prvního odborného školení se Karlu Zemanovi dostalo na Střední umělecko průmyslové škole v Brně. Tam studoval obor propagační grafika u Dalibora Chatrného, pozdějšího profesora AVU. Po ukončení Střední umělecko průmyslové školy v Brně pokračovaly studijní osudy Karla Zemana na Vysoké škole umělecko průmyslové v Praze, v atelieru knižní grafiky a ilustrace, který vedl Zdeněk Sklenář. Svá vysokoškolská studia zakončil Karel Zeman v roce 1976 mědirytinami k Lidovým kronikám o bitvě u Slavkova, které byly jeho diplomovou prací.

Že si Karel Zeman velmi váží tradice, s níž srůstá nejen ve svých dílech, ale i „pracovních záměrech“, a že to může být tradice i nedávná, dokládá například umělcem vyzdvihovaný a ceněný zisk grafických a medailérských, řemeslných i tvůrčích nástrojů: nejoblíbenější rýtko má po profesoru Vojtěch Cinibulkovi – znamenitém rytci a grafikovi, a špachtle po vynikajícím českém medailérovi Miroslavu Beutlerovi, jenž si je přivezl jako stipendista z Paříže. A tak se i tímto způsobem Karel Zeman Zařazuje do dlouhé kontinuity vývoje obou oborů. To, že bere do rukou tyto nástroje a pomocí nich vytváří nové umělecké hodnoty, ho spojuje s předešlou generací mistrů řemesla a on sám při svém tvoření prožívá nejen hluboké zaujetí svou prací, ale i onu pokoru a obdiv k dílu svých předchůdců, s nimiž je spojen reálným poutem, jež ale vede jeho ruka a mozek osobitou cestou.

Některé práce z doby nedávné z doby nedávné by měly být nejen zmíněny, ale také vyložena jejich formová i obsahová symbolika; avšak přílišné rozpitvávání by jim neposloužilo, protože na umění vždy musí ulpět určitá záhada, hádanka, která mu vtiskuje pečeť výjimečnosti. Na druhé straně je žádoucí poodhalit roušku a vzhlednout do bohatství inspirace a znalosti umělce.

Mytologii přenesenou do naší žhavé současnosti reprezentuje medaile pro boj s drogovou závislostí, zastoupený Národní protidrogovou centrálou. Na Herkula zápasícího s hydrou lernskou zároveň útočí injekční stříkačky naplněné narkotiky jako soudobá paralela k antické báji. Herkules – personifikace síly a odvahy – musí po věky vést nelítostný souboj se zlem.

NÁRODNÍ PROTIDROGOVÁ CENTRÁLA 2001
 ražený tombak 60mm
 razila firma TRIGA PRAHA

Drogy – smrtelné nebezpečí

CD – ROM společnosti GRADA Publishing

Dovolte mi touto cestou poděkovat všem spoluvůrcům CD – ROM Drogy – smrtelné nebezpečí a společnosti GRADA, za uvedení titulu mezi výukové programy.

Působím jako učitelka občanské výchovy na ZŠ Suché Vrbné v Českých Budějovicích. V rámci projektu Malé policejní akademie jsme získali CD pro žáky a učitele naší školy. Na škole působím též jako učitelka informatiky a mohu proto zaznamenat velký zájem dětí o daný program. Při hodnocení CD se většina žáků shodla v názoru, že je program obsáhlý, přehledný a mladí lidé v něm mohou najít i pomoc při řešení svých problémů.

Nejvíce se dětem líbily videoukázky z kapitoly Přehled drog (Ondřej Vetchý a téma alkohol), dále ukázka Můj příběh z kapitoly Droga a život. Zaujalo je i množství obrázků a názorné uspořádání.

Jako pedagog oceňuji velmi snadné a přehledné ovládání programu a také to, že vybrané pasáže mohu velice snadno vytisknout a využít například při zadávání referátů. Jsem velice ráda, že CD zaplnilo mezeru v nabídce programů orientovaných na občanskou a rodinou výchovu.

Mgr. Miloslava Krčmářová, ZŠ Suché Vrbné, České Budějovice

Michael de RIDER - Heroin – od léku k droze

Nakladatelství ARGO, Milíčova 13, Praha 3, v roce 2002,
236 stránek, ISBN 80-7203-441-3

Základ této knihy tvoří autorova dizertace Heroin – dějiny farmaceutické zvláštnosti sepsaná roku 1991 na Institutu dějin lékařství Svobodné univerzity v Berlíně. Na četné podněty vyšla v přepracované a rozšířené podobě v roce 2000 také knižně a může tak poskytnout i široké veřejnosti ponaučení z oblasti mladších dějin lékařství a drogové problematiky. Značka Heroin, chráněná od roku 1898 Bayerovými závody, se stala už na počátku století mezinárodně užívaným zkráceným označením pro chemickou substanci „diacetylmorfin“.

Skutečnost, že heroin se nezrodil jako „junk“, „doping“ či „démonická droga“, ale jako slibné léčivo, které farmaceutický průmysl v mnoha státech vyráběl ve velkém množství a který lékařská obec nasazovala pro ošetření nejružnějších potíží a onemocnění, je dějinám medicíny téměř – veřejnosti pak zcela – neznámá. K podrobnostem heroinu jako léčiva, k jeho farmakologickému a klinickému posuzování v minulosti i přítomnosti, ke spektru jeho terapeutických indikací, k míře jeho legální a ilegální výroby prostřednictvím farmaceutického průmyslu ani

k historickým důvodům jeho bezprecedentní stigmatizace jakožto drogy neexistují téměř žádné vědecké výzkumy. Uvedenou mezeru by chtěla zaplnit tato kniha, jejímž těžištěm jsou především rané dějiny heroinu. Kniha je jakýmsi prvním krokem k přiblížení fenoménu „heroin“ na pozadí dějin lékařství a průmyslu a na pozadí společenskohistorickém. Pokouší se přispět k diskusi o heroinu, která se vyznačuje spíše afekty a zaujatostí než věcným náhledem a nezkresleným uvažováním.

Tom ILLES – Děti a drogy – fakta, informace, prevence

Nakladatelství ISV, Zelená 17, Praha 6 v roce 2002, 55 stran,

ISBN 80-85866-50-1

Druhé a doplněné vydání knihy, která poskytuje dostatek základních informací rodičům, pedagogům i vychovatelům o dostupných drogách a jejich škodlivých účincích. Současně informuje o prevenci a poskytuje nezbytné rady pro první pomoc při otravě alkoholem nebo drogami.

REAKCE NA TEXT O L. RONU HUBBARDOVI V ČLÁNKU „DROGY A NÁBOŽENSKÁ HNUTÍ – NARCONON“, UVEŘEJNĚNÉM V BULLETINU NPC č. 2/2002

Jiří VORÁČEK, mluvčí Scientologické církve v ČR a SR

V čísle 2/2002 Bulletinu Národní protidrogové centrály vyšel článek “Drogy a náboženské hnutí - Narconon“ o rehabilitačním projektu Narconon a jejím původci, americkém spisovateli L. Ronu Hubbardovi.

Cítím potřebu reagovat na životopisnou část o L. Ronu Hubbardovi, která obsahovala mnoho polopravd, záměrně směřovaných lží s cílem zdiskreditovat autora úspěšné detoxikační metody a zároveň i zakladatele scientologického náboženství. Snad nešťastnou náhodou použil autor článku o Narcononu v Bulletinu informace o panu Hubbardovi ze dvou článků časopisu Reflex. Na upřesnění jen dodávám, že časopis Reflex je znám svojí silnou averzí vůči Scientologii, která pravděpodobně pramení ze starého sporu, který skončil v neprospěch Reflexu omluvou scientologům poté na stránkách svého časopisu .

A teď k panu Hubbardovi. Nechci zde na těchto stránkách kontrovat údajům uvedeným v předešlém článku¹, ale spíše zde dát k zamyšlení jednu podstatnou věc, a tou je detoxifikační metoda pana Hubbarda, pomocí níž se léčí narkomani po celém světě. Tato metoda, která se používá v centrech Narcononu, dosahuje podle dvou nezávislých studií (švédská studie a španělská studie) neobvyklé úspěšnosti 70%. Toto číslo ukazuje původně závislé, kteří po dvou letech byly stále bez drog a bez případu trestného činu souvisejícího s drogami.

Toto číslo je podloženo programem, který vychází ze skutečnosti, že zbytky drog se ukládají v tukové tkáni a zůstávají tam po dlouhá léta. A tudíž detoxikační program Narcononu závislé na drogám nejprve zbaví „fyzické“ závislosti a následně jim pak pomůže vrátit se do společnosti tím, že s nimi pracuje, aby našli a vyřešili pohnutky, které je vedly k závislosti.

Samotný program je certifikován Komisí pro akreditaci rehabilitačních zařízení (CARF), která určuje nejvyšší standarty v USA. Kromě této akreditace v USA je program alternativou v některých evropských státech, kde stát buď přispívá na tento program (Holandsko) nebo ho plně hradí (Švédsko, Španělsko, Švýcarsko). V roce 2001 bylo otevřeno největší středisko Narcononu v Oklahomě v USA, které je schopno v jednu chvíli pojmout více jak 200 klientů.

Tento program, k jehož detoxifikační metodě bylo již publikováno mnoho studií v odborných časopisech, může pomoci rychleji zvládat problém drogově závislých i v ČR. Jeho založení může samozřejmě vzejít z řad dobrovolníků Scientologické církve, ale také nemusí. Vzhledem k tomu, že tento program není spojen s církví nebo na ní není závislý, může jeho založení iniciovat kdokoliv, komu není lhostejný současný (drogový) stav ve společnosti. A toto беру jako výzvu pro odborníky a další zainteresované osoby.

¹ Případní zájemci se mohou pro podrobnosti spojit s tiskovou kanceláří Scientologické církve, která má k dispozici dokumenty, které vyvracejí tvrzení v životopisné části o panu Hubbardovi.

